

تاریخ التشريع الاسلامي

دسوسن اوله

حاج حسن بن حاج يونس الانهري

د تربيتكن اوله حاج شمس الدين بن حاج احمد
24 جالن مهاراني اموار جوهر

تاریخ

التشريع الاسلامي

تاریخ

التشريع الاسلامي

حاج شمس الدين بن حاج احمد

26 جالان ماربي، موار

عن مکتبہ ترمذیہ، لاہور

دینیاتی اور تعلیمی اہمیت کے لیے

تاریخ التشریع الاسلامی

دسالین دان دسوسن

اوله

حاج حسن بن حاج یونس

موار

دتریتیکن

اوله

حاج شمس الدین بن حاج احمد

24 جان مهارانی ۶ موار

حق منچیتی ترفلیهارا باگی فپوسن

فندھو لو ان فنر بیت

الحمد لله — دغن توفیق دان عنایه الله سبحانه وتعالی دافته کیت منریتهکن سبواه بو کو یغبرنام
 « ناربخ التشریع الاسلامی » یغدسوسن اوله الفاضل توانحاج حسن بن حاج یونس الازهری .
 بو کو یغ کیت تریتهکن ابن اباله سبواه بو کو یغدبغساکن کفد علم فغتموان دان مغندوغي
 ددالم یرواف فصل یغبر توجوان ممباغونکن دان ممقسا کیت سفای ممیکرکن رهسیا ۲ کجادی مأنسی
 دموک بومی این دغن سدالم ۲ دری سکی فراتوران ۲ ددالم اسلام . کیت فرچای بو کو یغ کیت
 تریتهکن ابن اباله سبواه بو کو یغ جارغ اداش ددالم عالم بچان کیت ملابو ۶ بکیتو جوگک تنتغ سمجوتن ۲
 بلومله لاگی دافه کیت فستیکن ۶ سغکو هفون دمکین کیت مناروه کیقینن بوا اوسها کیت کجالن
 این اکن مندافه کماجوتن دان کجیان یأت ستلمن فمباچ ۲ کیت سدر دان انصاف اکن نیلاین
 هرگ بو کو ۲ دان مغالیه فمنداغن کفد بو کو ۲ یغ مغندوغي علم فغتموان .
 مسکیفون ماس این سواسان دنیا منوجو کآره یغ گنتیغ دان هرگ قرطس فون بولمه دکتاکن
 ماسیه تیغکی لاگی ۶ کیت برجنجی ۶ انشاءالله سکیران سمجوتن ۲ دان ککمران ۲ یغ ممواسکن تله
 کیت دافتهی مک کیت اکن براوسها لاگی تروس منروس فد منریتهکن بو کو ۲ یغ ساومفام این جوگک
 بو کو ۲ یغ مغندوغي ناربخ ۲ کبودایان ۲ دان سیاسه ددالم اسلام ۶ موگ ۲ دغن اداش بو کو ۲ ایت
 ددالم بهاس کیت ملابو دافته کیران کیت معبیل چنتوه دان فندوان ۲ فد منکککن شعار اسلام .
 اخرالکلام سای مغوجفکن تریما کاسیه یغ تیدق فوتس ۲ کفد توان ۲ صحابه هندي یغته
 معکالککن سای فد منریتهکن بو کو این ۶ موگ ۲ دغن گالفن ۲ دافته لاگی سای بکرج تروس منروس
 دان ملقسناکن چیتا ۲ فد مفر کیاکن فرستکأن بفسا کیت ملابو خاصن دان اسلام عامن دسمننجوغ
 نانه ملابو این اداش .

موار ۶ جوهر

صفر 1371

فتریة

حاج شمس الدین احمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله ملهم الصواب ، الهادي الى سبيل الرشاد ، والصلاة والسلام على خير أنبيائه ،
وسيد اصفياه ، سيدنا محمد وآله وصحبه .

مک ابن بيراف کلمات ۲ دهيمفونکن ددالم بو کو یغ کچیل دان سدیکیه هلیث ، تله دسالبین
دان داتور اتس قدر فندافتن دري بيراف مذکرات دان شراحن ۲ گورو ۲ ساي سماس ساي دبشکو
« کلیة الشريعة باگی یونیورسیتی الازهر » فد بچارا فربحال « تاریخ تشریع اسلام » .
سشکوھن فرهیمفون یغ سدیکیه این اکن ممبو کاکن لمباران ۲ چارا فرمولان تولمباگ
شريعة اسلام ایت دان فرایدراش ۲ ، دان اکن ممبنتشکن دري مان فونچا ۲ تمغه امیلان دان فچاهن ۲
مذهبن ۲ ، دان اکن مننجو فکن کلیهین ۲ دان مقصود توجوان ۲ ، دان اکن معکمبر کن بتاف فوي
هیئتین بلاء بنچان یغ دتیحمفا کن کأتس نبی صلعم دان کمدين صحابتن ۲ ددالمحال ، ربك مانچر کن
فقاچران ۲ دان بتاف علماء السلف دان الخلاف معقربانکن وجود همه دان تناگ ، ربك مندیر یکن
شريعة ایت دان برخدمة فد مپلوغشکر سگدل اف رهسیان دان ملواسکن بر باگی ۲ بحاثن حکومش ۲
هشک فد اخیرش دش سبب صبر دان تگون مک سگدل اوسها دان خدمه ، ربك اداله سوات بقتی یغ
برکة دان کجیان یغ چمولغ .

دانجوگ فرهیمفون یغ سدیکیه این اکن مورتا کن حکایة ۲ فرجلان فقهاء ۲ دان علماء
مجتهدین سرت تاریخ هیدوف ، ربك دالم میدان علم فغتموان سباگی فهاون ۲ یغ برجواغ معیبر کن
فنجی ۲ شريعة اسلام ، سمواش ایت چنتوه ۲ تولدن یغ معکمبیرا کن ، دان تندا ۲ اوکران ستاکه
مان کهنران ، ربك منویکن تغکوغن یغمله دامانمکن کأتس .

سان تاریخ تشریع اسلام این سشکوھن اداله ای ساتو فن علم یغ بهارو دسوسن ددالم بنتوه یغ
برسندیری ، علماء ۲ دهولو بلوم لاگی ممبحث اکندی سباگی ساتو فن علم یغ برسندیری ، —
اد ممفوپای باب ۳ دان فصل ۲ — بهکن سگدل بحاثن ۲ مسلمان برسیراق اد ددالم بیراف جنس کتاب ۲ ،
دان برتابور ددالم کندوشن بیراف ماچم علم ۲ اسلام یغلان : ددالم علم قرآن ، علم حدیث ، علم اصول
فقه ، علم طبقات الرجال دان تاریخ اسلام ، ددالم علم ۲ ایت ترسوسن اتو توسایه بیراف سونیمش
بحاثن ۲ مسلمان ، تنای کسحوا مسئله ۲ ایت تیدق توگو به سباگی سوات فن بهکن تر کندوشن
ددالم علم ۲ ایت هاش تر فوالغ سهاج کفد علماء ۲ یغ ممبحث فد ممیلیه دان ممیتش منوره حاجه دان

توجوان بحائن ماسيغ ۲ ، اوله گران ايت اد علماء مجتهد درفد سوات سگي منگل علماء لاین درفد سگي يغلاین فول .

سبا گيلاگي اداله کماجوان ايت تروس مارا ، دان ماس سنتياس برايذر منوره فوتوران رودان دان سگل سسوات تيف براوبه منيغکه کدرجه يغ تيغکي دان مليا سفاي ککگل دأنس کجيان ، تيدق نريغکگل دغن کچيچيران ، مک دغن ايت منجاد يکن علماء ۲ هاري اين ترفقسامنومفکين تناگن ممتيق دان معففولکن سگل مسئله دان بحائنن يغ برکنان دغن تشريع اسلام دجاد يکن سباگي سوات فن علم يغ بوسنديري ، فد فرمولان اين ها ائس قدر يغد کهند قکي اوله سوکاتن اتوران بهارو باگي کماجوان فلاجوان .

اين اباله حال ددالم بهاس عرب مک بتاف حال فول ددالم بهاس ملايو ، يغد مکين ايت مناريق فواسان ساي فد مپالينکن کبهاس ملايو يغد کاسيهي ، مدهمدهن دافته انق يغسا ساي منورهاتينکن ائس کادان حال احوال تشريع اسلام - اگام يغ جاتي - دان معففمکن رهسيا ۲ کسفونانن يغ نمفقي ترغ بوله دکتوي دان ديقينکن بهوا شريعة اسلام اين ترحقه اي دکتان برپاوا بوله هيدوف برککالان سلمهالان لاگي سسواي فد ييلا ۲ ماس دان دمان ۲ نمفه جوا ، بوسايغ دغن درجه ۲ تمدن دان کماجوان يغد .

دهارف افاله کيران بارغدبرکاتي اوله الله سبحانه وتعالی بهوا بوکو يغ کچيل اين ، کادان يغ جولوغ ۲ اداله اي جادي اساس باگي منمبهکن فغتموان دان ملواسکن فنداغن انق يغسا ساي دان دنولوغين کائس کيت سسکيلين اومه ملايو دغن عقل فيکوران يغ وارس لاگي چرگس امين يارب العالمين .

اوله

حسن يونس محمد صالح

بندر مهاراني موار - جوهر

صفر 1371

فند هو لو ان

تاریخ تشریع — باگي کسلامتن مأنسي تادافتیاد کفد انداغ ۲.
 انداغ ۲ آلهي، انداغ ۲ ریکمان سنديري — انداغ ۲ آلهي کلی دان جزئي.
 انداغ ۲ اسلام ممباوا بهکيا دنيا آخرة.

تاریخ تشریع

«تاریخ» معناه منتو کن ماس دان فرکارا بغاد بولا کو ددالم سوت حال احوال بشیر سغکو
 فاوة دغن ۶ دان «تشریع» ایت ساتو فچاهن درفد فرکتان «شریعة» ددالم بهاس عرب
 شریعة ایت اد معندوغي دوا معنی (1) جالن بغلورس، دأنس معنی این فومان توهن عز وجل
 «ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا» ارتین «کمدين کامي جادیکنديکو دأنس
 جالن بغلورس ددالم تیف ۲ حال دان فکر جان مک هندقله اغکو ابکو مروسې دي» (2) فقکالان
 فنچوران ابر، بکیمان کات عرب: «شَرَعْتَ الْإِبِلُ» افیل اونتا ایت فرگي کتشفه مینوم ابر.
 کمدين فرکتان «شریعة» ایت ددالم فریبهاس علماء فقه اداله دفاکي دان دنتو کن دأنس
 انداغ ۲ بعد کر نیاکن اوله توهن عزوجل باگي فرگو نان همجان سفای مریک صح ایمان دان ممبوا
 کوج مان ۲ فرکارا بغ ممباوا بهکيا دنيا دان آخرة.

مک انداغ ۲ بعدوحيکن اوله الله سبحانه وتعالی ایت اداله دنماکن «شریعة» کران ایاث
 سوات انداغ ۲ بغ بتول ۶ لورس ۶ پات حکمتن ۶ تیدق بر فوتر ۲ فواتوران دان توفیسوغ درفد
 توجوانن بکیمان جوا جالن ۲ بغ تکق ایت نمفق پات هوچشن تیا د برفاته ۲ فولع بالیک دان تیدق
 ییغکخ ییغکوق لاگي کران ایاث ساولهن ۲ سامله جوا سفوت فنچوران ابر بغ مپیوم باگي کسوبران
 پاوا دان کسگران عقل سفرتيله ابر ایت مپیوبرکن هیدوف توبه بدان دان مپگورکن سگل اغکو تا ۲۸.

کمدين درفد لفظ شریعة دغن معنی بغتوسه جوة ایت بهاروله داتغ لفظ «شرع» بشیر معنی
 منجادی اتو ممبوا شریعة (انداغ ۲) بابت افیل دسومن سگل قاعده ۲ دان داتورکن سگل
 فواتوران ۲ سرت دپتاکن حکومث ۲ شکالي، فرمان توهن عزوجل ددالم قرائن بعملیا «شرع لکم
 مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِ نُوحًا» ارتین «دغن انگراهین اي (توهن) تله معاتورکن باگي کامو انداغ ۲
 جادی اگام کامو ۶ اف ۲ یقتله دوصیتن کفد نبی نوح علیه السلام» لاگي فومان «أَمْ لَهُمْ

شَرَّكَاهُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ « ارنين » اتو اداكه باگي مربكثيت بيراف اورغ كيتوا ۲۱ مغانور دان مپوسنكن باگي مربكثيت انداغ ۲ جادي اگام ، اف ۲ بغ نياد داذين اوله الله سبحانه وتعالى .

درفد هورابن بغترسبوة پتاله بهوا تشريع ايت معنان ممبوة انداغ ۲ دغن مغانور كن قاعده ۲ ، فواتوران ۲ دان منتفكن حكوم ۲ سكالې ، مك دغن معني اين قيدقوله بوله ددافاتي تشريع اسلام هپاله ددالم ماس حياة رسول الله صلعم دان درفدان سهاج كران الله سبحانه وتعالى نياد معكرنيا كن سئورغ فون لاین درفد نبين كواس ممبوة انداغ ۲ ، دان رسول الله صلعم ايتفول فد ماس حياتن اداله بوفندو ددالمحال مغانور انداغ ۲ ايت درفد وحي — قرآن اتو حديث نبوي — مك ايتله سبين ددالم ماس حياتن لاگي تله سمفون دتفكن سكال قاعده ۲ كُليّه دان تننو كن سكال حكوم ۲ دان تله دادا كن هورابن مان ۲ بغ مجمل ، دان دادا كن فوگنتوغن شرط باگي مان ۲ بغ مطلق (تقييد مطلق) ، دان دادا كن فنتنو مان ۲ بغ عام (تخصيص عام) دان دفيندا مان ۲ بشد كهندقكي الله سبحانه وتعالى (النسخ) ، دان دپتا كن فول سبب اتو علة مان ۲ حكوم بغ جزئي ، سفاي دهمكن درفدان اكن حكوم كُلي دان بوله دسامكن حكوم افسكل تيمبول فركارا ۲ جزئي لاین بغ مپروفان ، دغن حال يعدمكين مليفوتيله اگام اسلام اين اكن سكال فركارا بعتله اتو لاگي اكن اد ، بر ككالن سلملما ماس ، سسواي دغن فراوباھن زمان دان نمفة ، ريفكسن انداغ ۲ اسلام اين تله كمس ، سموا قاعدهن ۲ تديري دانس اساس ۲ بغ تكوه دان بئر ، سمحنجق فد زمان رسول الله لاگي بگيمان فرمان توهن عزوجل « الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا » ارنين « فد هاري اين اكو سمفونا كن باگي كامو اگام كامو ، دان اكو سمفونا كن كفد كامو نعمتكو دان اكو ريبضا الاسلام ايت جادي اگام كامو » لاگي فرمانن « فَإِنْ تَفَارَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ » ارنين « مك جك كامو بربنته ۲ فد مسوات حال اتو فركارا هندقوله كامو معكمباليكن فربنتاهن ايت كفد الله سبحانه وتعالى دان رسولن جك كامو سبئر ۲ اورغ بغبرايمانكن الله دان هاري آخرة » . مك معكمباليكن كفد الله ايت اياله . رجوعكن كفد قرآن بعمليا دان كفد رسول ايت رجوعكن كبدان فد ماس حياتن دان كفد حديث ۲ نبوي كمدين درفد وفاتن صلعم . بگيمان سبدان صلعم « تَرَكْتُ فِيكُمْ أُمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوُمَا

تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا كِتَابَ اللَّهِ وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ - ارئین «اگو بکملکن کفد کامو دوا فرکارا بغ منجادبکن تیدق بوله سسه سلما کامو برفکغ دغن کدوا ۲ ایت: یأیت کتاب الله (قرآن) دان سنه نبین (حدیث)»

سغگوهن درفد کپتان یغترسبوه پتاله کفد کیت بهواسان نبی صلعم ابان تیدق بوفینده درفد دنیا بغ فناء این کفد دنیا بغ بقاء ملینکن کمدين درفد سوده لشکف سمفون لمباگ شریعه اسلام دان انداغ ۲ اگام .

ادفون قاعده ۲ اتو حکوم ۲ بعددافاتی کمدين درفد وفاة نبی صلعم دغن اجتماع صحابه ۲ دان تابعین ایت سبنون بوکنله دکتاکن تشریع یغنی منجه انداغ ۲ فد حقیقتن ۶ بهکن یأیت هان مشهورایکن فد ممبنتهکن کلواسن قاعده ۲ کلیه دان ممفاسهکن دی کانس حال ۲ جزئی یغهارو بولاگو سفنجغ ۲ ماس دان ماسِ تَبَاطُ حکوم ۲ درفد فهان نص ۲ دان مقیاسکن حال ۲ یغتیاد نص کانس .

یغدمکین اداله فونچا نمفه امبیلان انداغ ۲ اسلام ایت هیاله قرآن دان حدیث نهوی سهاج فد ییلا ۲ ماس فون ۶ دانس هوراین این مک لفظ « تاریخ تشریع » ترفنتوله کهندق معنائ اف ۲ یغته دسوسن دان داتور سرت دپتاکن فد زمان حیاة نبی صلعم سهاج ۶ تیدق بوله ملیفوتی مان ۲ حکوم بعددافاتی کمدين دغن اوسها عفا فیکوان علماء مجتهدین .

سغگوهفون دمکین تنافی تکل اداله علم این تیدق تروسکه بجائش فنتو فد زمان نبی صلعم سهاج بهکن ملیفوتی سموا قاعده دان حکوم ۲ بغ . تیاس برتوگو نمبه دری سوات کسوات ماس هغک ماس کیت هاری این دان ملیفوتی جوا حال احوال علماء فقه دان مجتهدین دان کدادان ۲ مریک یغاد منداتعکن کسن کفد فرجلان انداغ ۲ اسلام ددالم سفنجغ ۲ ماس ۶ فد کتیک ایت تادافتیاد لفظ « تشریع » ایت دلواسکن کهندق معنائ یأیت: -

بهوا تاریخ تشریع اسلام ایت ایاله سوات فن عِلْم بغ ممبنتهکن حال کدادان علم انداغ ۲

اسلام فد زمان رسول الله صلعم دان ماس ۲ بغ کمدين ددالم فد منتوکن وقت توجادی حکوم ۲ ایت دان مپتاکن فراوباھن ۲ یغبرلاگو کانس سفوت نسخ ۶ تخصیص ۶ تقیید ۶ تفریع دانلاین ۶ دان ممبنتهکن حال کدادان علماء ۲ فقه دان مجتهدین دان اف ۲ اوسها تناگ اجتهاد مریک .

باكي كسلا متن مانسي تاد افتياد كغد انداغ ۲

«التَّشْرِيعُ ضَرُورِيٌّ لِلْأَمَمِ»

بھوا مشگوھن مانسي دالماس هيدوفن سمنجق فرمولان جادين اداله سمنتياس تور کجر ۲ دان
تورور ۲ دېلا کڅ سگل ماچم کھندق ماسيخ ۲ يغير باگي ۲ دان بولايين ۲ سرت فول مانسي ايت
تولتق دباوه کواس چندروغ هاني ماسيخ ۲ ددالم فد ايت منوره اصل کجادين فول بھوا مانسي
ايت تياداله اوفياش برکسورغن ديروي فد مېمفر ناکن کھندق ۲ يعدمکين پتاله دغن اصل کجادينش لاگي
کادان مانسي اداله بوتمدن يعني برکھندق کغد برنتوان ۲ دان برتولوغن ۲ انتارا سبام ۲ مريک
فد مندافتکن سبارغ حاجتن دان مخصاصيلکن فرسديان هيدوفن درفد حال ۲ يغ لمه ناعن سئورغ
ايت ممفراوليهن دغن سندبوي ۲ دان تياد تراوسها اوله کقوانتن دان تياد ترکيرا اوله عقل فيکراين
مک دغن دمکين ايت جاديله هيدوف مانسي ايت تولتق اتس حياه مشار که يغ مان تيف ۲ سئورغ
توتغکوغ منمفل مان ۲ لويغ يغتروغ ددالم باغونن مشار کهن ۲ مک درفد اوسها سکلينش بهارو
تورانور هيدوف يغير بهکيا.

کمدن درفد ايت افيل دليه کغد فراغي دان صفات ۲ مانسي درفد سمولا جادين سميمغله
نفسون ايت تله تومري دغن طيعة مغميل فائده ديروي دان لميهمکنندي ۲ تيف ۲ سئورغ
برگولوه ۲ مروه هوان ديروي سندبوي دان لوب فد مندافه ليه باقن.

يعدمکين مانسي ايت کالو ديارکن دغن حال کادان مريک ايکوه کسو کان دان داي اوفاي
ماسيخ ۲ ددالم سگل بهاگين دان چاوغن هيدوف ۲ تيف ۲ سئورغ بردگيل ماتي دغن فيکراين دان
منوره اف سهاج کھندق شوان ۲ بوتيمبه لاگي حالن فول کسو کان ماسيخ ۲ ايت اد بولايين ۲ دان
کماهوانن اد برباگي ۲ سرت تياد فزانوران يغ مغلکن انتارا بابک دان جاهه ۲ يغ مېکه کماهوان
مان ۲ مريک يغ ملخاوا ۲ کلوار باتسن ۲ يغ مغانور فزوغن انتارا سبام ۲ مريک دان يغ ممدو کغد
فأبد برکچيکن سکلين ۲ تاد افتياد سگل کسو کان دان کھندق يغير باگي ۲ دان بولايين ۲ ايت
بولاون ۲ دان بوتمفور منجاديکن تياد برکنتوان هالا ۲ فد کتيک ايت کلمه کابوتله سگل جالن ۲
کھيدوفن ۲ گلف گليتا اره فيهق کچيکن مک مريک فون بوجالنه دجالن ۲ يغ سيمفغ سيور
ددالم گلف گليتا ايت لينتغ فوکڅ کادان ۲ سئورغ ايت تياد امبيل فضولي کغد يغلان دان
ساتو ۲ کمفولن فول تياد بوتيمېغ راس دان بوبلس کسيمن کانس يغلان ۲ مک جاديله کھيدوفن
سئورغ بگيمان حال کادان يترسبوت ايت ساولن ۲ کھيدوفن بناتغ ۲ يغتيااد اف توجوانن فد

کېچيکېن دان کماجوان، دان حياه، مشار کهن فول، برفنچورب، نياد مغنل حق کپنران بهکن گدادان،
برههراجيلاله، يغبور کماجوان، مک ترسکوره کماجوان ايت کچورغ مان ۲ جالن بغ مېمفيکېن منفعة
دبري سهاج دان کچيکېن ايتفول اف بغ سسواي دغن هوی نفسو، کمدين درفد ايت تيدقله اد
کيرا بلاسن لاگي.

ابله گمبر کدادان حال بغ ريغسکس دسپوتکن باگي کپيدوفن مانسي کالو نياد توایکې دغن
سبارغ فواتوران دان نياد نو کاول دغن اداب کماکوان مک اين تولالو پات کدادان ايت مېمطالکېن
اصل کجاديشن يغممان تله دکتھويي بر کهندق بر تلوغ ۲ دان برفنچوان ۲ انتارا سام ۲ موبک دان
موتغ تالي ۲ فوهوبغن کمانسيان يغتله دتگوه دان دتفکېن اوله توهن عز وجل دري مولا کجاديشن
درفد لالا کي دان فرمفوان دان دجادېکمن فول بيراف فواق دان بفسا سفاي بر کمالن ۲، مک اوله
کران اصل کجادين اين الله سبحانه وتعالی تله موبکېن کدالم هاتي کفولن ۲ مانسي درفد ازی
لاگي فراسان بر کهندق کفد فواتوران بغ بوله، رافتکېن انتارا ساتو سام لاین بغ مفاور کن حاله
کپيدوفن دان مفاول سرت ممدو کفد جالن ۲ بغ مېواو کفد کچيکېن دان کماجوان.

سکوهن تله جادي لازم جوتن بهوا فواتوران ۲ دان حکوم ۲ يفتاتور دان دسوسن اوله اومه
نگري باگي دجالنکېن قواکواسن انس اومه بفسا سندري دنماکن « انداغ ۲ نگري » مک انداغ ۲
نگري ايت اباله انداغ ۲ يغتله دفيليه دان داتور سفاي جادي فندوان بغ مېولوه اومه کفد مېلسيکېن
فونیکېن دان فرسکيتان سام ۲ موبک دان مپوسن کپيدوفن عام منوجو کفد کچيکېن سکيلين،
تتافي تکل اداله اياش ايت دلاهير کن اوله کران دسقن حجة درفد کفولن ۲ اومه يغبربانس ددالم
ليغکوغن خاص دان فول فواتورن دري مانسي، حالن مانسي ايت بکيمان فون تيغکي دان لواس
فيدافتنن اداله عقل فيکورانن برسفادن جوا، تيدقله اي مغموي اف يفتاد دسباليق سفادن ايت،
لاگي تکل ددافاتي مسشورغ ايت اي نياد ماهو توندوه منريما ساتو ۲ فواتوران اتو انداغ ۲ دغن
طاعة مستيا يغبورسيه، دان تيدق ماهو مفاوه دپرين انس ديديقنن اداب فراغي يغمليها، دان تيدق
جوا بوله درونتون کفد طاعة منريما اف جوا سهاج ماینکېن افيل تورانم ددالم هاتين کفرچيان
بغ قوا (ايمان) بر کواس مندوروغ دي کفد عمل کچيکېن برهارفکېن بالسن بابک، دان
منجاوهکمندي درفد کچاهتن نا کوکېن بالسن سقسا، فد کتیک ايت تادافتيا د مستي اد باگي مانسي
ايت انداغ ۲ انهي يغممان اداله اي ابه سفون درفد انداغ ۲ دان فواتوران بواتن مانسي، دان لبه
منيفوتي لکف اف جوا حجة يفتد کهندقکېن فد ماس سکيارغ اتو اکنداتغ، دان بغ منتفکېن
سبابک ۲ فندوان بغ منتفکېن جارا فوهوبغن انتارا سام ۲ موبک، انتارا موبک دغن توهن بغ
منجادېکمن، دان مېميدوفن سهاج کفرچيان، فراسان يغبورتانم ددالم هاتين بابت اباله سوات
کماکوسان بغ سېنور ۲ مفاول مسشورغ فد ماس بر تراغ اتو ددالم سوليتن، دان بغ منجادېکمندي

برجاگ ۲ دیری .

اوله کوان ایت برلاکو حکمة الله سبحانه وتعالى کانس مخلوقن سمنجی دودوقکی بومی این
اوله مانسی لاگی تله معکر نیاکن کفد مریک بیراف شریعة دان معوتسکن بیراف رسول ۲ مپروکن
کفد جالن ۲ بهکیا دنیا دان آخرة کیران دطاعتکن دان معخبرکن بالسن ۲ چلاک افبیل دانکارکن
« لَيْلًا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا »
ارتین سفای تیدقله دافه مانسی ایت حجة هندق ملتقن کسلاهن کانس الله سبحانه وتعالى کمدین درفد
داونسکن بیراف رسول ۲ دان الله سبحانه وتعالى ایت اداله ای مها فرکاس لاگی بیجی دمیکنله
حکمتن . مک انداغ ۲ الله این اباله یعدنه ! کن « اگام » .

تتافی، منکل مانسی یغ جادی اومه ۲ دنیا این سماله جوا حالن سفوت کادان کانق ۲،
منیةک دري سوات کسوات فرایداران، مک کانق ۲ ایت تیدق سیکیا دیری ملینکن مکانن ۲ یغ
مپوبرکن دان تراوفاي معدهن معنچورکن دمکین جواله برلاکو حکمة الله سبحانه وتعالى تیدق
دکونیاکن انداغ ۲ فواتوران هیدوف ملینکن اف دان قدر یغ مناسبه تیغکاتن کهدوفن مریک دان
ستارا دغن عقل فیکران مریک، اشکوران تاهن فندافتن مریک منغکوغن . مک ابنله دیان رهسبا
بریلخ ۲ دان براولخ ۲ دداتعکن شریعة الله سبحانه وتعالى سنتیاس برلاین ۲ دان بوتجه ۲ لواس
هغک فداخیرن ملهکافی دان ملیفوتی بوله دفاکی فد بیلا ۲ ماس دان دمان ۲ تمغه جوا، فرمانن
« لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شُرْعَةً وَمِنْهَا جَا » ارتین « باگی تیف ۲ اومه درفد کامو، کامی
جادیکن — کونیاکن — انداغ ۲ دان جالن ۲ فواتورن » ، بکیمان فون سموا شریعة ۲ سکالیفون برلاین ۲
ماس دان باقی بیلاغن ۲، اداله برلاین ۲ تیدق سماچم ایت هپاله ترباتس اتس مسئله ۲ چواغن
(فرعیة) دان جالن ۲ کرج مانسی هاری ۲ سماج تتافی حالن بوسانو سکالینن فد تمغه فونچا
دکونیاکندی کرانن دان بوسانو اصل یغ سموا شریعة ۲ ایت مپرو کفدات، فرمان توهن عزوجل
« وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ إِنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ »
ارتین « دان تیاد کامی معوتسکن دهولو درفد اشکو (واهی محمد) درفد رسول ۲ ملینکن کامی
وحیکن کفدات بهواسن تیاد توهن ملینکن اکو مک هندقاه کامو هان برعبادة کفد اکو » لاگی
فرمانن « شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ
إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ - الآية » ارتین « دغن
انگراهین ای (توهن) تله معانورکن باگی کامو ، انداغ ۲ جادی اگام ، اف ۲ بقتله دوصیتن

کفد نبي نوح دان اف ۲ یفتله گامی وحیکن کفد ائیکه (واهی محمد) دان فرکارا ۲ یفتله گامی وصیتکن دغن اکن نبي الله ابراهیم ۶ موسی دان عیسی ۶ بهوا سئگوئن هندقله کامو مپرو برساتو مغاول اگام کامو دان جاعتله کیراڻ کامو بر فچه بله فداڻ — هئکک اخیر آیه)

سان قرآن یعملیا اد منچریتاکن دریحال اگام ۲ یغالو بهوا سمواڻ اداله مپرو کفد اجران یقدسروکن اولهن (قرآن) جوا بایت مغاساکن الله سبحانه وتعالی دان ممبر سیهکنندی درفد سبارغ صفة ۲ ککوراغن ۶ سبکیمان جوا تله مپتاکن بهوا الله سبحانه وتعالی تله مئکرنیاکن کفد تیف ۲ اومه ایت اکن شریعة برعبادة دان فراتوران فرجلانن هیدوف .

منوره حکمتن یغ برلاکو دعالم گائنات این اداله ترجمله درفد رحمة الله سبحانه وتعالی بهوا چهیا ترغ ایت اداڻ کمدین درفد گلف گلیتا دان اد هوجن سلفس درفد کماراو ۶ مک اداله کابلو فکن تدیون یغ وحکمة بهوا ای مغوس اکن رسولان ۲ کفد اومتن ۲ یابتوله فد کتیک اومه ۲ ایت دکلو بچی اوله کجاهیلان ۶ دان فدوقت برحیبه حال ۲ یغ باطل دان فکناغن یغ سسة دانتارا مریک ۶ سبنون فد ماس سلوم اسلام عالم دنیا این اداله دکلو بچی اوله کابوس یغ قبل درفد کاروة ماروة کفر چیان شرک ۶ دان مانسی فد ماس ایت تله ترجمفی کدالم گاوغ کسسانن دغن سبب رنده دان ترسکة عقل فغتموان مریک ۶ دغن دمکین حالن مک حال ۲ یغ کجی فون تله برتو کر مغمیل نمفة سباگی فرکارا دیندغ ملیا ۶ مان ۲ فول مریک یغ ممفوپای صفة ۲ هینا دان جاهة تله دافة منکةکن کواسن کباتس اومه ۲ هئکک دغن سبب ایت مانسی جادی بر تمنیاران دگودا اوله کبواسن نفسو دان شهواة دان تراسله مریک بر کهندق اکن ساتو ۲ اوتوسن یغ بوله ممندو کلوار درفد گلف گلیتا کجاهیلان دان مناریق درفد لیسمبه کهینان کفد مقام کملیان دان کسوجین ۶ فد کتیک ایت اداله دبغکیة نبي محمد صلعم جادی اوتوسن الله سبحانه وتعالی امة پات جادی گلیتا هدایة مپولوه جالن ۲ مریک یغ منربما کبنران دان منراغکن بکیمان عذاب سغسارا مان ۲ یغ انکارکن دان مپرو برعبادة هپاله کفد توهن یغ سبنر ۲ میلیکی ککواسان ۶ دفیلمه اوله الله سبحانه وتعالی اکن محمد صلعم جادی نبي یغ کسوداهن بایت کمدین درفد فیکران مانسی ایت تله سمفی کفد حد یغ لایق دان مناسبه دان عقل ۲ مریک تله اد فرسدیان دان ترشگوغ باگی منربما هدایة دغن سمفونان سفای دافته ای صلعم مپاوا اگام یغ بنر دان ظاهرله کبنران ایت کانس سگل اگام دان ممداله فد کبنران ایت دسقسیکن اکندی اوله الله سبحانه وتعالی سهاج .

انداغ ۲ الهی دان انداغ ۲ ریگدان سندیری

سنگوهن دکتهوی درفد اف یغته دپتاکن بهوا انداغ ۲ ایت سوات حال یغ سمستین باگی
فرگاولن ۶ یغتا دافتیاد باگی مپلامتکن حیاة مشارکة دان منتفکن کأمانن دان ممبهاگیکن - کهادبلن
دان مچیدوفکن فراسان سوارات انتارا سسام مریک ۶ منکل فول حکمة الله سبحانه وتعالی سوت رحمة
کأتس همبنا ۲ کدوا ۲ ایت دري ازلی لاگی برکمندفکن بهوا یغ مانسی مستی برفکغ دغن ساتو ۲
اگام جادی عبادتن یغ لکف ملیفوتی لبه لواس درفد انداغ ۲ فراتوران یغد بواة سندیری اوله مریک
باگی فائده سسام مریک ۶ دان یغ مچندوغي بر باگی فرتنجوق کفد جالن ۲ کبجیکن یغمان عقل ۲
مریک نیاد ترسمفی کفدان .

سان تله جادی کلایمن بگیمان تله دپتاکن: بهوا انداغ ۲ فراتوران یغد سوسن سندیری
اوله مانسی ایت دسبونکن « انداغ ۲ نگری » دان یغدان گراهی اوله الله سبحانه وتعالی فول
دنماکن « اگام »

یغدمکین اداله اگام ایت اباله انداغ ۲ یغ مچندوغي بر باگی سورهن ۶ تکه لارغن ۶ برماچم ۲
فعاچران دان قاعده ۲ فراتوران یغ لکف سمفون ۶ سموا ایت داتور اوله الله سبحانه وتعالی
یاگی فائده مانسی اومه ۲ دنیا سکلیتن یا ایت جادی سندران فد مپلسیکن سبارغ فرتیکداین دان
فرسیغکیتآن دانتارا سسام مریک دان جادی فندوان یغ مپولوه ددالم سکل لافغ کچیدوفن ۶ دغن
جالن دوچیکن کفد رسول ۲ درفد اومه ۲ ایت سندیری دان توتشکوغلر رسول ۲ ایت مپرو اومتن ۲
سفای منطاعتی انداغ ۲ ایت دان مپتاکن بلاسن ۲ یغدسد یاکن اوله الله سبحانه وتعالی باگی سیاف ۲
یغ طاعة دان یغ انکار .

ادفون انداغ ۲ نگری ایت اباله فراتوران ۲ یغدانور اوله فیهق یغ براوله کواس دجادیکن
سندران باگی کریشان موتسکن سبارغ فرسیغکیتآن سسام مریک سوت دکاول دغن قوانکواس
باگی مندودفکن مریک منطاعتین .

فر بيڏان ۲ انتارا انداغ ۲ نگرې دان اگام

سنگوهن انتارا اگام دان انداغ ۲ نگرې ايت اد فر بيڏان ۲ بڻ باڻق ، هان دسبوتڪن دسبني
توجوانن ۲ بڻ بسر سهاج : —

(1) مقصود بھاوتام دڪهندڪي اوله انداغ ۲ اگام اباله هندق مپنتوق سسئورغ ايت ڪفد
برڪلڪوان دغن باوان فواغي بڻ سھفون دان مليا، مڪ داسوهن ڪفد برسبه هاتي، تيغڪي همه،
چرگس ايغائن، دان اد فرسان برتغڪوغ جواب، دان ديد يقئن ڪفد مرافتڪن فوهو بڻ انتارا سئورغ
دغن بڻالين دان انتارا سئورغ دغن توهن بڻ منجاديڻ، دانس داسر بڻتولس اخلاص دان سوچي
مورفي، بولايڻ انداغ ۲ نگرې مڪ اي تباد اميل گھڪو ملينڪن اف ۲ بڻتوتغڪوغ انس سسئورغ
نسبه ڪفد حق ۲ ڪفوپان اورغلاين، ڪالو فون اد اي مغميل تاهو حال سسئورغ نسبه ڪفد ديرون
سندپري يايت هپاله چوما سبراف قدر بڻ منفعتن اد مپنتوه ڪفد مشارڪه عام سفرت انداغ ۲
ڪراهن سڪوله مڪ توجوانن سفاي اومه نگرې فندي دان مغرتي مپوسن چارا برتو ڪو ۲ فائده
فنداقتن ماسيغ ۲ دان سفاي بر ڪورغن ڪجھتن قدر نسبه سبراف جاوه دان لواس علم ديد يقئن
ايت دافه ممبايقن فواغي اخلاق ماسيغ ۲ .

(ب) انداغ ۲ اگام ايت مڻدوغي سورهن دان لارغن — ايجابيّه دان سلبيه — يايت

اي مپوره برواه ڪبابيڪن دان مڻڪالو اڪندي دغن برهاگي ۲ جالن هڪڪ مڻاداڪن جنجي بالسن
پهڪيا بڻبر ڪيڪال، دان ملارغ درفد برواه فرڪارا ۲ بڻ ڪجي دان جامع دان داوگوه فول دغن
بالسن ۲ عذاب بڻد مڪين پتاله اي توجوانن بڻ اوتام سڪالي منچاري مصلحه ڪبيچيڪن سوت
منزلق فرڪارا ۲ بڻ مروسقڪن، برسلاهن انداغ ۲ نگرې مڪ توجوانن بڻ اوتام اباله منگه دان مپڪه
درفد بولا ڪو ڪجھتن دان فرڪارا ۲ بڻ اڪن مروسقڪن ڪدادن فرگاؤلن مشارڪه ، ڪالو ادافون
مپرو ڪفد برواه ڪبابيڪن مڪ يايت سهاگي منچو ڪف شرط، بو ڪنن سميج ايت توجوان بڻ اصل،
اوله ڪران ايت اداله انداغ ۲ نگرې هان سمات ۲ لارغن اتو سڪاتن ، اتو فون لارغن تولبه باڻق
درفد سورهن (سروان) .

(ج) سموان انداغ ۲ آلهي ايت اگام جادي عبادت، مفرجاڪن سهارغ اجوانن ايت دنماڪن
« طاعة » بڻدافه بالسن فهلا ، دان انڪار ڪندي دنماڪن « معصية » بڻد ڪناڪن بالسن سقسا ،
سموا بالسن ۲ ديسي اگام فد اصلن داخرة ڪلق ، تنافي مان ۲ بڻدتفڪن اد بالسن سقسا —
اد ڪميتوان قدرن اتو تباد — درفد سهارغ ڪسلاهن بڻدو ڪيلڪن ڪفد فيهق بڻبر ڪواس منجانڪن

اداله ايت سمات ۲. منا کونکن سياف ۲ بشو نفسو جابه بعتيدق. ماهو ممبواغ کجاهتنن ايت مایمنکن افبیل دلیهتن بالسن عذاب دغن مات کفلاڻ سنديري، ادفون انداغ ۲ نگري مک بالسنن ددنیا این تر اساس اتس فائده متبندا بعدجالنکن اوله فيحق کواس ۲ کوج دان کعادیلان (السلطة التنفيذية والقضائية) .

(د) انداغ ۲ اگام اداله مغاتور دان مضمیل تاهو اتس سگيل گوقگري مأنسي سعاد بعددالم هاتين دان کتتافن فيکراڻ اتو بعدلا کوکن اوله اعکوت ۲ ظاهرڻ اتو سبارغ فربواتن فرسدیان، درفد تيف ۲ فرکارا بځ جادي وسيله، تنافي انداغ ۲ نگري تيدقله اي ممندو هان ستهه ۲ فربواتن مأنسي بځ ظاهر سهاج ايتفون مان ۲ بځ مپنتوه اتو مپيشکوځ اکن اورغ لاین، سمرت منچروبه هرتبندان اتو اعکوت توبهڻ، اتو فربواتن ۲ بځ مبعکيه فراسان عام بورتنتغ دغن انوران ۲ کراجان بځ برجالن .

(ه) اوله کران انداغ ۲ اگام ايت بواتن درفد الله سبجانه وتعالی تروس، دان علمون مليغوتي تيف ۲ دان سبارغ گوقگري همبان سعاد بورتواغ ۲ اتو برسولية ۲، فرکارا ۲ بځ بسر ۲ اتو کچيلن، جاديله انداغ ۲ ايت سلملمان عاديل دان ملهکافي سگيل خاجة ۲ بعد کهندقکي اوله بورتوکر ۲ اتو براوبه ۲ مصلحة وربک هعک اخير زمان دمکينله دتقدیرکن اوله الله سبجانه وتعالی اکن کلواسنن . بولاینن انداغ ۲ نگري یايت فربواتن بيراف اورغ فيحق بغير کواس مک تيدقله شک ددالم مپوسونن اداله مربکئيت توتاريک ابعانن دان فيکران کفد حال کادان بغداد دسکيليلين سفرت عادت رسم دانجوا حال ۲ کادان کدودقکن تمغه سفرت ماس، تمغه دان اودارا منکل فول کادان بعددسکيليلين ايت دري سوات کسوات ماس سنتياس براوبه مک تيدقله انداغ ۲ بعددوة مناسبه دغن سوات حال بوله سسواي دان فاتوة دفاکي لاگي کفد حال ۲ لاین بعتله براوبه کادان دان فيکران . مأنسي ايت بکيمان فون لواس عقل دان سمفون فيکران تيدقله اوفيان بوله منتوکن اف بعاکن جادي دان تيدقله اي برکواس منجالنکن مأنسي ددالم ساتو اورغ سهاج باگي فرانوران هيدوف، دغن کران ايت ددافاتي انداغ ۲ نگري ايت سنتياس کورغ، دري سوات کسوات ماس برحاجة دتو کو، دتمبه دان داوبه، کالو تيدق جاديله اي سوات فرانوران بځ ظالم ترفيسوغ درفد مقصود بځ اصل توجوان ممبواتن مک ککوراغن ايت سلالو دتمفل دان دينچشکن اوله اهل انداغ ۲ .

(ي) ماسن ۲ اد فرکارا ۲ دبر دان دلولسکن اوله انداغ ۲ نگري تنافي تنف دلارغ دان دحرامکن اوله انداغ ۲ اگام سفرت بونياگ مينومن ارق، منجالنکن فائده ربا دان مليسينکن فينتو فرسوندالن، دسکلمان اداله ايت سوات جالن مصلحة کفد مأنسي اتو سکورغن ۲ تياد جادي مضرة سلما ددالم گوالان . دمکين جوا تو کاداغ ۲ انداغ ۲ نگري ملارغ دان ممان بيراف فرکارا

فد حالن هاروس اتو واجب دسیسی فنداغن اگام سفرت ملارغ ساتو ۲ کمفولن اتو فد سسوات ماس ۶ ملارغ ممفودا گشکن بارغبندا فر کلواردن ملینکن کفداره یغدتفکن ۶ دان سفرت انکارث اکن فونع فر گلاغن تاغن فنچوری ۶ دان ائکن مپسه فمینوم ارق ۰ دکتان اداله حکوم ۲ ایت تیاد ممفوپای رحمة دان یرلاون دغن کماجوان ۰

این اباله سدبکیه ریغکاسن کپتان یغ مپتاکن سگي ۲ فریذآن انتارا کدوا ۲ انداغ ۲ ایت دان سپین ۲ مک درفد اف یغتهله دپتاکن ایت ددافتیله دغن ترغن بهوا هوی نفسو دان کچندروغن راس سرت حال کدادن یغدسکلیلیغی سنتیاس مناریق فراوباهن فنداغن ۶ دان جاوه تبلیقن یغ ممبوا انداغ ۲ ایت سوت سیراف قدر لواس فعالمن دان یراف تیغکی فغتهوانن اداله سموان ایت اد برکواس یغ ممبوی بکس ددالمجال مغکوبل انداغ ۲ نگوی ایت ۰

انداغ ۲ الہی معتمدو غی کلی دان جزئی

سنگو هن سنگل سسوات نهگوغن ۲ شریعة بغدادتقن اوله الله سبحانه وتعالی دأنس سنگل همبها
دالم ماس یغ بولابن ۲ سمنجق زمان فربکالا هتک کفد شریعة محمدیه سکارغ این سموا
ایت بوکنپاله سمات ۲ فقسأن کدأنس مخلوق دان سوپی درفد اد مئندوغي حکمة یغ اد فوهریغن
تفة کفد بهکيا مریک دنیا دان کمنتوسأن مریک داخرة بهکن سموا شریعة ۲ ایت اداله دداتقن
سمات ۲ کران منفعة مریک دان دنوجو کن کفد جالان ۲ یغ منداتقن فائده مریک یا ایت کران
الله سمحانه وتعالی ایت اداله ای معاسا سکن سموا شریعتن ۲ دأنس اعتبار مصلحة ۲ مانسی دنیا دان
آخرة ۶ دان دسندیکن تیف ۲ بهاگین شریعة دان تیف ۲ جز ۲۳ بونقکم دغن مصلحة ۲ سعاد
یغبوله ددافاتی سرتورت انوا کنداتغ ۶ کمدین ای گورقکن اکن همباش ۲ دغن بوماچم ۲ قاعده
دان جالان هتکالتقن کفد بو عمل دان برفندو دغن کهندق ۲ شریعة ۲ ایت سفای توغ ۶ پات مریک
نمق بوقتی ۲ نعمتن ۲ دنیا این ۶ دان اکن مریک موجی ۲ فول داخرة کاق شکر کن مریما
بالسن طاعتن — حالن الله سبحانه وتعالی ایت توکمای درفد سکیلین عالم دان امة بلس کسین
کأنس همباش ۲۰

سان بولا کو حکمة الله سبحانه وتعالى مٹھند فکي بهوا انداغ ۲ شریعة ایت داتور کن اتس اعتبار کلیة فد سباگین منکل فد بهاگین لاین اتس اعتبار جزئیة فول ۶ هان فرسلیسیمن اباله دداله حال منتفسیر کن کدوا ۲ ایت (کلیة دان جزئیة) بایت توبهاگی کفد نیگ اره فنداغن:—
فنداغن فوتام — اداله یغد کتاکن «کلیة» ایت بایت سگل فروتاهن ۲ دان قاعده ۲ یغمله برسام ۲ داگو می دان دسرو اوله سموا شریعة ۲ یغداوا اوله نبی ۲ دان رسول ۲ دداله حال یغ بر گنتی ۲ سفنج ۲ ماس هغک کفد شریعة محمدیة ۶ بایت اباله کما دان حال یغبر گناں دغن سیحفلان ۲ اعتقاد دان کملیان فراغی اخلاق سفرت مٹاساگن الله سبحانه وتعالى دان منصفه کندي دغن سگل صفة کسمفونان دان کسوجین دری سهارغ کیکوراغن ۶ دان سفرت عادل ۶ احسان ۶ نوفي جنجی ۶ نا کو تنکن هان کفد الله سهاج ۶ صبر دان شکور ۶ دان سفرت ملارغ درفد ملاکو کن هورو هارا اتس موک بومی ۶ درفد فرکارا ۲ یغ کچی ۶ جاهة دان ظالم .

ادفون « جزئیة » ابت ایاله سنگل فورتاهن یغ برکنان آفة دغن فرووان ۲. مکلف درفد
فرکارا ۲ یغ بوله برلاین ۲ چارا انتارا سانو شریعة دغن یغلاین سفرت کلمکوان سمه یغ ، نصاب
زکاة ۲ ، فرمفوان ۲ حلال نکاح دان حلال حرام فدهاملات .

سکمی بق مناسبتہ دنماکن فرماہن ۲ فد یعفرتام ایت « کسبۃ » یأیت ابالہ اولہ سبب اہلش تہاد

توحيد كنفد ساتو زمان سهاج ۶ دان تيدق تفة دغن ساتو حال تيدق كنفد حال يثلاين ۶ دان نياد
توكاوية فول منمفاتي ساتو ماچم مكلف سهاج نياد كنفد يثلاين .

دان فد يشكدوا دغن « جزئية » ايت كران اداله اياش برگشتوغ تفة كنفد بهاگين ۲ فربواتن
مكلف دان فول بولايين ۲ دان براوبه ۲ دغن سبب بولايين ۲ زمان دان مكلف .

فنداغن اين سروفاله جوا ممهاگي اكندي كنفد اصلية دان فرعية اتو كنفد اعتقادية دان
عملية ۶ مك فائده ۲ فربهاگين يفترسبوة بوله دافة پات دغن تروغن فد دليل ۲ يغ جادي تحفة امبيان
اتو يغ جادي اساس سندران ماثباتكن سماء حكوم ۲ اصلية اتو حكوم ۲ فرعية (كليه اتو جزئية)

فونچا امبيان باگي حكوم ۲ اصلية اتو فرعية

فد حكوم ۲ اصلية - اداله حكوم ۲ اصلية ايت توبهاگي كنفد نيگك:-

فونام ددالم فركارا يغ نياد بوله دثابتكندي ملينكن دغن دليل عقلي يغ جازم سفوت وجود
الله سبحانه وتعالى دان بنر رسول ۲ فد دعوي رسالهن مك اين تيدق له اد جالن ماثباتكندي دغن
دليل سماعي سهاج كران دليل سماعي اين تيدق له ددافاتي ملينكن كمدن درفد تله داگوي وجود
الله دان بنر رسول ۲ . مك ايت پتاله دليل سماعي توهنتي اتو برگشتوغ اتس كدواش ۶ كالمو فول
معاكوي اد الله دان بنر رسول ددافاتي امبيان درفد دليل سماعي دان توهنتي اتس فد كتيك
ايت نسچاي لازمله جادي دور يغ بطل .

مسكيفون بهاگين اين دتريما ثابتن دغن دليل عقلي تيدق له اي جادي گلموار درفد كدادن
ايت حكوم شرع كران شرع تله مننچوكن كنفد جالن ۲ مئكوناكن عقل دان برفيكر اتس سندران
درفد اف ۲ فنداغتن - « قُلْ اَنْظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ » - ارتين كستائيله
(واهي محمد) هندق له كامو ممرهاتي باگي معميل فيكران اف بغداد دلاعية دان دبوي) « وَفِي
الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُوقِنِينَ وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ » - ارتين دان فد بوي اين
بيراف نندا باگي اورغ ۲ يغ ممفوپاي كيتين دان فد دير ۲ كامو جوا مك تيدق كه كامو مليه
دان ممرهاتي) .

دانلاگي سگل فنداغتن ۲ عقل ايت اداله داعتباركن يايت افيل دلوسكن دي اوله شرع
دسينيله پات فريذانن انتارا فنداغتن يفتنر دغن سمات ۲ سئكان اتو اغن ۲ خيال سهاج مك
حكوم ۲ بهاگين اين دكتاكن «عقلي» درفد فيق اداله يغمنداغتن ايت عقل دان جوا دغن دثابتكن دان

« شرعي » درفد فيهمق داکو فول اوله شرع سوت اي مهاجو بگيمان مئگوننا کنش .
 يشکدوا: ددالم فو کدارا بغ تباد سکالي ۲ بوله دثابتکن ماینکن دغن دليل نقلي بأيت سفوت
 سگل حکوم دان کتواغن تفة برکنان دغن آخره کلق .

يشکتیک: ددالم فو کدارا بغ بوله دثابتکن دغن کدوا ۲ دليل (عقلي دان نقلي) سکالي سفوت
 حکوم بهوا الله سبحانه وتعالی ايت معتموي اکن تيف ۲ سوات دان معتمدقکين ۶ دان سفوت بهوا
 سگل انبياء ايت هاروس بولا کو کانس سگل حال دان صفة بشرية .

تتافي فد بهاگين يغفرنام ايت تيدقله فول دنافیکن اتو تيدقله اد تگمان ددافاتي جوا بيراف
 دليل ۲ نقلي فد منتفکن حکومن ۶ فد کتيک ايت اداله دليل ۲ نقلي ايت هاش معصحن دان معقواتکن
 اف بعثله ددافاتي اوله عئل دغن قطعي .

ددالم کتيک ۲ بهاگين ايت اداله بعثتر بما دان يغصح منجادي دليل بأيت هپاله دليل قطعي
 لاگي يعقيني کران ظني ايت دکجي اوله الله سبحانه وتعالی دان دچلاش مربك ۲ بغ برفکغ دغن
 « إِنْ يَتَّبِعُوا إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا - ارتين تباد مربك معيکوة
 ماینکن سغاک ۲ سهاج والحال سغوهن سغاک ۲ ايت تباد ممبري گون سديکة فون کفد بنو يغحق)
 مک بارعسياف ماعتقاد کن اکن حکوم ۲ أصلية يغتوسبوة ايت سهاگي اعتقاد يغ تباد سحفي اتو بلوم
 ججق کفد مرتبة يقين نسچاي تيدقله اي اورغ يغ سبر ۲ برايمان .

جک دکات: بهوا برکمندق سحفي مرتبة يقين اداله ايت بوله دفوستو جو کن دان بوله ددافاتي
 کالو درفد دليل ۲ عقلي ۶ اد فون دليل ۲ نقلي مک بهواسا - سکالي فون فد سغمن ۲ دکاتکن
 تنتغ ثابت ايت اداله سحفي مرتبة يقين دغن سبب تواتر سفوت فد قرآن يعمليا - - تتافي تيدقله
 بوله دکات فد تنتغ منجوقن کفد معنی مدلولن ايت بوله سحفي مرتبة يقين کچوالي افيل اي
 برسيه درفد سبارغ احتمال بغ سفوله سفوت احتمال مجاز ۶ اشتراک ۶ معارض دانلاين ۲ مک
 بوسيه درفد يغتوسبوة ايت سوات حال يغتياد اد جالنش ۶ مک بتاف ممادا فد عقائد الايمان دغن
 دليل يغ بگيتو حالن ؟

جواب: بهوا مدلول دليل نقلي ايت تباد سحفي مرتبة يقين يغ قطعي بأيت هاش وقت ممندغ
 کفد دليل نقلي دان نسبه کفد سهاج تباد برسرتن اعتبار ۲ يغلان ۰ اد فون افيل برهيمفون ۶
 برکفول ۲ بيراف دليل ۲ نقلي يغ سغمن معقوة اکن يغلان دان برسکتو سکلين منجوق هاش
 اتس سانو معنی ۶ فد وقت ايت جاديله معنی يغبرسکتو ايت سوات کبولتن يقين يغتياد بوله
 دشککن لاگي سفوت بعثروايتکن حال کجوانين سيدنا علي رضي الله عنه دان کموراهن حاتم ۶ مک
 ابن اباله بعثدماکن « متواتر معنوي » تباد سياففون برکواس مانکار کنش کچوالي کالو اي ايت

اورغ بغ اوغسکل یثتیدق بوله داعتبارکن فربحائش .

فد حکوم ۲ فرعیة — مک حکوم ۲ فرعیة ایت اداله سندران بغ جادی فونچا مثابتهکندی ایت اباله دلیل ۲ نقلی بایت قرآن دان حدیث نبوی ۶ دتمبه لاگی باگی منمفاتی برسمان قرآن دان حدیث ایت « اجماع دان قیاس » مک کدوا ۲ ایت — مسکیفون علماء ۲ فقه دان اصول فقه ماعتبارکن دوا دلیل بغ برسمندی کران ممندغ کفد حکوم ۲ دان شرط ۲ بغ خاص توتنتو کفد کدوا ۲ — تنافی بغ سبتر ۲ اداله کدوا ۲ ایت کمبالی کفد قرآن دان حدیث جوا ۰ ادفون اجماع کران اداله ای نادافتیاد لبه دهولو تله اد ساتو ۲ نص بغ مننجوق کأتس حکوم بغ علماء ۲ برساتو کات ممفرکتاکن کران علماء ۲ امة تیدقله تودافة مربک برسکات سکلیش کأتس ساتو ۲ حکوم سمات ۲ هاش منوره کچندروغن هاتی دان هوی نفسو سهاج ۰ دان قیاس فول سغگوئن علماء ۲ اصول فقه تله برکات: بهوا ای ایت هپاله منرغکن چارا بگیمان دلیل نص بوله ملیفوتی « مقیس » ایت دان مپتاکن جالان ۲ دلیل ایت مننجوق کأتس جوا ۶ این اباله معنی فرکتان مربک: « بهوا قیاس ایت اداله ای منظاهرکن سهاج تیدق منثابتکن » .

ستله ایت امفة ۲ دلیل این اباله یثتله اتفاق علماء بوله منثابتکن سبارغ حکوم ۲ فرعیة ۶ تنافی دسان اد بیراف دلیل ۲ لاگی ستعه ۲ علماء ماکین منکل یغلایش منولقی فول ۶ بایت استحسان ۶ استصحاب ۶ مصالح مرسلة ۶ دان استدلال مک مهورایکن تیف ۲ ساتو دغن ترغ دان پات بایتوله تئگوغن علماء اصول فقه .

فنداغن یثکدوا — بهوا یثدکتاکن « کلیة » ایت اباله توجوان ۲ (المقاصد) عام یثدنتوتة اوله سموا تکلیف ۲ شرع فد معاول دان مملیهاراش دانتارا مخلوق ۲ ۶ دان توجوان ۲ عام ایت فد سیحفولنن تربهاگی تیک: — فونام « ضروریات » کدوا « حاجیات » کتیک « تحسینیات » مک کفد اره تیک ۲ توجوان اینله سموا حال دتوجو دان دهادفکن اوله شریعة اسلام ددالم سکل سروانش سماد برکتان دغن حکوم ۲ اتو عمل فربواتن .

ادفون « جزئیة » اتس فنداغن این اباله سکل تکلیف شرع سماد ددالم بهاگین عمل فربواتن اتو کفرچیان یثمان کسموا ایت کمبالی جوا کفد ساله ساتو درفد توجوان ۲ عام بغ تیک ایت:

یغفونام درفد توجوان عام: — اباله ضروریات یثمان نادافتیاد باگی کبابیقکن مانسی بایت نواساس اتس لیم فرکارا: مملیهارا اگام، مملیهارا پاوا، مملیهارا عقل، مملیهارا کتورنن، دان مملیهارا هرت ۶ مک سموا تکلیف ۲ شرع دتوجوکن فد منجاگک تیف ۲ ساتو درفد لیم ایت اداله دنماکن « جزئیات » مسکیفون ایان سندیری اد فول ملیفوتی بیراف تفصیل لاگی . اومغمان: —

مملیهارا اگام این ساتو درفد لیم ماچم ترماسوق دباوه ضروریات ایت ، تنافی ترگاوان ایت
ایاله دغن برایمان ، دان منجالنکن کوج ۲ مپوره کیجیکن دان ملارغ کجاهتن — الاموبالمعروف
والنهی عن المنکر — مک برایمان ایت تکلیف شرعی (جزئی) دان توبور . تصود کن درفدان
ایاله منجاگ اگام ، دمکینله ستروسن .

مملیهارا پاوا دان عتل ایت درفد ضروریات مک مملیهارا ایت دغن منوره اف ۲ یهدهاروس
دان دواجیکن اوله شرع دري ماکن مینوم ، فاکی فاتوة ، تحفة کدیامن ، دان دغن منجالنکن
قصاص ۲ دان درا ۲ شرع دان حکوم ۲ یغ برابکوتن .

مملیهارا ذوریات کتورنن دان هرت ایت درفد بهاگین ضروریات جوگ . ایت بوله دسمفوناکن
دغن جالن بویتوان ۲ دان برتوکران ۲ برسام ۲ اورغ لاین دأنس فراتوران یهدلولسکن اوله شرع
سفوت مینده میلک — دغن اد فرتوکران اتو تیاد — دان برسمندا یغ مغللالسکن بولاکی بینی
دان حکوم ۲ یغبر کأتین دغن سفوت حد زنا ، چوری ، گنتی بناس دانلاین ۲ .

اینله سدیکیه ریغس مکمبرکن بهاگین ۲ کلیه یغ ترماسوق دباوه توجوان عام یغفرتام ایت
دان چارا ۲ تکلیف شرع یغ جزئی یهداتور کندی باگی مملیهارا تیف ۲ بهاگین کلیه ایت .
یغکدوا درفد توجوان عام: — ایاله حاجیات یأیت سموا فرکارا یغ تأدافتیاد درفدان باگی
منداتسکن کلواسن کأتس مانسی دان منولقکن کسمفیتن ، ربک مک حاجیات یغ برتوجوان مبري
کلواسن دان کسناغن مانسی این سنتیاس اد دان ددافاتی دمان ۲ جواسمأد فد عبادة یهدواجیکن
کأتس ، ربک اتو فد بارغ فرکارا یغ سنتیاس برلاکو انتارا سام ۲ ربک سفوت عادة رسم ،
معاملات دان جنایات .

اومفماث ، مریغنکن تغکوغن ، ربک ددالم بهاگین عبادة اداله ای دغن جالن رخصة ۲ بثمان
ایت درفد بهاگین حکوم ۲ جزئیة سفوت قصر سمبیغ امفه رکعة باگی اورغ ۲ مسافر دان منجمعکن
انتارا دواسمبیغ وقت دان بوبوک فواس باگی اورغ یغ عذر ، دان ددالم بهاگین عادة سفوت
مغاروسکن مانسی ماکن بارغ ۲ یغ باگوس دان بایک لبه درفد قدر لازم یغ مملیهارا پاوا ، بولواس ۲
دغن فکامین ، فرهیاسن دان تحفة کدیامن یغ انده ۲ ، دان ددالم بهاگین معاملات سفوت دهاروسکن
مریکئیت برهوتغ ، بوجوالی سلم فد حالن فد یغفرتام ایت ادعلة یغ جادی حکوم ربا —
یأیت برتغکوره — دان فد یغکدوا منجوال بندا یغ مجهول ، دان ددالم بهاگین جنایات سفوت
مریغنکن سبراف یغ بوله درفد ، ربک یغ ملاکوکن کلاهن یأیت مغکوگرکن درا (الحد) دغن
سبب اد سکورغ ۲ شبهة ، دان دبة بونه ایت دکناکن کأتس کلوارگ فمبونه ددالم فرکارا
بونه ترساله یعنی نیدق سهاج .

بشکرتيک درفد توجوان عام . - اياهه تحينيات يابت سموا حال ۲ بځ مليا دان توفوجي مک ايت بوله ددافاتي دان منجادي دغن جانن ميليه دان مغميل مان ۲ بځ ايلوق دان بایک درفد عادة ۲ سورت منجاوه دان ممبواشکن فول مان ۲ بځ کجي بعدتولق اوله عقل ، اين بولا کو جوا ددالم بهاگين عبادۀ سفرت برسوجي درفد نجيس ، منوتف عورة ، مماکي فرهياسن بځ ايلوق ، برموره دغن خيرات کبجیکن دانلاين ۲ ، دان ددالم بهاگين عادة سفرت آداب ماکن مينوم . اشکن درفد مکمانن ۲ بځ نجيس دان مينومن ۲ بځ کجي ، تياد بروروس دان کدکوة دانلاين ۲ ، دان ددالم بهاگين معاملات سفرت دلارغ بروجواليلي بارغ بندا بځ نجيس ، ليه ۲ ايو دان سباگين درفد بارغ بندا بعداعتبار دان دکهندقکي اوله مانسي سلاين درفد ضروربات دان حاجيات .

سان درفد هوراین ۲ بځ سديکۀ داتس اين تيدقله شک بهوا تيک ۲ توجوان عام ايت سبنو ۲ اياش کلیۀ بځ مليفوتي سموا حال دان فوکارا بعدحاجتي اوله مانسي .

ادفون تکليف ۲ شرع بعداتورکن باگي معاول دان مملهارا توجوان ۲ عام ايت اداله اي يراف حکوم ۲ بځ جزئۀ هپاله نص ۲ ايت ادکالا جزئي سفرت نص اتس سوچي سيسا ۲ مکمانن کوچيغ دان اتس حرام ممدوکن دغن مق سوداراش ، دان ادکالا کلي سفرت فرمان توهن عزوجل « مَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ » - ارتين (تياد دجاديکن کاتس کامو ددالم اگام کامو کسمفيتن) دان سفرت سبدا نبي صلعم « لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ » - (ارتين تياد بوله چدرا دان تيدق بوله منچدراکن) تنافي بکيمان فون فد ريعکس سموا نص ۲ ايت فد نسبه کفد توجوان ۲ عام بځ کلیۀ ايت جادي جزئيه جوا بعدمکين تربهاگيله نص ۲ ايت کفد جزئيه حقيقۀ انو اضافيه .

مک فائده درفد فراتوران ممهاگي اتس فنداغن بشکدوا اين بوله ددافاتي دغن پات بهوا سموا توجوان ۲ عام بځ کلیۀ ايت سوات حال بعتله فونس يقين تياد بوله دفيندا ، داوبه دان دمنسوخن ، ادفون تکليف ۲ شرع بځ جزئيات ايت ترکادغ اداله اي هاظنية سماج منکل فول اد ددافاتي جوا دمنسوخن .

فنداغن بشکرتيک — بهوا بعدکتان « کلیۀ » ايت اياهه قاعده ۲ عامۀ بځ بوله ترواسوق دباوهن يراف جزئيات بځ باقی تيدق برفوتس ۲ ادان هتک اخير دنيا ، ادفون « جزئيات » بایتوله سکل حکوم ۲ بځ برکشان دغن حال ۲ بځ ترجادي بځ سنتياس بولا کو کفد مانسي ددالم کييدوفن مريک هاري ۲ هاڅ دکهندقکن مريک معکمها ليکن انو مرجوعکن افکل هندق مغموي حکوم ۲ حال ايت کفد قاعده کلیۀ بعترسبوة .

مک مثل باگي کلیۀ اتس فنداغن اين فرمان توهن عزوجل « يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أَحَلَّ لَهُمْ

قُلْ أَهْلَ لَكُمْ الطَّيِّبَاتِ -- ارنيث موبكثيت مناث اعمكو: « افاله بندان يقدحلالكن باگي موبك ؟ كتايبله واهي محمد كغد موبك: دحلالكن كغد كامو سكل بارغ بندا يغ بابك ۲ دان باگوس) مك آبه ابن مليفوتي تيف ۲ بندا يغ بابك سعاد مكائن ، مينومن ، فكلين دانلاين ۲ . دان فرمانن لاگي « قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ، وَالْأَلْثَمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ » ارنيث كتايبله واهي محمد: سغكوهن توهنكو اداله اي ملارغ دان محرام اكن سكل ۲ يغ كجي ، ظاهر دان باطن ، دان انباي دان چروبه دغن نيدق سبنو ، دان جوگ كامو مپشوتوي دغن الله بارغيج تباد دتورنكن كغدان اف ۲ فون دليل كپتان ، دان جوگ كامو موبك ۲ كئانس الله اف ۲ يغ كامو تباد كتهوي) مك ترماسوق دباوه آبه اين حرام تيف ۲ يغ كجي ، ظاهر اتو باطن ، دان حرام كظاليمن دان كچروپهن سعاد كئانس پاوا ، هرت اتو كحرمائن ، دان حرام مپشوتوي توهن اتو يغ مپاوا كغد دمكين سعاد دغن فوكپتان ، فربوانن اتو عزم . دان حرام بربوهغ ۲ كئانس الله دغن اف جوا يغ تباد ددافاتي دلبان درفد الله اتو رسولن .

دان سفوت نبي صلعم « كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ » - ارنيث « تيف ۲ مينومن يغ مپاوفكن ايت حرام » « كُلُّ عَمَلٍ لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ » - ارنيث « سبارغ فكرجان يغ تباد منوره اتس داسر ۲ فوجلانن كئاني بابت دتولق دان تباد دتريما » « كُلُّ شَرْطٍ لَيْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ فَهُوَ بَاطِلٌ » - ارنيث « سبارغ شرط فوجنچين يقد بوا تباد ترسهوه كلولسنن ددالم كتاب الله مك بابت باطل نيدق سكال ۲ صح » دانلاين ۲ لاگي .

مثل باگي « جزئية » فول سفوت مشحكوم نبي صلعم دغن سوچي سيسا كوچيغ ، سوچي اير اعمكور ، حرام مپادوكن فرمفوان دغن مق سوداران ، مك حكوم ۲ اين دان ساومفماث سموان ايت دنماكن جزئيات دغن اعتبار فوجادين ايت دغن سبب ددافاتي حال ۲ يغ تورتتو يغ منداتغي مانسي فد زمان رسول الله صلعم ، مسكيفون كادان نص ۲ ايت ترهادف كغد سكلين مكلفين ، ددالم فد ايت اداله كباپكن نص ۲ ايت اد بوسام ۲ كپتان سبب ۲ اتو علمه باگي حكومث ، سفاي مانسي موده ملواسكن اتو ممنجشكن حكومث ۲ كغد فوكارا ۲ لاين يغ سبنديغ دغن سفوت سبدا نبي صلعم بركنن دغن كوچيغ ايت (إِنَّمَا مِنَ الطَّوَّافِينَ عَلَيْكُمْ وَالطَّوَافَاتِ » ارنيث « كران بهوا كوچيغ ۲ ايت درفد مخلوق جينق يغ سنتباس بركلاييلغ دان ميسيه ۲ كامو » دان فد اير اعمكور (ثَمَرَةٌ طَيِّبَةٌ وَمَاءٌ طَهُورٌ) ارنيث (بواهن ۲ يغ بابك راش دان اير يغ

سوچي « دان فد ممدو ايت » اَنِّكُم اِن فَعَلْتُمْ ذَلِك قَطَعْتُمْ اَرْحَامَكُمْ » - ارنيش
 « کالو کامو فرواوة جوا اکن یعدمکین ایت نسچای کامو موتس اتو مموثغ اکن صله الرحیم کامو » .
 اوله یعدمکین ایت جاديله شریعة اسلام سوات انداغ یغ لواس قاعدهش ۲ بوله دفاکي دان
 دفاستکن کفد براف جوا فرکارا ۲ یغ تیمبول دان بهارو اد منداتغي مانسي هان مانسي ایت افییل
 هندق معتموي حکوم ۲ فرکارا بهارو هندقله مرجوعکن کفد قاعده ۳ کلیة ایت دان مقیاسکن
 کفد فرکارا ۲ یغتهله معلوم حکومش یأیت افییل تله پات انتارا کدوا ایت اد صفة ۳ یغ سروف دان
 سام دان صفة ۲ ایت فول اباله فونچا داساسکن حکوم فرکارا یعددافاتی نص .
 هتک دسیني نمفق ترغ کفد کیت بهوا انداغ ۲ آلهي پات معندوغي کلي دان جزئي مک
 دغن ایت اي بوله منغکوغ سموا مصلحة ۲ مانسي دغن سمفونان سماد دفسیرکن « کلیة » ایت
 دغن معنی سیمفول عقائد یعدسروکن برسام ۲ اوله سموا شریعة ۲ انبیاء ۶ دان « جزئية » دغن
 معنی فونتاھن ۲ یغ برگنتوغ تفة کأتس فوبواتن ۲ مکلف یغ بوله برلاین ۲ چاراش انتارا سانو
 شریعة دغن یغلاين .

اتو « کلیة » ایت معنانش توجوان ۲ عام یعدتتوة برسام ۲ اوله تکلیف ۲ سموا شریعة ۲ مایهاراش
 دانتارا مخلوق ۶ دان « جزئية » فول معنانش سکل تکلیف ۲ شرع یعدمقصودکن باگي منجاگ دان
 منجالنکن توجوان ۲ عام ایت .

اتو فون معنی « کلیة » ایت اباله قاعده ۲ عامه یغ بوله دماسوقکن دباوهن بیراف باقی جزئیات
 دان « جزئية » اباله سکل حکوم ۲ باگي تیف ۲ ساتو ۲ فرکارا یغ ترماسوق دباوه قاعده عامه ایت .
 یعدمکین ایتله کمندق فرمان توهن عزوجل (مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ)
 ارنيش (نیاد کامي توتیغکیل فد میتاکن تیف ۲ سوات ددالم کتتاب ایت) یعنی سمواش اد
 ترسوة دان تو کندوغ ددالم قرآن یعملیا ایت .

انداغ ۲ اسلام ممباوا ۱ بهکيا دنيا اخره

شريعة اسلام بهکيمان تله دکتهوي اباله انداغ ۲ آلهي به داتور دان دسوسنکن باگي فرگونان مانسي اوله توهن به مليفوتي فتهوانن اکن سنگل گر فکري دان کماهوان ۲ دان جوا کدادان ۲ مريک، ظاهر دان باطن، به سديا اد دان لاگي اکن اد، لاگي فول توهن بهامه بيجهسان دان ملتي اکن تيف ۲ سوات ايت بتول فد تمفتن « لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنسَى »

سان درفد کسمفران نعمة ۲ الله سبحانه وتعالی دان پات حکمتن ۲ فد سنگل کجادين ۲ بايت کمدين درفد ملئکه دان ملالوي عقل فيکوان مانسي زمان کبودقن، دان بوسدي منيئکه براف لافيس نهک کهدوفن بهوسوفن بهوا اسلام ايت اداله اگام بهتله دکر نيا اوله الله سبحانه وتعالی سفای جادي عبادۃ باگي سیاف ۲ به منوره فحاجران، دان دياله انداغ ۲ دغن دسوده دان دسمفران اکن اوله الله سبحانه وتعالی اکن سنگل انداغ ۲ انبياء ۲ به دهولو ممباوا ۲ مک تيدقله حبران اسلام ايت اگام به تنف لونس دان تکف فردیوبان، سمفران فراتوران، ايلوق فمباوان دان تيهکي کهندق توجوان به سسواي فد بيلاماس دان نعمة دغن بر ککالان، منجوق سنگل جالان ۲ کبجيمکن دان ممباوا بهکيا دنيا اخره .

ممادا کيت هندق متهوي رهسيا ۲ اگام اين دان کلبينن ۲ درفد بهلاین منکل سهاج کيت اماتي ۲ دان تاتف تنتخ فحاجران نورلهله کفد کيت به اياش تله ممباوا بيراف حکم تباد ددافاتي درفد اگام ۲ به دهولون دان معاجر بيراف فراتوران دان فدومن به کهدوفن دنيا مستي بر کهندق کفد ان . لبه ۲ لاگي کداتغن اسلام اين مملایا دان بهکونا کن اکن عقل، مپرو دان مپوره کفد برفيکر دان معميل اعتبار درفد دريحال کجادين ۲ بهاد دعالم دنيا اين سعاد کچيل افتلهلاگي بسر، مپرو دان مپوره منجاوهکن درفد سمات ۲ بهیکوه دغن بوت تولي، دان دگيل بهتيدق بر کنتوان سفای بوسيه عقل ۲ ايت درفد کاروه ۲ دان لافغ باگين تبليقن به لواس دان سجه ترا درفد ترگلينچير دان سمفي کفد کسوداهن به کفوجينن .

دان اسلام ايت اداله بوسهکوه ۲ فد ممتول دان منتفکن اتوران فرگاوان مپرو کفد سطرف دانتارا مانسي، تيدق عرب تولبه مليا دان تيهکي درفد عجم توافي کملیان دان کتیهکين ايت اداله اي فد سیاف بهلبه تا کوکن الله سبحانه وتعالی، بهدمکين اي مملهارا باگي تيف ۲ سورغ ايت اکن هيران کبيباسنن سرت بهکالاق کفد هيدوف به بوسوفن، برفکخ کفد ديري سندبوي سراي منجاگ کحرمانن اورغ لاین دان اي منجوق اکن مانسي کفد جالان ۲ تمدن به بوسيه

درد گشگون کارو۲ بغ مغیروکن کباپقن کیت .

چوب لیمه ! کیت دافتي اداله اگام اسلام ایت سنتیاس اد برسام ۲ تیف ۲ سئورغ ددالم سگل
فرایدران دان گیلیران ۲ عمرن ممبری فندوان دان مغاتور اف جوا انیک فکر جانن سفای درد تیف ۲
سئورغ بغ تردیدیق انس اسوهنن توجادی کمفولن ۲ یغترلاتیه سبتر ۲ روفاکن کمانسیان بغ
سمفرن ۶ کمیدن سنله مغاسوهن تیف ۲ سئورغ ددافتي فول ای میوسن دان معس نمباتن فر گاولن
مانسی انتارا سئورغ دغن لاین فد فرهوین کلاوارگ ۶ فرنیکان ۶ کبغسان دانلاین ۲ لاگی بغ
تیدق توهشک باقن ۶ مک تیدقله ای ملایکن سماد کچیل افتهلاگی بسرن ملینکن دکاولن دغن
فراوران ۲ بغ کس .

بتاف تیدق ؟ کوان اسلام این فرتمان معاجر اکن مانسی بگیمان هندق برهوبغ دغن توهن
بغ منجادیکنن دغن جالن برعمل دان ممبوة عبادة منورة فراوران ۲ بعتله داتورکن ۶ دان معاجر اکن
مانسی بگیمان معکوناکن عقل ۶ دغنپاله دافه متهوی اد دسان توهن بغ اف جوا مخلوق ایت درد
کجدینن ۶ بغ تیاد ترسمبوی درفدان سسوات فون سکالیفون سبسر هام ۶ فد کتیک ایت مانسی
ایت تراس یغای ددالم جاگ دان کاولن بغ منجادیکنن مک تیدقله ای برانی هندق پلاهی اف ۲
حکوم مسکیفون فد ماس سولیه افتهلاگی سبالیقن ۶ مک برجاگ ۲ له ای فد دیرین ۶ تیدقله ای
ممبوة اتو برچیتا ۲ هندق ملاکو اشکارا کاتس یغلاین ۶ دان معاجر اکن مانسی بتاف برفراسان
توتغوغ منونی اکن کواجیفن ۲ ۶ دان برسئوگوه ۲ مغاول حق کفوپان دان معرجاکن فرکارا ۲ بغ
منداتمکن منفعة سماد ددنیا اتر داخرة کاتی .

کدوان معاجر اکن مانسی بگیمان کیدوفن بروم توشک ۶ برانق فینق دان برسر کو سا کة مک داتورن
قاعدہ ۲ بغ سسئورغ هاروس معمیل کوغسی هیدوف دغن فرتمباتن یغدنبر اگام دان دپاکن
سگل کواجیفن : تیف ۲ سئورغ سوامی استری اف بغ واجب باگین دان بغ واجب انس ۶ دان
دپاکن فرهوین انتارا کدوا درد واجب اخلاص ۶ کاسیه سایغ ۶ بلس کسین ۶ برتیمغ راس دان
برسکدودقن یغدرضا اگام ۶ برتولوغ ۲ منجاگ ۶ مندیدیق دان مغاسوه انق ۲ درد کدوا ۲ ۶
دان دکاول کدودقن کلاین دغن فراوران بغ ملیمهرا درد ترچدرا ۶ دلتقن سمفادن بغ بوله
برفندغ ۲ انتارا لالاکی فومفوان ۶ متنا کینران دهولو درد ماسوق روم توشک ۶ دنکه برچهفور
بغ تیاد برانس انتارا لالاکی دان فومفوان بغ هله سفای کککل دغن تکوه دان سلامة فرهوین لالاکی
استری سوت برسیه درد سگل بغ ممورمکن دان ترجاوه درد فرکارا ۲ بغ ممباوا کفورقنرندا ۶
دمکین جوا دسدباکن فراوران ۲ کیران ترفقسا برچرای فد کتیک ملاره ۲ فرسیغکیتان ۶ تیاد دافه
دفریتولکن ۶ دان جادیله کیدوفن انتارا کدوا معهادف هارو هارا ۶ فورقنرندا دان ممباوا کفد
. المعفوی لارغن اگاه .

که مدین سته اد فرتمبائن لاکی استری دپتا کنځ اف ۲ یغبر کنځان دغن فرتمبائن ایت فد ماس
هیدوف انو که مدین درفد ماتی یأیت حق کفوپان تیف ۲ سئورغ فد هرتبندا انو تځکوغن یغ سئورغ
لاگی درفد نفقه ۲ دان فساک ممفسکای بگیحمان جوا داتورځ فرهو یغن انتارا دوا ایو یاف دان انق ۲ ،
انتارا انق ۲ سام ۲ . ربك دانلاین ۲ لاگی درفد سـکـل فرکارا یغ توماسوق دباوه انداغ ۲
أحوال الشخصیة .

کتیکان منکل مأنسی جادی ییاق دسیچن فرتمبائن کوغسی هیدوف انتارا للاکی فرمفوان ،
دان . ربك تیاد اوفای هندق مپمفونا کن سکل کهندقن دغن سمدبری ، نادافه تیاد دري فرتولغن
اورغلاین دغن جالن برتوکر ۲ فنداقتن درفد برباگی ۲ اوسها ، برجوالی ، سیوا مپوا ، گادی
مځکادی ، اوفه مغوفه دانلاین ۲ لاگی مک دکاوالن فراوسهان ایت دغن معادا کن بیراف فرتاوران
دان انداغ ۲ جادی فندوان یغ مننجوق دان منجاگ باگی کسلامتن دان جالن ۲ فراولپهنش ، دان
دکو کهکن فوجگان ایت دغن ددبریکن قواکواس یغ مپلسیچن فربتاهن ۲ یغبر لا کو انتارا سسام
. ربك دیدان برباگی ۲ فراوسهان ایت یأیت دغن مځکونا کن سقسې ۲ ، فغا کوان ۲ دانلاین ۲ لاگی
درفد فرکارا ۲ یغ دجالنکن فد کتیک معادا کن فوجاران سفای تولفس دان سـلامـة فراوسهان ۲
. ربك درفد تیغو دای دان دځکی خیانه دان ترکاول دغن کاوالن کعادیلن دان تیمیغ راس دان
تولفس درفد گځکوان . ربك ۲ یغ برصفة کبځیسن دان هلوب طمع .

کدامفتن سته ایت معاجر فول اکن مأنسی بگیحمان چارا ۲ فرهو یغن عام ددالم حیاه مشارکه
سوت دکمسن دغن برباگی ۲ اساس ۲ داسر کسلامتن دان کماجوان یأیت ستنهن بارغسیاف منیفو
دای اورغ ۲ اسلام بوکنله دی درفد مربکیت — اگام ایت اباله نصیحة یعنی هندقله . ربك ۲
یغبر اگام اسلام ابعة برابعة انتارا ساتو سام لابن — بارغسیاف ترفندغ فرکارا ۲ یغ اځسکارا دان
کځی هندقله دبتول سبراف کواسن سفای تیدق توجادی سفوت بني اسرائیل : . ربكیت تیدق
نکه منکه دالم فرکارا ۲ یغ کچی دان منکو . — بارغسیاف بوجنچی هندقله دتونیکن ، اف جوا
جنجی ملینکن جنجی مځلالکن فرکارا یغ حرام انو مځحرامکن فرکارا یغ حلال — حرام ملا کو کنځ
فربوانن منومو برق روسوق (ممبري واغ سواف) سفای دافه سسوات دغن تیدق سبتر — دان داجرځ بتاف برواة
بأبك انتارا جیران ۲ ، برباس کسیم دان انتارا سأنق سودارا ، انتارا اورغ ۲ یغبر تځکوغن دغن . ربك ۲
یغ دباوه جگانن ، دان انتارا کیتوا ۲ دغن انق یواهن سفای اداله سکالین برسودارا فد فراسان دان
ایشانن دغن دمکین توجاوه درفد برمارهن ۲ دان ترسلامة درفد تیدق فواسهاتی یغدان ایتوله فونجا
فورقفرندا منجادیکن لحه کهفولن ۲ اسلام ، فد کتیک ایت برفلواغله ستر و ۲ اسلام مفر و ۲ ده
دان مځیناکن .

کلیماش تئکل حیاہ مشار کہ ایت تیدق سوپی درفد بر کایہ ۲ جوا دغن اورغ ۲ بغ بوکن اسلام تیدقله دلا لیکن اتو دچوایکن فد ممبر کن فرهوغن ۲ بغ تباد منجانوهکن. روه اسلام بهکن دانور دان دسوسن فراتوران ۲ بگیماں فرهوغن ۲ یغیرله دان هاروس دلا کوکن انتارا فیهق اسلام دغن یغلاینن سعاد بر کئان دغن اومتش ۲ فد نکساح کھوین ۶ بر جبران ۶ فرنیگان ۶ فراوسمان دان سبا گین ۶ اتو دغن کراجانن ۲ فد معاد اکن ایکنان فرجنجن ۲ سفرت بر جبران ۶ بر صحابه اتو سبا گین ۶ ددالم فد ایت داجون کیت مستی بر جاگ ۲ اکن کقوانن سترو ۶ دان کیت مستی سیف برسدیا منولق اکن سراعن ۲. ربك دان جوا دتغکوغن کائس کیت منجاننکن سرعپالس تئکل دچابول اوله. ربك. ولو بگیماں فون داجون کیت مستی منجانوهکن دان تیدق منداتئکن فر کارا ۲ بغ مپلاهی ستیا فرجنجن سفای سلامة کملیان اسلام دان که گمانن.

کائمن منکل الله سبحانه وتعالی معتموی بهوا داننارا همبان ۲ ایت اد ربك بغ طاعة معیکوه سبارغ اجران دان منجانوهکن اف ۲ لارغن ۶ دان اد ربك بغ اوغملکل لاگی دگیل تیدق برهنی درفد کجواسنن ملینکن ستله ای سندیری وراسای عذاب سقسا اتو دلیمه تر باغ ۲ دمتان مک دانور کنن بر باگی ۲ حکوم دان برماچم ۲ بالسن ددنیا این ۶ باگی منجاننکن حکوم ۲ دان بالسن ۲ ایت دادا کنن اتوران چارا بر فرتاهن ۶ دان دواجبکنن اومه ۲ اسلام مستی ملتتیق سئورغ یغلایق لاگی بر فغاروه فد منجادی ولی الامور (فخرته) بغ بر تئکوغ جواب منتدیر کن اف جوا بغیر کنن دغن ربك انس مصلحه ۲ بغ مملهارا روه دان موتو اسلام دان ملولسکن سموا انداغ ۲ دان سگل حکومنن ۲ سفای اورغ ۲ جاهه سبلو هندق ملا کوکن کجواسنن دان تورنکه درفد ممبوا اغسکارا ۶ دغن دمکین هافوس سگل انپای دان کچروپن اتو سکورغن ۲ بر کوراعن مک سنتوساله مانسی فد هر تیندا دان پاوان دان امان تئترام تیف ۲ سئورغ فد مپمفونا کن سگل کواجیفن ۲ بغ توهادف کفدان. سئوگم نون بکیتو تیدقله دامسکن اورغ ۲ بغیر کتئکوغن ایت ممبوا سکهندق هاتی بهکن دباتنن فرغکن ۲ ککواسن ربك دان دسدیا کن حکوم ۲ دان بالسن ۲ بغ فدبه کبران ملحفوئی سفادن ۲ ایت ددالم حال منجاننکن تدیر ۲ دان قوانکواس بغدوا کیلکن کفدان.

کتوجمن ددالم سجوا حال بغتوسبوه ۶ مانسی ۲ ایت تیدقله دیبر کن منوره فیلیهن هاتی ربك سهاج ۶ منطاعتی اتو تیدقن حکوم ۲ اسلام ایت بهکن دانور دان دسدیا کن دسبالیق حکوم ۲ ایت بر باگی ۲ بالسن بغ کسموان بر توجوان منولق اکن ربك کفد معیکوه دان معغرق اکن فراسان « دسان اد جنجی ۲ بأبك دان جاهه » دان مپادر اکن ابغانن: بهواسان الله سبحانه وتعالی توهن بغ منجادیکنن ایت کتوی سگل گر فکرین ۶ تیدق تولیندوغ سسوات جوا فون. دان دپتاکنن بهوا مانسی ۲ سعاد اورغ ۲ بغیر کتئکوغن اتو اورغ ۲ بغ دباوه جکائنن ۶ سکلمینن ددالم گئگمانن کواس ۶ کهندق ۶ دان فتموان الله سبحانه وتعالی ۶ حالن الله سبحانه وتعالی ایت ترکای درفد ربك ۶

يهدمكين بارغسياف بمبواة بايك بايگن بلاسنن بايك، دان بارغسياف بمبواة دانسن بلاسنن جاهه،
سغكوهن الله سبحانه وتعالى تيدق معانباي اكن همباث .

دمكمله سوسنن انداغ ۲ اسلام دالم نيف ۲ بهاگن درفد سگل بهاگن هيديوف سسئورغ اتو
فرگاؤلن ۶ باگي مويك ۲ يغ برفكغ تواجو كليكيرون .

سغكوهن لاگي پات كفد كيت بهوا يغ منمبه ۲ كابلوقكن فرجلانن اسلام دانس كسمفرنان
دان كمس اتوران ۲ دان سوسنن انداغ ۲ اداله اي تباد ميرو دان مناريقي مانسي كفد بمبواغ اف
جوا كانداهن ۲ دان فرهياسن يغ جادي نعمة دنيا ۶ دان تيدق سگالي ۲ ميوره بوناف اتو برسولوه
بهكن اي منگه اكن مانسي درفد يهدمكين ايت، تنافي سباليقن فول اي معكالمق اكن مانسي كفد
بروسها ۶ برفنچارين هغك كفد منجابه دمان ۲ نعمة دانس موك بومي اين كوان منتوة رزقي ۶
دان ميوره مانسي معميل كسدافن دان كسناغن درفد سگل نعمة يفته دكر نياي الله سبحانه وتعالى، دان
دپنا كشن بهوا الله سبحانه وتعالى بوجنجي اكن منمبه نعمتن ۲ منكل سهاج مانسي ايت شكور ۶ مك
ايت اباله سگل تومفوان چيتا ۲ بعداغ ۲ اوله مانسي ددالم كهيدوفن ددنيا اين . مك اداكه دسان
يقتربه بايك دان باگوس درفد فواتوران ۲ يفته داتور دان دسوسن اوله الله توهن بعامه معتبوي
سگل كمندق ۲ مانسي دان تولبه بلس كسيهن كفد مويك درفد ايوو ۲ مويك سنبيري ؟

تيدقله بركمندق كفت كپتان لاگي بهوا اسلام اين اداله اي سبنو ۲ تباد ممير اكن سسئورغ
ددالم كسنانن ملينكن دنجوقن دان تباد مليه اكن سبارغ ككوراغن ددالم فواتوران فرگاؤلن
ملينكن دتولكنن، درايت تباد شك لاگي بارغسياف برفكغ دغن تواجو فعاجران اسلام اداله اي
تله معميل دغن سگل سبب كسناغن دان كههگان، دان بارغسياف برجلان دانس داسر ۲ فعاجران
اسلام نسچاي اي سجهترا درفد ترگلينچير دان ترفيسوغ ۶ دان بارغسياف برفندو دغن فدومن ۲
اسلام نسچاي اي تباد اكن مسه سلملمان .

فرايدران انداغ ۲ اسلام

اداله چارا فندی تا ۲ اسلام ممبها گي اکن فرايدران ایت دغن دوا کادان:—

فوتام د بها گيکن منوره کادان مانسي ، یايت سبگيمان تيف ۲ سئورغ ایت فوتان مرفوه
ماس کچودقئن ، کمدين ماس کمودان ، کمدين ماس کتوانن بکیتوله جوا انداغ ۲ اسلام ددالم
سکيل فرايدرانن .

کدوا د بها گيکن منوره فراوباهن دان فريذان بچ اد منداتشکن کسن ددالم انداغ ۲ اسلام ،
بعدمکين ددافتي فرايدران ۲ ایت دغن سبب فراوباهن ۲ ماس ، ددالم انم فرئکن سهاج بعتربه پتان:—

فوتام فريحال انداغ ۲ فد ماس النبي صلعم .

کدوا فريحال انداغ ۲ فد ماس الخلفاء الراشدين .

کتیک فريحال انداغ ۲ فد ماس کمدين درفد الخلفاء هئک فومولان قرون بشکدوا هجرة

کأمفة فريحال انداغ ۲ درفد فومولان قرون بشکدوا هئک فرتهاهن قرون بشکأمفة .

کليم فريحال انداغ ۲ درفد فرتهاهن بشکأمفة هئک کجاتوهن بغداد .

کأنم فريحال انداغ ۲ درفد جاتوه بغداد هئک سکازغ .

مک منکل کادان بشکدوا اين لبه تراور دان سنغ معوتي مک دنتقکن معاتور فرايدران

انداغ اسلام اين معیکوة فرجلانن .

ماس یغفر نام

بتاف فر ییحال انداغ ۲ اسلام فد ماس النبي ﷺ

— ۰ —

اداله عرب فد ماس دهولو درفد النبي صلى الله عليه وسلم جادي فسورهن الله سبحانه وتعالى، ساتو بغسا یغد کلو بغی اوله کجواسن، دان کبیالن، تباد ممفوپای فراتوران، مربك تباد ترايكة دغن ساتو اگام، تباد فول منوره اتو توندوق دباوه مان ۲ انداغ ۲ مك اداله یغدمکین ایت منجادبکن براسیغ ۲ دان برچوایبرای ددالم کفرچیان بغ کاروه ماروه، اد مربك فرچیاکن پاوا کتوهانن ایت برتخفه دالم لمباگ فاتوغ ۲ یغدفرواة اوله تاغن سندیبری، دان اد مربك فرچیاکن پاوا کتوهانن ایت برتخفه دالم یینتغ ۲ بولن دان متھاری بغ تیمبول تغکلم توابغ ۲ دهدافن فنداغن مربك، منکل فول اداله تیف ۲ فواق ایت برفکغ قواة دان برماقی ۲ دغن اف ۲ بغ مربك تله تراسوه دان تریما درفد داتوه نینیق، دان یغاد دسکلیلیغ مربك، دان فول اداله کجکسارن دان کبسران ایت اباله اف ۲ یغتلہ برچیبه دان ترکذل دانتارا فواق ۲ مربك، مربك تباد ممفوپای قاعده ۲ اتو فراتوران ۲ بغ بوله دبواة مپلسی اتو مونسکن فوبنتاهن ۲ ملینکن سدیکية ساعة یايت ستغه عادة بغ ابلوق ۲ دان قاعده بغ بابك ایت اباله ساکی باقی درفد فرجلانن نینیقن نبي الله اسمعيل عليه السلام، دان ستغه کأبلوقئن یغلاین ایت منجککيه درفد اگام یهودی دان نصرانی بغ دودق دان دیم برچمفور گاول دغن مربك اتو یغبرهمفیران نگری اتو یغدانغ کنگری مربك کران مپمفرن اکن فکرچانن دسان، منکل ستغه کأبلوقئن یغلاین فول مربك دافه فعاچران درفد فرچوبان منوره کبیاسان دان عادة رسم سفرت فواومفمان مربك: — «بالس بونه اداله مغمافوسکن فربونن» (الْقَتْلُ أَنْفَى لِلْقَتْلِ) دان «عاقله ایت بغ منغکوغ دية فد بونه ترساله» (الْدِيَّةُ عَلَى الْعَاقِلَةِ فِي الْحَطَاءِ) دان ترکذل جوا دانتارا مربك فراتوران قسامه (برسومغه وارث ۲ بغ توحق منتوه بیلا باگی نومغه داره) چوای برای، ظاهر دان برنوغ.

سغکمون قاعده ۲ اتو فراتوران ۲ بغ سدیکية ایت اد دسیسی مربك تتافی تیدقله یغدمکین ایت سباگی اتوران یغتلہ دفراندهمکن ۲ انتوق منجادی مندران مربك فد مپلسی دان مونسکن فوبنتاهن دان مغاول سکل حق کفوپان یغبرجالن قواکواسن داتس تیف ۲ اورغ اتو کبابقکنن، مالهن قاعده ۲ اتو فراتوران بغ سدیکية ایت فون تباد فول دهیراو، لبه لاگی تباد منچو کف نتغ منجاگ کوالن دان مپکة درفد گودان ۲ اورغ ۲ جاهة، دمکینله برککالن کادان بغساعرب ایت ددالم کچاو بیلو دان برنچروپ هغک برلاکو حکمة الله سبحانه وتعالى هندق منجادبکن

سمننجوځ تانه عرب بهر فادځ فاسير ايت نامن به مېوېر اكن جمېباغن اگام اسلام، سځمسان به منچر در فداش چمېيا علم، دان فر تنجوق هداية كسمستا عالم اين، دان هندق منجادېكن بهسا عرب به بغيس طبيعة، كاسر فراغي دان مران فر گاولن هيدوف ايت فېرو اگام ايت دان فعاول به مځكالغ گنتيځ، الله سبحانه وتعالی سهاج به مځمتهوي دمان تحفة هندق داداكن سورهنځ .

سېنځ كنداغن اسلام ابن اباله جادي اگام باگي سكلين مانسي دان حق فوپان، تنافي بولاكو حكمة الله سبحانه وتعالی دفيليمځ دانتارا بهسا ۲ بهاد دموك بومي اين ساتو بهسا به لبه فور ففرنځا، ساعة انباي اغځكارا دان اوځكل، لاگي تباد ممفوپاي فواتوران، تباد بوساتو كفرچيان فد اگام دان چارا هيدوف فر گاولن، دجادين فېرو، فمهبه دان فعاولځ « يايت بهسا عرب » سفاي اسلام يايت افكل سهاج برجاي دانتارا بهسا بهر فنچروب ايت دان دافه فول مپانوكن ددالم سرب فر كارا نسچاي دتوروتي دان دتريما اوله لايځ ۲ بهسا دغن موده دان سنځ، تباد بردگيل .

تله دكتهوي كدادن حال عرب ايت اداله توديري اتس دوا چارا به امة كچيوا — فرچاي كبرهلاه، دان فوندا فر گاولن هيدوف — مك باگي منجادي اكن مريك فنولغ اگام الله تا دافه تباد لېه دهرلو ملفسكن مريك در فدا حال ۲ بهتوسبوة، يايت دغن ممبوسمېكن كفرچيان مريك در فدا گودان كبرهلاه، دغن بهوا دسميكن دهاتي ۲ مريك بنيه ۲ كفرچيان مځاساكن توهن، دان دهادفكن كنفد برتولس اخلاص مځرجاكن عبادة كران توهن به اسم دان دغن منچابوتكن سكل فراغي به بواس ۲ در فدا نفسو ۲ مريك دان دهافوسكن سكل عادة به كچي ۲ دغن دهيدوفكن سكل فراغي به بابك دان داداكي فواتوران به ابوق به ملاعكافي سكل كهندق كهيدوفن سفاي جادي فندوان ددالم سرب فر كارا .

دسيني دافته دكتهوي تځكوغن اسلام به تا دافه تباد داتورځ يايت دوا فر كارا: فرنام ممبتولكن كفرچيان اعتقاد . كدوامعاداكن فواتوران باگي ممندو ددالم سكل ۲ چواغن دان لافغن هيدوف .

مهمبتول کفر چیان

شکوہن ادا له فرمولان اجران یعدباوا اوله اسلام ایت اباله منتفکن سیخفولن کفر چیان سفای جادی لونس یغاکن دسیبر دأنس فعاجران ۲ یغلاین ۶ هکک افیل سفون دان فولیه کفر چیان معا کو دسان اد توهن یغها کواس لاگی اسا ۶ بهاروله داتور فول ساتو ۲ اتوران یغ جادی فیدوان ددالم فلماگی انیک چاوغن هیدوف .

مک دغن سبب ایت ادا له فعاجران ۲ قرآن فد ییلا ۲ ماسن تورن سبلوم لاگی هجوه - فینده کمدينه - فد ماس دمکه المکرمة لبه ۲ یغدهیماتین اباله منوعکن ادا له کبرهالان اتو مپشوتو توهن (الشوک) ایت کفر چیان یغ سسة دان توفیسوغ ۶ نادافتیاد تیف ۲ مریک یغبر عقل مستی بولفس درفدان ۶ دان مپرو مریک کفد مغاس اکن توهن دان ممبنتشکن دهدافن فغتهوان مریک واجب دبنرکن سکلین انبیاء دان اف ۲ یعدباوا دان داجو ۶ دغن منداتشکن برماچم ۲ چریتا باگی اومه ۲ یغ دهولوش کالاسباگی جادی تولادن یغ مننجوفکن دأنس کبنارن فعاجران ۲ ایت ۶ دان قرآن فد ماس ایت یغ ساعه ۲ دسرون اباله بهوا تیف ۲ سئورغ هندقله مئکونا کن عقل فیکوانن سندبری ۶ یأیت دغن مناتف دان مقاماتی ۲ کادان بومی لاثیه ۶ بولن بینتغ ۶ کایو کاین ۶ گونغ گانغ ۶ دان سگل ۲ کجدین یغاد ددالم لیغشوغن عالم یغتراتور تیف ۲ ساتوش تولتی دأنس چارا یغ مناریق فرهاتین تیف ۲ مریک ممدغن کفد بهوا نادافتیاد اد دسان توهن یغ ساعه کواس منجادیکش ۶ دان قرآن ملازغ دان منگه سمات ۲ مئیکوه دغن بوت تولی کفد اف ۲ سهاج یغ دفرچیاي اوله دانوه نینیق .

سباگیلاگی ادا له قرآن فد ماس ایت سفنیاس منداتشکن اجرانن مپوره ممبواشکن سگل فراغی بواس یغدهسبکن اوله کتیادان فغتهوان یغ ادا له مریک تورو تی دان فسکای درفد دانوه نینیق مریک سفرت بر بونه ۲ ۶ برزنا ۶ مئکمبوس انق ۲ فرمفوان هیدوف ۲ دانلاین ۲ لاگی . سمنتارا ایت سباگی گنتی فراغی یغ کجی ایت دگالککن مریک برهياس دغن سگل فرهياسن اداب کسوفانن اسلام یغملیا سفرت سقسام ۶ مئفاتی جنجی ۶ برلس کسین ۶ بونولوغ ۲ فد کبجیکن دانلاین ۲ ۶ دانلاگی فد کباپشکن ابات ۲ قرآن ایت دپات دان دتوئشکن سیکیا تیف ۲ سئورغ مئکونا کن عقلن یغمله دکرینا توهن جادی فرییدان درفد سگل کجادین لاین سفای دغن سندیرین مریک براوله فرننجوق کفد اف یغ سبنون ۶ دان قرآن ایت تیدق جوا الفا دان لالی فد منداتغ دان مروفاکن برماچم ۲ اوگونن یغ دغنن تیدقله مریک اوغشکل دان برسلاهن ۲ نتغ ممفرچیاکن سکلین انبیاء

سفای مریک ترلفس دان تیدق تو کنا بلاء سبکیحان یغتلہ معنای داتس مریک ۲ بعد هولویغ ادا له مریکئیت مندوستا کن سکاین انبیاء دان مندرهاک اف ۲ اجرانث .

دمکینله قرآن ایت فد مولانث ممبنتشکن بیواف کپتان دان کتواغن بوات معورقکن سیحفولن کفرچیان مریک یغ کپارو۲ دان میحفین مریک کجالن یغبنر سفای مریک ترلفس درفد بر گلو مئغ دغن نفسو یغ کجی دان سفای تنف سماع۲ مریک منوجو کفد کپجیکن .

مک دري کران ایت سدیکی۲ ساع۲ ددافتی ابات ۲ قرآن فد ماس ایت معاتور دان منرعشکن اجران ۲ اسلام ددالم سبارغ فرکارا باگی توجوانث یغکدوا — فراتوران سگل ۲ چواغن دیدوف — هغک ادا له کپاپتکن اتوران برعباد۲ ایت داتور کن کمدين درفد هجر۲ دان دهولون نیاد داتور ملینکن اف ۲ یغ مپنتوه دان برهو یغ دغن سیحفولن کفرچیان سهاج ساومقام معهرامکن یغکی ۲ داره دان سبارغ سبلیهن یغ تیدق کران الله .

یغدمکین ایتوله سودو۲ یغدنوجو اوله قرآن ددالم کپاپتکن ابات ۲ دان منلام۲ یغدهادنکن کفدان اوله کپاپتکن کندوغن رنچانث ۲ مسکیفون سحفی ییلاغن ۲ ابات قرآن ایت کفد اعک انم ریو آیات ۲ تنافی هباله لبه کورغ دوا راتوس آیات سهاج یغاد بر کنان تغه دغن سگل حکم لاین درفد سیحفولن کفرچیان ۲ مک سلیهن ایت سمات ۲ ممتول فکلاغن کفرچیان سکالیفون بولاین ۲ دان برماچم ۲ گای دان چارا بنتوه سوسنن رنچان چا کفغن .

مک دغن توجوان یغترسبو۲ داتورنکن قرآن سلما ماس تیک بلس تاهن هغک فکلاغن کفرچیان ایت سحفون دان تنف ددالم هاتی ۲ کپاپتکن مریک دان برانسور ۲ کورغ فکلاغن کبرهالان دان تراویشکی سگل تیفو دای مریک ۲ یغ معکالغ دان مپک۲ تیف ۲ مریک یغ سوک منربما اجران بهارو ایت دغن بر باگی ۲ کپینان دان برماچم ۲ اشکارا ۲ مک کتیلک ایت دکر نیا توهن اذان کفد سکلین اورغ ۲ یغتلہ فوجای ۲ کمدينش کفد نبی محمد صلعم برفینده کمدين۲ نگری یغ فونچا ککمهاغن اسلام دان تمغه یغ دفراوله فوتولوغن یغ مپاتو کن سگل کقوانن انتوق منجادبکن اجران ۲ ایت دان منیبان کفد کسودهن یغدنوجو۲ یث .

معاذاکن فراتوران هیدوف

برمول کمدین درفد یرفینده، برابدرله هالا هلوان اسلام ایت منوجو کفد تشکوغنن یثکدوا، ملک دناجن معاذاکن فراتوران اتو انداغ ۲ یغ جادی فندوان دان فدوون مریک ددالم سبارغ فکرجان دان کماهوانن، دان یغ ملیفوتی سیکل ۲ چواغن هیدوف سماد کمدوفن سسئورغ اتو فرگاؤلن، فد عبادة ترماسوق کبرسیهن، معاملات - بوجوالی، سیوا میوا، اوفه معوفه، فاجق مماحق، گادی معکادی، فینجم مینجم، برکوغسی دانلاین - جنایه دان سیکل چاواغنن ۲، منکاحات، فساك، وصیه، مندیوبکن کأمانن دان کهادیلن دان سیکل یغبرکأین دغنن، جهاد دانلاین ۲ درفد تیف ۲ فرکارا یغترماسوق ددالم کمدوغن علم فقه .

چارا فراتوران ایت توجادی - سغکوغنن تیدقله فراتوران اتو انداغ ۲ ایت توجادی دان توله بکناش دغن سکالی گوس، دان تیدق جوا دغن جالن لیه دهولو دریکا سبب ۲ یغ دغنن دافه داساسکن انداغ ۲، دان داداکن فرکارا یغ تیاد سفای جادی سندران باگی مئراغ اتو معکوبل اف ۲ حکم سبکیمان فریوانن مریکا ۲ ددالم ماس ۲ یغ کمدین این، تنافی اداله فراتوران اتو انداغ ۲ ایت داتور اتو دفراونداغ ۲ کن دغن جالن برانسور ۲ دری سوات کسوات ماس منوره فرکارا ۲ یغبرلاکو، اتو سبب ۲ یغ کهندفکی دپتاکن حکمن یغدمکین اداله تیف ۲ اورغ یغبرایمان فد زمان ایت افیبل ددانقی اوله سوات فرکارا یغ کهندفکن کفد دپتاکن حکمن معهادفله مریکشیئت کفد نبی صلعم ممهن فتوی، کتیمک ایت نبی صلعم فون ممبری فتوی نوکادغ دغن جالن آیات قرآن یغدباوا اوله جبریل کفدانش دان نوکادغ دغن سپدانش سندیری اتو دغن گرکری فکرجانن اتو ای منتفکن اف ۲ فریوانن یغ مریک تله بواة کیوان فریوانن ایت بتول ملک دغن اف چارا دبری جواب اوله نبی صلعم فریوانن مریکشیئت اداله تومفوان دان فونچا جوافن ایت اباله الوحي - سماد الوحي ایت الکتاب اتو السنة - کران اف جوا فتوتوان نبی صلعم اداله تمفة تویتن ایت الوحي سبکیمان فرمان الله سبحانه وتعالى: « وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ » یغبرارتی نبی صلعم تیاد برتوتو دغن اف ۲ فرکشان سمات ۲، معیکوه هوا نفسون، ملهن تیاد اد توتوانن ایت ملینکن وحي توهن یغدتورنکن کفدانش .

ملک درفد کتواغن ۲ یغترسبوه دکتهویکن تیگ فرکارا: -

فرنام: اداله ککواسان معکوبل انداغ ۲ اسلام فد زمان ایت ترنتو باگی نبی صلعم سندیری سماج، تیاد دگشکو دان دچمفوری اوله سسئورغفون دان تمفوان اتو سندران نبی صلعم معاذاکن انداغ ۲ ایت سمات ۲ الوحي سماد الکتاب اتو السنة ملک دغن سبب یغدمکین تیاد ددافتی برسابیه

اتو بوسلاهن ۲ ددالم اف جوا حکم .

کدوا: اداله آیات ۲ قرآن ایت دتورنکندي سمات ۲ کران منجواب فورتیان اتو اد سبب ۲
بغ مناسبه ۶ مک سدبکیه ساعه ددافاتی آیات ۲ قرآن ایت دتورنکندي دغن تیاد برسبب اتو تیاد
ددهولوي فورتیان بغبر کهندي کفد دجواب — مک سلاگي اکن دپتاکن سپهاگین درفد سبب ۲
ایت دان فائده ۲ معتموین ۶ یأبت فد کتیک ، نرغیکن کادان الکتاب الکریم .

کتیک: اداله انداغ ۲ اسلام (علم الفقه) ایت تیدقله توجادي اتو تولمباگن دغن سکالي
گوس بهکن یعدمکین برانسور ۲ دري سوات کسوات ماس ۶ اد کالاش دغن کپتان آیات
الکتاب دان اد کالاش دغن کپتان بیراف حدیث السنة النبویه .

سباگیلاگي تله بولاکو ددالم فوریهاس فقها (فندیتا ۲ انداغ ۲ اسلام) اداله آیات ۲ بغ مپتاکن
اتو بغبر کنان دغن حکم ۲ دنماکن آیات الأحکام ۶ دمکین جوا حدیث ۲ بغ مپتاکن اتو بغبر کنان
دغن حکم ۲ دنماکن أحادیث الأحکام .

(سوالن) — کیران دکتاکن بتاف بهوا اداله فونچا دان سندران باگي معاداکن انداغ ۲ فد
زمان ایت اباله الکتاب دان السنة سهاج؟ فد حال تله ثابت بهوا نبی صلعم اد براجتهاد فد ستهه ۲
حکم ۶ دان جوا ایاث تله منتف دان ملولسکن اجتهاد ستهه ۲ صحابتن فد بیراف حکم یغلاین ۶
ادفون ستهه درفد اجتهاد ۲ نبی ایت یأبت فد هاري هندق کلوار فرغ تبوک ۶ داتغ بیراف
اورغ منافق معهادفن مموهن کبیران تیاد ماهو کلوار بر فرغ مک فرموهنن مریک دبنرکن دغن
اجتهاد — دان ستهه درفد اجتهاد ۲ صحابه یغدلولسکنن ایت یأبت ای بوستوجو دغن اجتهاد
سیدنا ای بکر رضي الله عنه بهوا اورغ ۲ تلوانن فرغ بدر ایت دیبیسکن دغن تبوسن ۶ مک ممدغ
فد یعدمکین ایت اداله اجتهاد فد زمان ایت ساتو درفد فونچا ۲ اتو سندران ۲ باگي معاداکن انداغ ۲
اسلام لاین درفد الکتاب دان السنة .

(جوافن) — سبنون! فد ماس تولیوایه تورن الوحي ۶ نبی صلعم تله معکوناکن اجتهاد فن دفر کدارا ۲
بغبر کهندي دسگراکن حکم مک کمدين درفد اجتهاد فن تورن فول الوحي انتوق منتفکن اجتهاد ایت
اتو مپتاکن دان تنتغ کلاهتن ۶ مک دغن یعدمکین پتاله بهوا الوحي ایتوله تمعة تفوان باگي کسوداهن
اجتهاد ۶ دمکین جوا ستهه ۲ صحابه تله معکوناکن اجتهاد فد ماس جاوهن درفد النبی صلعم اتو
فد ماس دناکو تکن لوفه فلواغ ددالم فر کدارا ۲ بغبر کهندي دسگراکن حکم ۶ ستهه ایت مریک معهادف
نبی صلعم مپتاکن حال ۲ بغبر لاکو مک نبی فون نرغیکن اف ۲ حکم ددالم فر کدارا بغ مریک تله معکوناکن
اجتهاد سعاد بتول اتو ساله مک یعدمکین اداله کسودهن اجتهاد مریک اباله السنة ۶ مک دغن جوافن این
پتاله بهوا اسان اجتهاد فد زمان ایت تیدقله جادي ساتو فونچا اتو سندران باگي معاداکن انداغ ۲ اسلام .

الکتاب

سان اداله الکتاب ایت اباله قرآن یغ مان اباله جادی تیاغ اگام، داسر اسلام، فربندهارآن یغ تیاد تونیلی هرگان، معندوغي کپتان تیف ۲ سوات، دان جادی فدومن باگی مغنل دان ممبذاکن انتشارا بتر دان ساله، بوننت یغ مپینوکن فلجاگی حکمة، گلیکا فسناور باگی منچرهکن مات هائی، یغته دسیحفن اوله الله سبحانه وتعالی ددالمن برباگی انیک فعاچران دان فورتنجوقن . بارغ سیاف معتموئی اف ۲ ایسی کندوغن دغن سبنو ۲ فتمووان مشکوھن ای تله معتموئی اکن سکیل فرجلانن اسلام سبکیمان فرمان نوهن عزوجل (وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ - اربین تله کماپی تورن ۲ کن کفداغکو اکن قرآن اد مپتاکن تیف ۲ سوات) فرمانن لاگی : (مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ - اربین تیاد کماپی تریغگیل فد مپتاکن تیف ۲ سوات ددالمن قرآن ایت) . دروایتکن درفد ابن مسعود (اِذَا ارَدْتُمْ الْعِلْمَ فَاتَّبِعُوا الْقُرْآنَ فَاِنَّ فِيهِ عِلْمَ الْاَوَّلِيْنَ وَالْاٰخِرِيْنَ - اربین افبیل کامو برکهندق اکن علم مک هندقله کامو ملیهمکن قرآن کران ددالمن اد ترکندوغ علم ۲ اورغ ۲ دهوالو کمالا دان اورغ ۲ یغ کمیدین .

سبکیفون بگیتو اداله کسادان قرآن ایت مپات اکن اف ۲ حکم ایت اباله یغ کبابیکنش دغن جالن کلی (ساتو رعکافن کات یغ تیدق تفة فد ساتو ۲ فرکارا سهاج سفرت فرمان نوهن : اُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَات - اربین دحلالکن باگی کامو سکیل یغ بابک ۲، مک یغ بابک ۲ ایت تیدق تفة دان تورتنتو کفد ساتو ۲ فرکارا بهکن توماسوق دباوهن اف جوا فرکارا یغبرصفة دغن بابک سعاد فد مکمان، مینومن، فکاین دان سباگی)، تیدق دغن جالن جزئی (ساتو رعکافن کات یغ تفة دان تورتنتو فد ساتو فرکارا یغترنتو) دان دغن جالن اجمالی (ریغکس) تیدق دغن جالن تفصیلی (هوراین) مک دغن سبب ایت تا دافة تیاد هندق معتموئی سبنو ۲ نوجوان آیات ۲ قرآن ایت برکهندق کفد السنة یغ منراغ دان معهورایکن مان ۲ آیات یغ معنان تیدق پات . مک دغن اداله کادان قرآن یغدمکین جادبله اومه اسلام ایت توله ملیا درفد اومه ۲ یغلاین کران عقل یغته دکرناکن اوله نوهن ایت تیدق جادی سسیا بهکن دافة دگوناکن باگی منیمبغ دان ممانکن دانتارا الکتاب دان السنة، برسلاهن کیران آیات ۲ قرآن ایت مپتاکن حکم ۲ دغن جالن جزئی اتو تفصیلی سبکیمان کتاب ۲ یغدتورنکن کفد اومه ۲

بشد هولو ۶ دان دغن ايت جاديله انداغ ۲ اسلام اين ساتو انداغ ۲ بڃ عام دان برفنجاغن لاگي تنف سگل
 قاعده ۲ يقبوله دلواس دان دتوريتکن درفدان بيراف حکم بشير کهندق کفدان اوله فرايدران ماس دان
 فراوباغن هيدوف مانسي فد بيلا ۲ دان دمان ۲ اد اي دانس موک بومي اين دغن تباد فايه دفيند ۲ دان دبطلکن
 سفر کارا لاگي ۶ اداله علماء اصول الفقه تله برسگوه ۲ دان برهيمه بمبوة ساتو فغنالن
 (التعريف) بشد دغن دکترو بکن افدي بشد نماکن الکتاب سفاي پات مان آيات ۲ بڃ هاروس دغن بوله
 دبواة سمه بڃ ۶ دن بشمان تباد هاروس ۶ دان مان آيات ۲ بڃ جادي دليل اتو سندران باگي سسوات
 حکم دان بشمان تباد بوله جادي دليل ۶ دان مان آيات ۲ بڃ جادي کفر سياف ۲ مانکار کندی
 دان بشمان تباد منجاد بکن کفر ۶ مک کات مربکيت : **الْكِتَابُ هُوَ الْقُرْآنُ الْمُنْزَلُ عَلَى**
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّيْهِم بِاللَّفْظِ الْعَرَبِيِّ الْمَنْقُولُ بِالتَّوَاتُرِ الْمَبْدُوءِ بِسُورَةِ الْفَاتِحَةِ
الْمُخْتَوِمِ بِسُورَةِ النَّاسِ ارئين بومولا کتاب ايت اباله قرآن بشد تورنکن کفد فغمولو کيت
 نبي محمد صاهم دغن توران عرب بشد سمبوت دان دساليکنندي دغن جانن متواتر ۶ دمولو کن دغن
 سورة الفاتحه دان دسودا هين دغن سورة الناس . مک دغن فغنالن اين اداله بچان بڃ گنجيل
 (**الْقُرْآنُ الشَّاذُّ**) ايت تيدق دنماکن قرآن بأيت سفرت بچان ابن مسعود : (**فَإِنْ فَاوَأُ فِيهِنَّ**)
 (**فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ**) دان بچان لاگي (**وَعَلَى الْوَارِثِ ذِي الرَّحِمِ الْمَحْرَمِ**) **مِثْلُ ذَلِكَ**)
 دانلاين ۲ لاگي .

بتاف قرآن ايت تورن ۶ — سبرمول اداله قرآن ايت دتورنکن اياتن ۲ دري سوات کسوات
 ماس منوره اف ۲ يقبولا کو دان مناسبه سفرت فرمان الله سبحانه وتعالى (**وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ**
عَلَى النَّاسِ عَلَى مَكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا) ارئين دان قرآن ايت تله کامي هينچير کن تورن
 سفاي اشکو — واهي محمد — باچکندي کفد مانسي ۶ ددالم ماس بڃ برکتيلک دان برفنجاغن ۶
 دان تله کامي تورنکندي سدبکيه ۲) دان فومان لاگي : (**وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ**
عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً ، **كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا**) ارئين
 دان تله بوکات اورغ ۲ کافر ايت : هندقله قرآن ايت دتورنکن کفدان (محمد) ايت سموان دغن
 سکالي گوس ۶ دان تله کامي سوسونکنندي سبأيلک ۲ سوسنن) . مک دغن کتوانن بشدانس
 اين پتاله بوا قرآن ايت تيدقله دتورنکنندي کفد نبي صاهم کسموان دري فرمولان هغک
 کسودهن ايت سکالي تورن سهاج سبگيمان دتورنکن کتاب نوره کفد نبي الله موسى عليه السلام ۶

تتافي اداله قرآن ايت دتورنکندي سد بکيه ۲ کران منوره اف ۲ بغير لاکو دان مپتاکن اف ۲ حکم
 اتو کران منجواب فرتيان، مک سته درفد چنتوه باگي يغفر تام ايت اباله فرمان الله سبحانه وتعالى
 (وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَ . اَرْتِيَن دَان جاعنله کامو سکلين واهي اورغ ۲
 اسلام، برکومين دغن فرمفوان ۲ کافر شوك هغک مريک برايمان دان براگام اسلام) مک آيات
 اين --- بگيمان کات علماء تفسير - دتورنکندي فد مپتاکن قصه سئورغ صحابة بورام مرثد
 الغفوي اداله مرثد اين تله دهنتر دان داوتوسکندي اوله رسول الله فرگي کحکمة الکومة سفاي
 اي مقميل اورغ ۲ اسلام يغ ضعيف . دباواش کمدينه مک تتکل اي سمفي کحکمة برجمفاله اي دغن
 سئورغ فرمفوان کافر يغ روفاون دان کاي مک داجق اکندي اوله فرمفوان روفاون ايت برمالم درومهن
 دان تيدور بوسام ۲ مک اعمکن . مرثد کران تا کو تکن توهن عزوجل ، کمدين دفوجق اوله فرمفوان
 ايت سفاي اي سغکوف برکومين دغن ، مک کهنديق اين دتريما اوله مرثد دغن شرط دافه کينران
 درفد نبی صلعم ، کمدين درفد سمفون فکرجانن دمکة کماليله اي کمدينه لالو مهادف نبی
 صلعم دان برموهن سفاي دبر کندي برکومين دغن فرمفوان ايت ، مک تتکل ايت تورنله آيات
 نادي مپتاکن حکوم .

فرمانن لاگي : (اِنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ ،
 وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِفِينَ خَصِيْمًا - اَرْتِيَن بهواسا تله کاي تورنکن کفد اعمکو « واهي محمد »
 ساتو کتاب (قرآن) دغن سپر ، سفاي اعمکو محکوم دانتارا مانسي دغن اف ۲ حکوم بعتله
 دفر تنجوق اوله الله اکند بکو دغن ، دان جاعنله اعمکو بروسه دغن اورغ ۲ کافر بغير کران
 هندق منولغ اورغ ۲ اسلام يغ بوساله) مک آيات اين دتورنکندي کران مپتاکن قصه سئورغ
 للاکي درفد بني ظفر ، بورام طعمة بن أيرق ، اداله طعمة اين تله منچوري باجو رنتي درفد
 سئورغ جيوانن بورام قتادة بن النعمان دان دماسوقن کدالم فوني تفوغ يغ تمبوس ، لالو دباواش
 فولغ کمدين دتومفغن کرومه سئورغ يهودي بورام زيد بن السمين ، فد سفنجغ ۲ جان ايت تفوغ ايت
 سنتباس برچيچير ۲ ، کمدين دچاري اوله توان باجو ايت منوره کمان فرگي تفوغ ايت هغک سمفي
 کرومه طعمة سراي دتيان باجو رنتي يغ هيلغ ايت مک طعمة فون برسومفه ممتاکن يغدي تيدق
 مقميل دان تيدق مقتهوين ، کمدين دلفسکندي اوله مريک لالو مبيکوة بکس تفوغ ايت هغک
 کرومه زيد بن السمين مک ددافتيش اد باجو دسيته مک زيد فون . خبر کن اداله باجو اين تله دنومغ
 اوله طعمة کفداش سرت دسقي اوله بيراف اورغ يهودي بعلابن اکن حال ايت ، فد کتيلک ايت

بر کتاله فواق بني ظفر کفد اورغ ۲ یهودي بهاد دسیسو ماربله کامو برسام ۲ کامي معهادف رسول الله دان بر بچارا دهدافنن مک تیکل سحفي مربك کفد رسول الله بر کتاله فواق بني ظفر ایت: واهي رسول الله ۶ جک توانهمب تیدق تولغ طعمه نسچاي مالو دان دافه کسلاهن اي دان نفس اورغ یهودي ایت درند کسلاهن دغن کمگاهن دان نام بأیک مک فد وقت ایت تورنله آیات نادې میتاکن حالن .

دان ستغه درفد چنتوه باگي بهکدوا فرمان توهن عزوجل (۰۰۰) (یسَاءَ لَوْ نَكَ عَنْ الْاَنْفَالِ — اَرْتِثْ مَرِکْشِیت بر تان کفد اعمکو حکم غنیمه ۲) (وَیَسْتَفْتُوْكَ فِی الْمَسَاءِ - اَرْتِثْ مَرِکْشِیت متناً فتوی کفد اعمکو فد حکم ۲ فرمفوان) دانلاین ۲ لاگي .

شهدان آیات ۲ قرآن ایت تورن دغن تیدق ددهولوي اوله فر کارا ۲ بهولا کو اتو فر تپان اداله ساعه سدبکیه ۶ تنافي ددافني جوگ برسام آیات یغ میتاکن حکم قصه فر کارا بهولا کو اتو حکم بهد تپاکن ایت حکم ۲ لاین یغ اد بر سغکوة فأوة دغن حکم ۲ بهفر نام ایت ۶ چنتوهن فرمان توهن عزوجل (وَیَسْتَفْتُوْكَ فِی الْمَسَاءِ قُلِ اللّٰهُ یُفْتِیْکُمْ فِیْهِنَّ وَمَا یُتْلٰی عَلَیْکُمْ فِی الْکِتَابِ فِی یَتَامٰی الْمَسَاءِ الَّتِی لَا تُؤْتُوْنَھُنَّ مَا کُتِبَ لھُنَّ وَتَرْغَبُوْنَ اَنْ تَنْکِحُوْھُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِیْنَ مِنْ اَوْلَادِھُنَّ وَاَنْ تَقُوْا اِلَیْھُمْ بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَیْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ کَانَ بِہِ عَلِیْمًا — اَرْتِثْ مَرِکْشِیت متناً فتوی کفد اعمکو فد حکم ۲ فرمفوان ۶ مک هندقله

کتاکن کفد مریکشییت: ممفتوی کن کامو اوله الله فد حکم ۲ مریکشییت (فرمفوان) دان حکم ۲ یغ دباچکن کفد کامو سہگیما نرسہوة ددالم کتاب ایتله کپتان الله دان فتوان فد حکم ۲ بهولا کئان دغن انق ۲ فرمفوان بتیم یغ اداله کامو تیدق سمفونا کن سگیل حق ۲ یغد فرضو کن باگیں والحال کامو سوک بر کوہین دغن ۶ دان حکم ۲ بهولا کئان دغن کاتق ۲ یغ ضعیف ۶ دان الله سہجانه وتعالی مپوره کامو منجاگ دان مپمفونا کن سگیل حق ۲ انق ۲ بتیم دغن عادیل ۶ مک اف ۲ کبجیکن یغ کامو فرواة تنتغ حق ۲ مریکشییت سغکوهن الله سہجانه وتعالی کتموبکن بهدمکین ایت) مک اصل فر تپان فد آیات این تنتغ حکم بر کوہین دغن فرمفوان بتیم ۶ اکنتتافي جوافنن فورنام میتاکن حکم بهتوسہوة سرت دنمبه حکم بمبواة کبابیکن کاتق ۲ دان عادیل فد انق ۲ بتیم .

تورن آیات ۲ ایت بر کتیک دان حکمة بهدمکین: — ساں بگیما نله لالو کپتان اداله قرآن ایت سفتیاس تورن کفد رسول الله صلعم برماس ۲ ۶ توکادغ ۲ تورن ساتو سورة دغن سمفوناں سفرت سورة الفاتحه ۶ المذر دان سفرت سورة الانفال بایت دتورنکنندي دمکه دغن سکالي گوس ملینکن تیک آیات سہماج ۶ دانس ساتو قول دتورنکنندي دمذبه (قُلْ تَعَالَوْا)

أَقْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ - لَعَلَّكُمْ) تَتَّقُونَ دان تر کادغ ۲ سفوله آیات سہاج سفوت
 آیات قصہ الافک (اِنَّ الَّذِیْنَ جَاوَا بِالْاِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ - وَانَّ اللّٰهَ رَوِیْفٌ رَّحِیْمٌ)
 دان فد فرمولان سورة المؤمنین دان تر کادغ لیم آیات سہاج مک بعد مکین ایت باقی ۶ دان ادجوا
 تورن کفد رسول الله ستعہ ۲ آیات سفوت (غَیْرُ اُولٰٓئِ الضَّرَرِ) یأیت دتورنکن کمین درفد تورن
 (لَا یَسْتَوِی الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِیْنَ) دان سفوت (وَانْ خِفْتُمْ عِیْلَةً فَاَسَوفَ
 یُغْنِیْکُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَلَیْہِمْ حَکِیْمٌ) یأیت تورن کمین درفد
 (یَا اَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا اِنَّمَا الْمُشْرِکُوْنَ نَجَسٌ فَلَا یَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هٰذَا) .
 مک بر ککملہ تورن آیات ۲ ایت هتک سفون شریعہ دغن سبب سفون قرآن تورن سکلین آیات ۲ .
 حکمہ: — سفکون علماء نلہ مبتاکن ہراف حکمہ بر کتآن دغن کادآن تورن آیات قرآن
 ایت براونچیہ ۲: —

(ا) یأیت سفای مضمواۃ دان منتفکن ہاتی رسول الله صلعم مک کتیک ایت مودہ ای مضموتن
 محافظن کران ایاں ادالہ سفورغ اُمّی تیاد تاهو مپورت دان ممباچ ۶ بر لاین دغن رسول ۲ سفدھولہ ۶
 یأیت وریک فندي مپورت دان ممباچ مک بولہ دتولیسف اف ۲ کتاب سفدھولنکن کفدان دغن
 سکالی گوس ایت ۶ کمین دحافظن ۶ مک ایتلہ سفدھولنکن اولہ الله بکیمان فرمانن
 (کَذٰلِکَ لِنُثَبِّتَ بِہِ فُوَاۡءَ دَکَ)

(ب) منکل سفندفکی اولہ حکمہ الله سبحانہ وتعالی ہوا اد دالم قرآن ایت آیات بغ ناسخ
 دان اد آیات بغ منسوخ مک سفد مکین ایت تیاد بولہ دان تیاد تروفا ملینکن جک قرآن ایت تورن
 آیاتن دھولو کمین بعنی براونچیہ ۲ .

(ج) دمکین جوا منکل سفندفکی اولہ حکمہ الله سبحانہ وتعالی ہوا اد درفد قرآن ایت
 آیات بغ جادی جواب فرتیان ۶ دان اد آیات بغ مبتاکن حکم قصہ بغ بولا کو سفای کادآن بغ
 دمکین تولہ مناریقی ہاتی کفد منریما دان منورہ اف ۲ اجرائن دان سفای فرتیان ۲ دان قصہ ۲ ایت
 جادی قربنہ ۲ بغ مودہ دان منولغ اکن دافہ دفہمکن معنی ۲ قرآن ایت دغن سبتر ۲ فہم دان دافہ
 دکتمویکن سکل رھیہ ۲ دان توجوانن ۲ .

(د) ہوا کادآن براونچیہ ۲ ایت ادالہ جادی رحمہ کفد سکلین اورغ ۲ اسلام (صحابہ ۲)

کران اداله مریکښت سهلوم اسلام ددالم کبیاسن یغ تیاد برسحفادن فد سوب فرکارا مک کیران تورن قرآن کفد مریکښت دغن سکالي گوس نسچاي اف ۲ اجرانن جادي کیرانن دانس مریکښت مک دري سبب ابت مریکښت اعمکن منربما دان منوره اف ۲ سورهن دان لارغنن بکیمان توسبوه ددالم البخاري (اَنَّمَا نُزِّلَ أَوَّلَ مَا نُزِّلَ مِنْهُ سُورَةُ مِنَ الْمُفَصَّلِ فِيهَا ذِكْرُ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ حَتَّى إِذَا تَابَ النَّاسُ إِلَى الْإِسْلَامِ نُزِّلَ الْحَلَالُ وَالْحَرَامُ وَلَوْ نُزِّلَ أَوَّلَ شَيْءٍ لَا تَشْرَبُوا الْحَمْرَ ، لَقَالُوا لَا نَدْعُ الْحَمْرَ أَبَدًا ، وَلَوْ نُزِّلَ لَا تَزْنُوا لَقَالُوا لَا نَدْعُ الزَّنى -

ارتین سغکوهن اداله سورة ۲ قرآن یغفرنام تورن ابت ایاله سوره یغ فندیق ۲ یغترسبوه ددالم کپتان شرک دان نواک هعک باقی مانسی ماسوق الاسلام تورنله قرآن مبتاکن حلال دان حرام ، کیران فرنام ۲ تورن قرآن ملارغ مینوم ارق نسچاي مریک برکات: کامی نیدیق سکالي ۲ ممبواغ ارق ، اتوفون فرنام ۲ تورن ملارغ زنا نسچاي مریک برکات: کامی نیدیق سکالي ۲ منیغکملکن زنا . ادفون فرمان توهن عزوجل یغ فد ظاهرن مننجوقکن کادان قرآن ابت تورنن سکالي گوس یابت فد آیات (اِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ - ارتین سغکوهن تله کامی تورنکنندي قرآن) فدالم لیلۃ القدر) تنافی معنای اداله فرمولان تورنن فدالم ابت درفد لوح محفوظ کفد بَیتُ الْعِزَّةِ دلاغیه یغفرنام ، مک آیات این تیدقله معکالغ دکتاکن برونجیه ۲ سمفی آیات ۲ کفد نبی صلعم .

فائده سبب ۲ تورن آیات: - تله لالو دسبونکن اداله قرآن ابت دنورنکنندي دري سوات کسوات ماس منوره اف ۲ یغیرلا کو اتو مناسبه دان ترکا دغ ۲ منجواب فرپان ، مک فرکارا یغ مپیکن تورنن ابت دنماکن سبب ۲ تورن (اَسْبَابُ الْغُرُوفِ) دان معتموي سبب تورن این ساعه بر فائده دان فنتیغ ددالم ماس منتفسیرکن قرآن دان ممضمکن معنای دانس کهندي یغ بتول ، بشد مکن کلبیهن معتموي سبب تورن ابت دافه دیذاکن فد دوا مثل این: -

فرنام: درواپکن درفد مروان بن الحکم بهوا ای مشکیل معنی فرمان توهن عزوجل (وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا آتَوْا وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ - ارتین جاعنله کامو مپعک اکن مریک یغ برسو کربا دغن اف ۲ یغتهل دفریوانن ، دان مریک سوک اکن دفوجي دغن فریوانن یغبلوم دفریوانن ، مک جاعنله کامو مپعکاکن مریکښت ترفس درفد عذاب) ، یابت کیران تیف ۲ اورغ یغ سوک اکن اف ۲ یغتهل دفریوانن دان سوک دفوجي ددالم فرکارا یغبلوم دفریوانن مک اورغ این دعذابکن نسچاي سموا کیت کنا عذاب کران کملکون بشد مکن ساتو درفد طبعه مانسی ، اکنتتافي مروان بن الحکم ابت منکل

دېتاکن کفدات اوله ابن عباس رضي الله عنهما سبب ۲ آیات ابن تورن بآیت تورن ددالمحال
بغیر کتان دغن اهل الکتاب کتیک رسول الله منان موبک اکن سوات فرکارا بغداد ترسبوة دالم
کتاب موبک ۶ مک موبک سمجوپیکن فرکارا ایت دغن دخیبر کن لاین درفد اف بغداد ددالم کتابن
دان موبک سولک دافه بر بواة بکیتو سوت برهاف مندافه فوجي ۶ مک هیلمله مشکیلان ایت ۶ دغن
سبب تورغ کهندق آیات ابن ترنتو کفد موبک یغ معاداد ۲ کن بارغیغ تیاد دان میمپوپیکن اف ۲ بغداد
کدوا: دبریتاکن بهوا قدامة بن مظهون کتیک دبچارا کندي دهدافن سیدنا عمرو بن الخطاب

دغن ساتو تودهن مینوم ارق ۶ مک کمدين درفد ثابت تودهن ایت دغن اد دوا سقسي ۶ برکات
سیدنا عمرو کفدات: هي قدامة اکو حکومکن کاتس اشکو دغن سسه ۶ جوابن دمي الله کبران
سکاليفون بتول ساي مینوم بکیمان تودهن ایت ۶ تیدقله بوله توان منجاتوهکن حکم سسه ایت ۶
تات سیدنا عمرو: کران اف ؟ جوابن کران الله تعالى تله بر فرمان: (لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعَمُوا اِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا
وَأَمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ) اترین تیدق اد داتس موبک ۲ یغ برايمان

دان ممبواة فکر جان ۲ یغ بآیک ۲ ایت ۲ دوسا دان کسلاهن فد اف ۲ جوا بارغ یهدما کن دان دمینوم
افیل موبک طاعتکن الله دان ککمل داتس ایمان دان فکر جانن یغ بآیک ۲ ایت ۶ کمدين طاعتکن
الله دان برايمان، کمدين طاعتکن الله دان ممبواة سکل کبجیکن ۶ دان سات الله سبحانه وتعالی ساعه
کاسیه اکن اورغ ۲ بغیر بواة کبجیکن) مک ساي سئورغ درفد موبکئیت تمباهن فول ساي تله
حاضر برسام ۲ رسول الله ددالم بیراف ففراغن سفرت بدر ۶ أحد ۶ الخندق دانلاین ۲ لاگی ۶
ستله ایت بر فالیغ سیدنا عمرو کفد صحابة ۲ بغداد دسیتو ۶ اف کامو فیکر فرکتان قدامة ابن ؟
جواب ابن عباس رضي الله عنهما ۶ اداله آیات ۲ یهدباچ اوله قدامة ایت سبب دتورنکندي اباله
هندق مپتاکن کعدوران موبک یغته مینوم ارق ماتي سلوم دحرامکن ۶ ادفون موبک یغ ماسیه
هیدوف ستله دحرامکن ارق ایت تیدقله ترماسوق دباوه کهندق آیات ایت بکیمان فون قواة ایمان
دان صالحن کران الله سبحانه وتعالی تله بر فرمان (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ
آلایة) کمدين برکات سیدنا عمرو: بتول اف یهدکتاکن اوله ابن عباس ابن .

فرمولاهن دان کسودهن قرآن تورن: — سئگوهن دتورنکن قرآن یغملیا ایت دالماس دوا فوله
تیک تاهن ۶ دان اداله فرمولاهن تورن ایت هاري اثین توجه بلس رمضان تاهن افه فوله ساتو درفد
فتوآن نبی محمد صلعم ۶ بآیت فد ماس نبی محمد صلعم ددالم سوات گوا دیوکیه حرا ۶ تیبیا ۲ دانغ
کفدات جبرئیل علیه السلام ممباوا وحی دان دباچکن کفدات بیراف آیات فرمان الله سبحانه وتعالی

(اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ، خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَاقٍ ، اِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ، عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ) مك آيات ۲ این اباله بغفرتام تورن درفد قرآن بگیمان کتتافن سیتی عائشه رضی الله عنها دان جمهور علماء ۰ دان درواپتکن درفد سیدنا جابر بن عبدالله اداله بغفرتام تورن درفد قرآن ایت اباله فرمان الله (يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ) توافی کتتافن سیتی عائشه دان جمهور ایتله یغ تولبه راجحن ، یأیت کران جوافن نبی دالم قصه گوا حواء دغن سبدان: (مَا أَنَا بِقَارِيٍّ — اکو بوکن اورغ یغ تاهو ممهاج) ایت اداله چوکف نورغ لاگی تفة منجوقکن بهوا نبی صلعم دهولو درفد ایت بلومله لاگی ممهاج مسسوات اف فون دان بلوم فرنه لاگی تورن وحی کفدانش ، دانلاگی یغ وارد ددالم حدیث سیدنا جابر نبی صلعم اد برسبدا دمکین (فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَإِذَا لِلْمَلِكِ الَّذِي جَاءَنِي بِحِرَاءٍ فَرَجَعْتُ إِلَى أَهْلِي فَقُلْتُ زَمُّوْنِي دَثْرُونِي فَأَنْزَلَ اللَّهُ « يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ » ارثین مک اکو اشکة کفلاکو (مندوعق) نیباکو اکو توفندغ برهدافن دغن ملائكة بعتله دانغ کفداکو دگوا حواء ، کمدين اکو فون کمالی کفد اهلی اکو سراي منتأ دکلو بغي اکنداکو ، ستله ایت دنورنکن اوله الله سبحانه وتعالی اکن « يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ » مک ابن جلس منجوقکن بهوا تورن « يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ » اداله کمدين درفد « اقرأ » اوله کران ایت دتاویل اوله علماء ۲ اکن حدیث سیدنا جابر ایت کفد بیراف تاویل ، کسموان مناسبه دان مپلسیکن روف فوتنتاشن انتاراش دغن کتتافن جمهور ، یأیت (۱) اداله یغد کهندفکن دغن « يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ » ایت فرمولان تورن یأیت اباله کمدين درفد توهنتی الوحي ستله تورن « اقرأ » ۰ (ب) « يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ » ایت اباله یغ مولانا ۲ سکالی نسه سورة ۲ قرآن یغ سمفون لشکف درفد اول هعکک اخیر دنورنکن ۰ (ج) بهوا یغد کهندفکن دغن فرمولان تورن آیات یأیت برکنان دغن منتوکن رساله نبی صلعم (منجادی رسول) کران ددالم اد مغندوعی « قُمْ فَأَنْذِرْ » ادفون « اقرأ » اداله ای فرمولان درفد سموا قرآن ، لاگی هپاله برکنان دغن مننتوکن نبوه (جادی نبی) سهاج ۰

سباگیلاگی برکنان دغن آیات یغ اخیر سهاج دنورنکن اد بیراف قول ، دسبونکن دسینی

مان ۲ یغ مشهورن سهاج یأیت: —

(۱) اخیر آیات یغد تورنکن اباله فرمان توهن عزوجل « الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ

الآية » کات العلامة السدی: سغکوھن کمدين درفد آیات ایت نیاداله دنورنکن حلال دان حرام لاگی ۰

(۲) دروایتکن درفد البراء بن عازب بهوا اخیر آیات یعدتورنکن ابت ایاله آیه الکَلَالَة .

(۳) منکل مسلم قول مروایتکن درفد ابن عباس رضي الله عنهما: اداله اخیر سورة یعتورن
ابت ایاله سورة النصر (إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ) .

(۴) درفد سموا قول ۶ یغ اولى داعبتارکن یأبت قول یغ معتناکن: اداله ایات یغ اخیر سکالی
تورن ایاله فرمان توهن عزوجل « وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ
مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ - اربین هندقله کامو تا کوة فد هاری یغ کامو سکالین فد هاری
ابت کمبالی سموا کفد الله سبحانه وتعالى ۶ کمدين دسمفوناکن تیغ ۲ سئورغ ابت اف ۲
یعداوسماکنش والجمال مریک تیاد دظالمکن » کران تله دروایتکن اوله بوکن سئورغ درفد
ابن عباس رضي الله عنهما ۶ مک دأنس قول این اف ۲ یعدروایتکن اوله البخاری درفد ابن عباس
جوا معتناکن: « اخیر آیات یعتورن کفد رسول الله صلعم ابت ایاله آیات الربا » سیکماله دتاویلکن
(دایلقکن) کفد معنی اداله کهندقن ابت آیات یغ مپمفوناکن ایات الربا یغ ددالم سورة البقرة ۶
سفای تیاد برتنتغ اتو بولاون دغن روایتی یغ بوکن سئورغ مروایتکن یأبت « وَاتَّقُوا يَوْمًا »
سغگوهن آیات « واتقوا یوما » ابن تله دتورن کفد نبی صلعم کمدين درفد سلسبی حجة الوداع ۶
دان ددالمش مشندوغ اشاره اکن وفاتش صلعم ۶ سبنرث دروایتکن بهواساثن نبی صلعم کمدين درفد
تورن آیات ابت تیدقله لدجوة اسیاثهباله قدر سمیلان مالم اتو توجه هاری سهاج ۶ فد ساتو روایه لاین
دوا فوله ساتو هاری ۶ دان دهولو درفد آیات ابت دتورنکن سورة النصر یأبت هاری تشریق ۶ بکیتو
جوا دهمکن مشندوغي اشاره وفاتش . ادفون فرمان (الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ) اتفاق

علماء معتناکن تورن دعرفة فد حجة الوداع ابت دهولو درفد سورة النصر دان ایات « واتقوا یوما »
تادی ۶ یعدمکین تیدقله بتول معتناکن ایات یغ اخیر سکالی تورن کچوالی کالو دکهندقکن
أخیر ایات یغ مپتاکن کسمفونان اگام لثکف دغن سکل حکم ۲ تیاد دتورنکن کمدين درفد
حلال دان حرام لاگی سفوت یعدکتاکن اوله العلامة السدی مک ابت تیاد مئکالغ اد تورن
کمدين درفد اثبات الوعظ والارشاد ۶ سفوت فد سورة النصر دان « واتقوا یوما » ابت ادفون
ایات الکَلَالَة یغ وارد جوا معتناکن اخیر آیات تورن اداله تورن دهولو درفد آیات المائدة مک
هندقله دتغگوغن یأبت اخیر آیات تورن برکنان دغن حکم ۶ مک دغن ابت تیدقله بولاون دان
برتنتاغن سبکچمان یغ ظاهرن .

سستله ایت سبانه قرآن ایت اداله تورنن دأتس توجه حروف بگیمان سبدا نبی صلعم
 (اَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى سَبْعَةِ اَحْرَفٍ - ارتین دتورنکن قرآن ایت دأتس توجه حروف) مک فدمنتو کن
 کهندق معنی توجه حروف ایت ددافتی بر سلاهن ۲ علما ۲ ساتو قول معتاکن اداله کهندق ایت اباله معنی ۲
 یغ توجه یعتیاد تولفس ساتو ایات فون درفد ساله ساتو معنی ۲ ایت ۶ ترکشل دسیسی موبک دغن نام
 « اَلْسَبْعُ الْمَثَانِي » یأیت (1) سورة ۶ (2) لارغ ۶ (3) جنجی بابک ۶ (4) جنجی جاهه ۶ (5) اباحه ۶
 (5) ارشاد ۶ (6) اعتبار ۶ منکل ساتو قول لاگی معتاکن فول اباله حکوم ۲ مباح قرآن یغ توجه
 یأیت: - (1) ادغام دان اظهار ۶ (2) تفخیم دان توفیق ۶ (3) امالة ۶ (4) اشباع ۶ (5) فنجغ
 دان فندیق (6) تشدید دان تخفیف ۶ (7) تلیین دان تحقیق ۶ تنافی بغلبه منصفاتی کهندق
 اباله قول یغ معتاکن یأیت توجه بهاس دان تیلور چاکفن فواق ۲ عرب ۶ یغمان ایتله بهاس ۲ دان
 تیلور چاکف یغ مشهور دانتارا اومه بغسا عرب: - بهاس دان تیلور (1) قویش (2) هذیل ۶
 (3) تمیم ۶ (4) الازد ۶ (5) ربیعة ۶ (6) هوازن ۶ (7) سعد بن بکر ۶ مک قول ابن تله
 دصحن اوله البیهقی ۶ دان دفیله اکندی اوله ابن عطیة ۶ دان دفرستوجوئی اوله علما ۲ لغة یأیت
 ثعلب ۶ ابو عبید دان الازهری ۶ اکنتتافی بوکن معنات تیف ۲ کلمة قرآن ایت بوله دباچکن دغن
 سموا توجه ۲ بهاس اتو تیلور ایت بهکن معنات اداله تورن آیات ۲ ایت تیاد ترکلوار درفد ساله ساتو
 درفد توجه بغتوسبوة ۶ کلمة ۲ یغ ساتو ایت نوکادغ تورنن دغن بهاس قویش - ایتله یغ
 کباپتکنن - دان نوکادغ ۲ دغن بهاس قبیلة لاین کران فد کلمة ایت تولبه فصیح درفد بهاس
 قویش ۶ دان نوکادغ ۲ ددافتی جوا ساتو ۲ کلمة ۲ ایت دتورنکن لبه درفد ساتو بهاس قبیلة ۰

(سوال) بتاف بوله دکتاکن قول یغ اخیر ایت منصفاتی کهندق ؟ حالن اد ترسبوة دالم
 حدیث صحیح البخاری: بهوا سیدنا عثمان رضی الله عنه فد ماس ممثکیل زید بن ثابت سوت بیراف
 صحابتن سفای مپالین قرآن ایت کفد بیراف مصحف ۶ ای تله برفسن کفد موبک دمکین: «افیل
 کامو برتلیشکه اتو برسلیسیه ایعتان فد مان ۲ ساتو ایات قرآن هندقله کامو تولیسکن اکندی
 دغن بهاس قویش ۶ کران اداله قرآن ایت دتورنکن دغن بهاس موبک ۰»

(جواب) فرنام ۶ اداله کهندق فرکتان سیدنا عثمان ایت بهوا قرآن ایت کباپتکن ایانن ۲
 دتورنکن دغن بهاس موبک یعنی بوکنن سموا سکالی ۰

کدوا ۶ دهدیوکن بتول تورنن دغن بهاس قویش تنافی یأیت بچان سیدنا جبرئیل یغ مولا فرنام
 کفد نبی صلعم سستله ددغورن مک نبی صلعم معنأ داولغی لاگی دغن بچان لاین ۶ کمدین نتکل

نبی صلعم میخیزد گفت اومتی اداله ای منوره کدوان مریک ۲ بعد سحیفیکش ابث درفد اف فواق
اتو اف بهاس ۶ یغ لبه دهنن بگیمان تله اد ثابت ددالم کتاب حدیث صحیح البخاری درفد ابن
عباس نبی صلعم تله برسبدا (أَفْرَأْنِي جِبْرِئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى حَرْفٍ فَرَأَجَعْتُهُ فَلَمْ
أَزَلْ أَمْتَزِيدُهُ وَيَزِيدُنِي حَتَّى أَنْتَهِيَ إِلَى سَبْعَةِ أَحْرَفٍ) ارنین تله دباچکنداکو اوله
جبرئیل علیه السلام داتس ساتو حروف مک اکو منتا داولقی اکندی ۶ سفتیاسله اکو منتا نمبه
اولقی ابث دان ایفون منمیکن داکو هعک سحیفی توجه حروف)

دانلاگی سته ۲ کلمه ابث ۲ ابث اد ددافتی جوا بچانن دباچکن لبه درفد توجه وجه ۶ ابثفون
تیدقله جادی منچاچتکن قول یغ اخیر ابث کران بهواسن لبه ابث اداله کبابچکشن برفونچا درفد
برسلیسیمه اتو برسلاهن چارا ملفظکن بچانن ابث سهاج سفرت فد مد ۶ إمالة دان سباگی .

«سوال» کات العلامة السیوطی بهوا سیدنا عمر بن الخطاب دان سیدنا هشام بن حکیم کدوا ۲۸
برسلیسیمه فد سوات بچانن ۶ فد حال کدوا ۲ ابث درفد فواق قویش ۶ مک ابن منجوقکن اداله
توجه حروف ابث بوکنله معنائن توجه بهاس اتو تیلاور .

« جواب » بوکنله معنائن قرآن ابث تورن دغن توجه بهاس ابث بهوا نبی صلعم هان اداله
ای میخیزد اتو معاجر اکن قرآن کفد تیف ۲ فواق ابث دغن بهاس فواق سهاج تنافی بهکن
نوکادغ فد ساتو ۲ مجلس نبی صلعم ددافتی سوات جماعه یغ درفد برباگی ۲ فواق (قبيلة) مک
نبی صلعم مباحکن کفد مریک ابث ۲ بعد تورنکن دغن ساتو بهاس درفد بهاس ۲ یغ توجه ابث
دان دحفظکن اوله مریک سکلینن دغن بهاس ابث ۶ لاگی اهل ۲ باگی ساتو ۲ فواق ابث تیدق
لازم مریک سکات سکلینن محفظ قرآن دغن ساتو بهاس فواق سهاج ۶ کمدين منوره کپتان
بعد بتشکن ابث بوله جادی سیدنا عمر اد مندغر دغن ساتو بهاس بتیاد ددغر اوله هشام بهکن ای اد
مندغر دغن لاین بهاس ددالم مجلس یغلاین فول ۶ دغن دمکین برساتو اتو برسام فواق انتارا دوا
اورغ ابث تیدقله جادی گالغن کدوا ۲۸ بوله برلاین ۲ فد سوات بچانن .

قرآن یغملیا ابث دتولیس دان دحفظکن: — سان اداله نبی صلعم سئورغ یغ امی (بوت حروف)
تیاد ناهو ممباچ دان منولیس ۶ بگیمان فرمان (وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا
تَخُطُّ بِيَمِينِكَ) ارنین دان تیدقله اعکو دهولو ناهو ممباچ کتاب دان تیدق جوا ناهو
منولیس دغن ناغن اعکو) مک اوله بعد مکیان اداله نبی صلعم ابث ساعه برهاتی ۲ دان برهیمه فد
محفظ تیف ۲ وحی بعد تورنکن سفرت بعد اشارنکن اوله فرمان (لَا تَحْرُكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ
إِنْ عَلَيْنَا جَمْعُهُ وَقُرْآنَهُ فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ) ارنین

جاءنله اءىكو مشكرفكن ۲ لیده اءىكو بر كهندقكن برسكوا دشن ۶ هان نوفولعلمه كغد گامی
مشمفولكندی دان ممباچكنن ۶ بقد مكین افیل كدامی باچكندی مك ابكو تیله بچانن ۶ كمدین
دانس كامیله میناكن انو مشمورا بكنش) .

سان نبی صلعم اد باگین بیراف اورغ فنولیس یغ منولیسكن آیات ۲ قرآن كغد اف ۲ یغتموده دان
سنغ ددافتكن سفوت فد تولغ ۲ ۶ فلفه ۲ كروما دان باتو ۲ تیغیس دان سكل یغدتولیس ایت دسیغمن
درومه نبی صلعم تنافی فنولیس ۲ ایتفول میغمن جوا سالینن ۶ مك یغ منجوقكن انو مشاتوركن
نمغه ۲ لتق آیات ۲ ایت اباله نبی صلعم سنیدی .

مك تنغ سوسنن آیات ۲ باگی تیغ ۲ سورة ایت تیدقله اد خلاف علماء بهكن سكلینن
سكات مئاكن توفیقی (فونته نبی درفد وحی) بركات سیدنا عثمان بن العاص رضی الله عنه :
فد سوات ماس اكو دودق دسیسی رسول الله تیبا ۲ ای تربلیاق متان دشن ونوغ تغه ۶ كمدین ای
برسبدا: تله دانغ اكنداكو اوله جبرئیل میوره اكو ملتقكن آیات ایت دنمغه ابن باگی سورة ابن ۶
(اَنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ) .

ادفون فد سوسنن سورة ۲ قرآن ایت ساتو قول مئاكن دشن اجتهاد صحابة رضی الله عنهم ۶
تنافی یغراجن ایفون توفیقی جوا كوان ستغه ۲ صحابة یغ حفظ قرآن سفوت ابن مسعود رضی الله عنه ،
ربك حاضر ماس ۲ مندرس قرآن ایتارا جبرئیل دشن نبی صلعم دان دلیمه انو ددغر بوا سوسنن
سورة ۲ ایت اداله سبگیمان سوسنن یغ معلوم این فد سورة ۲ دان آیات ۲ جوا .

مك فنولیس نبی صلعم یغ معروف دان مشهور ایت اباله صحابة ۲ یغامغه ابی بن كعب ۶ زید بن ثابت ۶
معاویه بن ابی سفیان ۶ زید بن ابی سفیان ۶ المغیره بن شعبه ۶ الزیر بن العوام دان خالد بن الولید .
فد زمان نبی صلعم اداله قاری ۲ قرآن اباله صحابة ۲ یغ حفظ سموا قرآن درفد اول هكك
اخیرن ۶ ستغه درفد ربك عبدالله بن مسعود ۶ سالم بن معقل مولى ابی حذیفه ۶ معاذ بن جبل ۶
أبي بن كعب دان زید بن ثابت .

آيات ۲ مکه دان مدینه دان بيدار انتارا گدواش

آيات ۲ مکه دان مدینه: — قرآن بهمانجا ايت اداله تورنئ — بکيمان بچ معلوم — ددالم ماس دوا فوله نيکک تاهن ليه کورخ ۶ دان ماس ايت تربهاگي دوا (1) ماس نبی صلعم دمکه المکرمة سبلوم هجرة يأت سلهما نيکک بلس تاهن ۶ (2) ماس نبی صلعم بومستوطنين دمدينه المنوره کمدين درفد هجرة سلهما سفوله تاهن ۶ مک دغن سبب اينله آيات ۲ قرآن ايت تورنسيه کفد مکه دان مدینه ۶ تورکنل دغن آية مکیّة — آية مدنيّة ۰

سغگوئن ممبیداکن انتارا مکیه درفد مدینه ايت ادا فائده بچ ساعه برهروگ فد مهمکن قرآن بهمانجا ايت دان معتقوي بهمان ناسخ دان منسوخ ۰

مک فد منتتوکن بهمان مکیه دان مدینه ايت باگي علماء اد نيکک جالن يأت: —
فوتام اداله « مکیه » ايت اياه آيات ۲ بهدتورنکن دمکه المکرمة سکاليفون کمدين درفد تله هجرة ۶ دان « مدینه » ايت اياه بهدتورنکن دنکري مدینه المنوره ۰

انس قول اين جاديله مان ۲ آيات بهدتورنکن ددالم ماس فوجلانن فلايران تيدقله دکتاکن « مکیه اتو مدینه » بهکن يأت جاديله اي بهاگين بچ کتيکک فول ۰

کدوا: اداله بهدکتاکن « مکیه » ايت تيف ۲ آيات بهدخطابکن (بهدهادفکن) کفد اهل ۲ مکه ۶ منکک « مدنيه » ايت مان ۲ آيات بهدخطابکن کفد اهل مدینه المنوره ۰

کتيکک: اينله فول مشهورئ — بهوا « مکیه » ايت اياه آيات ۲ بهدتورنکن سبلوم هجرة ۶ دان « مدینه » مان ۲ آيات بهدتورنکن ستله هجرة سکاليفون ددالم ماس ۲ فوجلانن فلايران اتو فون دمکه

المکرمة سفوت سورة النصر دان فرمان (الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ . . .) دانالين ۲ ۶

ددالم فد ايت کات يحيى بن سلام: بهوا آيات ۲ بهدتورنکن دمکه دان دالماس فوجلانن فينده کمدينه المنوره سبلوم سمفيئ اداله دکتاکن « مکیه » دان آيات بهدتورنکن ددالم ماس فلايران لاین درفد فوجلانن هجرة دنماکن « مدینه »

سباگيلاگي علماء ۲ اد خلاف فد منتتوکن سورة ۲ مکیه دان مدینه دالم قرآن ايت ۶ کات ستغه مريک اداله ددالم قرآن ايت اد سمپيلان بلس سورة سهاج دکاتکن سورة مدینه دغن اتفاق يأت: — البقرة ۶ آل عمران ۶ النساء ۶ المائدة ۶ الانفال ۶ التوبة ۶ النور ۶ الاحزاب ۶ القتال ۶ الفتح ۶ الحجرات ۶ المجادلة ۶ الحشر ۶ الممتحنة ۶ الجمعة ! المنافقون ۶ الطلاق ۶ التحريم دان النصر ۰

مک یغ باقی درفد ایت اداله یغ اتفاق علماء معتاکن « مکیه » هپاله توجه فوله ساتو سورة سهاج ، ادفون یغلاین خلاف علماء منتتو کمنش یأیت سباقی دوا فوله امفه سورة: الفاتحة ، یونس ، الرعد ، الجمعة ، الفرقان ، یس ، الحديد ، الصف ، التغابن ، الانسان ، للمطففين ، الفجر ، البلد ، الليل ، القدر ، البينة ، الزلزلة ، العاديات ، التكاثر ، الاخلاص ، دان دوا سورة المعوذتين .

اداله سبب یغ قوا لاگی پات منجادیکن علماء خلاف فد منتتو کن سورة ۲ یغ دوا فوله امفه ایت کران ددالم سورة ۲ ایت ستقه ۲ ایت مکیه منکل ستقه یغلاین ایت مدنیة .

تندا ۲ مثلکن انتارا مکیه دان مدنیة: — سغگوهن علماء ۲ تله براوسها فد منچاری دان مشغفولکن تندا ۲ یغوله مغفل یغمان ایت ۲ مکیه دان یغمان فول مدنیة یأیت منکل تیاد وارد فد منتتو کن یغدمکین ایت یأیت: —

(1) بهوا ایت ۲ یغ ممباوا انداغ ۲ میتاکن فراتوران ۲ دان حکوم ۲ اداله کبابقکمنش ایت مدنیة ، ادفون مکیه بهوا یغ کبابقکمنش اداله دتوجو کن کفد جالان ۲ توحید ، دان مندیویکن دلیل انس کادان اداش توهن یغ اسا ایت سرت منرغیکن کسلاهن کفرچیآن شریک دان مپرو بوسیه هاتی دغن جالان منجاوه اتو ممباواغ اکن سگل فراغی ۲ کچی دان رنده سبالیکن منتتوت دهباسکن دغن فراغی ۲ ملیا دان ترفوجی .

ابن ایاله دکهند فکی اوله حکمة الله منسسوا یکن دغن کادان حال مانسی فد ماس ایت کران رسول الله ایت داوتوسکن فد ماس کفرچیآن شریک سباقی لکه دهاتی ، دان مانسی منجروموس توندوق دباوه کبسران سفیکوغ ۲ دان برعبادة کفد برهالا ۲ ، دان وریک تیدق مغرتی معنی هیدوف دأخرة سرت بالسن ۲ یغاکن دسدیاکن کلقي . مک توله مناسبهله دغن حال وریک ، تیدق داتورکن سبارغ انداغ ۲ اتو فراتوران هیدوف سفوت انداغ ۲ فساک ، انداغ ۲ برجوالهلی دانلاین ۲ ، اوله کران ایت اداله قرآن فد مولان ۲ منوجو کفد ممبوغمکر کفرچیآن شریک درفد هاتی ۲ وریک دان ممبوسیهکن فراغی ۲ جاهة دان کچی یغترجادی درفد کفرچیآن ایت ، بهکن قرآن ایت سنتیاس ممفراطة اکن وریک کفد ممفالیغ ایغمان هاش کفد الله توهن یغ اسا دان هاری ۲ یغکیتن کلقي ، دان ممباوا فنداغن بکیمان هاری محشر دان هورو هاراش دان مپات اکن شرگ نواک ، سرت دداتیکن بیراف چنتوه تولادان اومه ۲ یغدهولو دان منچتوا اکن حال ۲ یغمله برلاکو اوله اوسها اتو فربواتن وریک سندبوی ، ددالم فد ایت قرآن ایت مپرو دان مپوره وریک برفیکر تراوتام کفد دیوی سندبوی ، دان کجدین ۲ یغده سکلیلیش سفای براوله فرنجوق کیران وریک برعقل .

(2) بهوان لفظ یغد گوناکن باگی شهادتکن فرمولان چاکف ایت جک فد آیات ۲ مکیه ترکاداغ دغن فرکتان « يَا أَيُّهَا النَّاسُ » ترکاداغ فرکتان « يَا بَنِي آدَمَ » ادفون آیات ۲ مدنیة ایت

اداله كباپه كنن دغن فركشان « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا » دان تباد ددافاني دغن فركشان
 « يَا أَيُّهَا النَّاسُ » ملينكن فد توجه آيات سهاج: يأت دوا دالم سورة البقرة يَا أَيُّهَا النَّاسُ
 اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الْآيَةِ - 21 يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ الْآيَةِ 167) ۱۰۰۰ دالم سورة
 النساء (يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الْآيَةِ ۱ - اِنْ يَشَاءُ يُذْهِبْكُمْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ
 الْآيَةِ 133 - يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ رَبِّكُمُ الْآيَةِ 170 - يَا أَيُّهَا النَّاسُ
 قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ الْآيَةِ 174) دان ساتو دالم سورة الحجرت (يَا أَيُّهَا النَّاسُ
 إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى الْآيَةِ 13)

(3) بهوا آيات ۲ مكية كباپه كنن فنديق ۲ يأت كران مودهكن نبي صلعم دان اورغ ۲ اسلام
 محفظن بولاين آيات ۲ مدينة مك ايت بوله ددافتي فريذانن انتارا سورة الانفال دغن سورة الشعراء .
 كدوا ۲۱ بوسمان ستعه ۲ جزء ۶ منكل بغفوتام ايت مدنية دان بيلانن آياتن ۲ توجه فوله ليم
 آية دان سورة الشعراء ايت مكية دان آياتن ۲ دوا راتوس دوا فوله توجه آية ۶ بگيتو جوا انتارا جزء
 « قد سمع » دغن جزء « عم » بغفوتام ايت سموا سورهن ۲ مدنية دغن اتفاق هپاله فد سورة الصف
 دان التغابن اد خلاف مك آياتن ۲ سباق سراتوس نيگك فوله توجه آية ۶ منكل جزء « عم » فول
 سورهن ۲ مكية ۶ قدر كن فد بيراف سورة سهاج اد خلاف جوا مك آياتن ۲ ليم راتوس توجه فوله
 آية ۶ توليه بايق بيلانن درفد جزء « قد سمع » بثمان منجوقكن آياتن ۲ ايت اداله فنديق ۲
 (4) بهوا تيف ۲ سورة بغاد دسبونكن ددالمن اورغ ۲ منافق مك يأت سورة مدنية ملينكن سورة
 العنكبوت سهاج كران دمكة المكرمة تباد اد منافق .

(5) تيف ۲ سورة بغاد ترسبوة ددالمن سجدة مك يأت سورة مكية ملينكن سورة الحج ۶
 بهوا بغ راجحن مدنية .

(6) سورة ۲ بغاد مئندوشي كلمة « كَلَّا » اداله اي مكية ۶ رهسيان لاگق چاكفن بغ
 گارغ ايت اداله مناسبه دغن اورغ ۲ بغ اوغكل سفوت فندودق ۲ مكة المكرمة . اد فون يودي
 دان فندودق مدينة المنورة يأت سوات قوم بغ ضعيف دان هينا سيگيان فد مئالا كن چاكفن كفدان
 درايكن بيراف حال بغتيدق دبريكن كراعين ايت كفد لاين .

اساس ۲ فراوند اشن اسلام دالم قرأت

برمول فراوند اشن ۲ اسلام اداله توديري دأنس تيگك اساس. تيدق مپوسهكن ۶ منسد يكيگيگن
تغكوغن ۲ ۶ دان برانسور ۲ .

تيدق مپوسهكن: — سان ددالم سكل تكليف شرع تيدق له ددافاتي اد سسوات يغ مپوسهكن
دان مپوتكن ۶ دان تيدق جوا ددافاتي درفد حكومن ايت اد سسوات يغ ممپيگن مانسي دان
ممپيچيگن مريك .

اگنتافي بوكله معنات تباد يغ مپوسهكن ايت سام سكالې تباد كفاهين ددالم شرع اسلام ۶ كران
كفاهين ايت اد دوا ماچم (ساتو) كفاهين يغ سمپيغ اد ددالم سبارغ اف جوا فركارا دان فكرجان
دان تيدق فول داعتبار كن فد عادن سوات كسوسهكن يغ مپاگي ۶ مك كفاهين يغ سفوت ايت
تيدق له شرع اسلام بومقصود هتدق ممبواغ اتو مپايدركن ۶ كران سهاجله اف جوا فركارا اتو
فكرجان يغ مپهككارا كن كهيدون تفتو تباد ترافس درفد اشن ۶ هكك ددالم فركارا ۲ يغ ضروربات
كهيدون هاري ۲ سفوت ماكن ۶ مينوم دان فاكي ۶ بدمكين كفاهين يغ سفوت اين تباداله جادي
بشكاغن اداش ددالم تكليف ۲ شرع بهكن سباليكن فول تيدق دنما كن « تكليف » كمالو سكيواش
تباد كفاهين ايت كران معني تكليف ايت منتوت بارغ فركارا يهاد كيران . (دوا) كفاهين
لاين ۶ نمباهن دأنس بعترسبو ۶ يغ مپوسه دان مپاگي ۶ لاگي بو كهتدق براف بايق تناگك ددالم
حال منويككن ۶ دان براف بايق ماس منجاديكن تربشكالي كوج ۲ لابن يهاد منفعة اتو مپنتوه ديري
سسورغ يغ منويككن ايت دان هرتن ۶ مك اينله دياش دكتاكن تباد اد دالم شرع اسلام ۶ دكرنيا
اوله الله سبحانه وتعالی كأنس اومة ۲ اسلام مپايدركن سفاي لافغ دهدافن مريك موده دان سنغ
دفرجلانين . فرمان الله سبحانه وتعالی (يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ) —
ارتين الله سبحانه وتعالی مپهتدقكي كمودهن باگي كامو ۶ دان اي تيدق مپهتدقكي اكن كسوسهكن كأنس
كامو) فرمان (يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ) — ارتين الله سبحانه وتعالی مپهتدقكي مريشكن
كامو) فرمان لاگي (وَمَجْعَلْ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ) — ارتين تباد دجاديكن فد اگام
كامو اكن كسوسهكن كأنس كامو) دان لابن ۲ لاگي فرمان . دان كاداان نبي صلعم فول افيل
ديري فيليه انتارا دوا فركارا مك دفيليه مان يغ ترليه موده دان سنغ سلماش بوكن درفد
فركارا يغ منكر .

سنگوځون افبيل کيت سيلقي سنگل حکوم ۲ شرع کيت دافتمله جالن ۲ کمودهن دان چارا ۲
مغياکون کسوسهن اداله پات دان سيف دسدیا کن دان کيت دافتي فول سموا تکليف ۲ شرع فد
فرمولان ۶ فرتهان دان کسودهنن اداله ديننا مراعيکن کوبخن دان کمودهن گانس همب
الله سکيلين .

الله سبحانه وتعالی مواجبکن گانس سکيلين مکلف سهارې سمالت ليم سمبيغ دان ددالمحال
منونیکن دواجبکنش بردېري مک اين سوات تشکوغن بغريغن تباد مپوسهکن بوله دتونیکن دالم ماس
دوا فوله ليم مينيه درفد دوا فوله امفه جم بغبرجمله سريو امفه راتوس امفه مينيه ۶ ددالم قد ايت
فول افبيل عذور تباد بوله بردېري دمودهکن بوله دفروا سمبيل دودق اتو سچارا اف بقرديان .
دمکين جوا فواس دواجبکنش سبولن ددالم ستاهن ۶ تيدق فول سفنجغ ۲ ماس هپاله انتارا
تريه دان تشکلم متهاري ۶ مک کفاپهنش ايت بلومله تيبا کفد کنادان بغ مپوسه دان مپاکيتي ۶
سنگمفون بکيتو دهاورسکن فول بربوک ددالم ببراف حال بغ منجادیکن سوسه سفوت دالم
فلایران ۶ ساکيه ۶ معندوغ دان مپوسوکن انق .

بکيتو جوا ددالم فوکارا ۲ بغ حرام ۶ الله سبحانه وتعالی تله محرامکن دغن فرمانش ددالم قرآن
تفافي دهاورسکنش ماکن فد ماس کلایران ۶ قدر مملهارا پاوا .

سباگيلاگي جالن ۲ شرع مودهکن ايت دهاورسکن برتيمم فد ماس کتيادان اير ۶ دهاورس
مقصوکن سمبيغ دالم ماس فلايران ۶ دان داداکن حکوم مغلوارکن کفارات باگي مپوسيه بکس ۲
دوسا ۶ کسلاهن دانلاین ۲ لاگي درفد حال ۲ اتو جالن ۲ بغرتوجوان منچاري جالن کمودهن دان
مغياکون کسوسهن دالم شرع اسلام سفاي تباد لمه تناگک مانسي فد هندق منونیکن اف ۲ بغ
واجب دتشکوغن گانس .

علماء فقه (اهل انداغ ۲) تله مپايديکي چارا ۲ مودهکن دالم شرع اسلام ددافتيش اد توجه
جالن بابت :-

(1) معکوگرکن فرض عبادة فد ماس اد کعدوران سفوت فرض حج فد کتيک کتيادان
امان اومفمان .

(2) معکورسکن درفد قدر بعدفرضوکن سفوت سمبيغ قصر ددالم فلايران .

(3) منوکرکن کفد بغلبه موده اتو ريغن سفوت تيمم .

(4 - 5) مندهولوکن اتو معکمدیکن مان بغلبه موده اتو سنغ سفوت جمع تقديم دان تاخير .

(6) معوبهکن فراتوران ۲ درفد بعتله دفرضوکن سفوت سمبيغ خوف .

(7) معندورکن تگماهن سفوت ماکن بکي ماس کبولر .

منسد بکيتکن تشکوغن ۲ :- سان سانو درفد کلبين شرع اسلام دانس شريعه ۲ بعدهولو ايت اباله

منسد بکیتکن تښکون ۲ بعد نغوتو کانس فښکون ۲ دي تيدق مېا پکېن فیکولان ۲ کانس باهو فښکون
دغن برباگي ۲ سورهن دان لارغن بهکن دي تله مېنتس جالان يغ سدرهان، يغ تباد ممتکن دان مله مېکن
دغن مېين برباگي ۲ چيپيه مېپيه تښکون ۲ چوب فراهاتي! ددالم قرآن يعمليا ۰ اداله کواچين
بعد فرضو کن ايت ساعه سديکيه ۲ بوله دفلاجري ددالم ماس يغ سيښکيه ۲ تباد برجیلا ۲ دغن
برباگي ۲ جروبوه ۲ دان تيدق جوا برکايه ۲ سيلوه ۲ يلوو اجوان ۲ يايت سمات ۲ سفاي
موده دفلاجري دان دعملکندي ۲ مېسېکن بعد مېکن ايت فرمان توهن عزوجل (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءٍ إِنْ تُبْدَلَ كُمْ تَسْأَلُكُمْ ، وَإِنْ نَسَأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنْزَلُ الْقُرْآنُ
تُبْدَلَ كُمْ ، عَفَا اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ، قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا
بِهَا كَافِرِينَ -) ارنين واهي اورغ ۲ يغ بربايمان جاعمله کامو برتاش ۲ دري حکوم ۲ برباگي ۲
فرکارا يغ سکيرا ۲۱ دپتا کن کفد کامو نسچاي ۲ روسقکن دان مېرتکن کامو ۲ دان جک کامو
برتپا کن درفدش فد ماس ماسيه لاگي دتورن قرآن (وحی) تادافتباد دپتا کن کفد کامو ۲ الله
سبحانه وتعالی تله مېافکن درفدش - تيدق دپتا کن ايت سوات کمورهن الله سبحانه وتعالی -
دان الله سبحانه وتعالی ساعه مېامفون دان بربلس کسپهن ۰ سښکوهن تله مېاپکېندي اوله قوم بعد هولو
درفد کامو ۲ کهدين نيما ۲۰ ربك اښکښ دان انکارا کندي) دسيني دافه دفراهاتيکن بهوا الله سبحانه وتعالی
تله ۲ لارغ کيت مښکورېق ۲ دان مېلو غمکو برباگي ۲ فرکارا يغ تباد برفائده دان کېچيکن سفاي تيدق
مېجادېکن سبب دفرضو کن حکوم ۲ بهارو کهدين دغن سبب تولالو بايق فرضو ۲ کيت تباد
توافاي مېونيکن ۲ فد وقت ايت کچلا کانس مېمفا کيت سېکېمان او مې ۲ بعد هولو مک آيات اين مېرو
بهوا الله سبحانه وتعالی سښهاج مېکيه جالان ۲ باگي مېفرضو کن حکوم سفاي سديکيه نکليف ۲ شرع
دان کيت فون موده دان سنف مېونيکن دان کيت تيدق توبين دغن تښکون ۲ يغ بوه دان بايق ۰
دانلاگي دليلش درفد سنده نبويه سېدا نبي صلعم کفد الاقرع بن حابس فد وقت اي برتپا کن
فرض حج: ادا که حج ايت فرضو کن تيف ۲ تاهن يا رسول الله ؟ :- «لَوْ قُلْتُ نَعَمْ لَوَجَبَتْ
ذُرُونِي مَا تَرَكْتُكُمْ فَأَنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِكَثْرَةِ مَسَائِلِهِمْ وَأَخْتِلَافِهِمْ
عَلَى أَسْبَابِهِمْ -) ارنين کالو اکو جواب «يا» نسچاي ترواجبلاه تيف ۲ تاهن ۲ هندقله کامو
بیارکندا کو سلما اکو تيدق کورغکن مسوات کفد کامو ۲ سښکوهن بناس ربك ۲ بعد هولو
ايت اباله دغن سبب بايق فورتپان ربك دان ربك برسلاهن دغن نبي ۲ ربك « سېدان لاگي
(أَكْثَرُ الْمُسْلِمِينَ فِي الْمُسْلِمِينَ جِرْمًا مِنْ مَسْأَلٍ عَنْ شَيْءٍ لَمْ يَحْرَمْ عَلَى الْمُسْلِمِينَ

فَحَرَّمَ عَلَيْهِمْ مِنْ أَجْلِ مَسْأَلَتِهِ - اړتښ سپسر ۲ کسلاهن بعد فرلا کو کن اوله اورغ اسلام
 کفد اورغ اسلام ایاله مړیک یغ بو تپا کن سوات فرکارا یغ تیدق حرام کفد اورغ ۲ اسلام ،
 تپا ۲ حرام کن کفد مړیکثیت دغن سبب فو تپانن (لاگي سبدان صلعم) (إِنَّ اللَّهَ فَرَضَ فَرَا ئِضَ
 فَلَا تَضِيعُوهَا وَحَدَّ حُدُودًا فَلَا تَعْتَدُوهَا وَحَرَّمَ أَشْيَاءَ فَلَا تَنْتَهَكُوهَا وَسَكَتَ عَنْ أَشْيَاءَ
 رَحْمَةً بِكُمْ غَيْرَ نَسِيَانٍ فَلَا تَبْخَشُوا عَنْهَا) - اړتښ بهوا الله سبحانه وتعالی تله مخفرضو کن
 بیراف فرض مک جاغمله کامو چوایکن ، دان تله مغاتور کن بیراف در ۲۱ بالسن مک جاغمله کامو
 تیدق گونا گندی ، دان تله محرام کن بیراف فرکارا مک جاغمله کامو لڅکر اکندي ، دان تله
 دیم تیدق مپوتکن اف ۲ حکوم درفد بیراف فرکارا سمات ۲ کران رحمة کفد کامو ، بو کن
 کران لوف مک جاغمله کامو فول برتا ۲ دان مپلو عکر حکوم ۲ (دان باقی لاگي حدیث ۲ نبوي
 دان آیات ۲ قرآن یغ کسموان مننجو فکن کفد بهواسن شرع اسلام ایت اصلان منوجو کفد منسدیکیتکن
 تکلیف یعنی تشکو غ ۲ .

برانسور ۲: - سفکوهن مولا اگام اسلام لاهور اداله فد ، اس اومه عرب ددالمحال یغ بیس
 منوره اف جوا کما هو ان نفسو ، مړیک تیدق سوك دسکه کیبیا سن ایت دان ماره دباتسکن شهوة
 نفسو ، دان مړیک تله سبانی دغن بر باگي ۲ عادة دان طبیعه یغ تیدق موده هندق دپوسیه کن دغن
 سکا الي گوس ، اوله یغدمکین بولا کو حکمة توهن بهوا فو انوران ۲ دان حکوم ۲ اسلام ایت تیدقله
 دداتسکن دغن برومفون ۲ یغ منجادیکن دراسای برة تشکو غن دان مړیک ائسکن منربما ، ایتله
 سببن آیات ۲ قرآن ایت دتورنکن دغن بر اونچیت ۲ دان برکتیک ۲ دان دداتسکن حکوم ۲ ایت سفصل
 لفس سفصل سفای یغ فومولانن جادی فوسدیان ممیاسکن منربما بیراف لاگي حکوم ۲ ، دان
 حکوم ۲ ایت کپاقتکشن اداله دوحیکن - بگیمان تله معلوم - کمدين درفد اد سبب ۲ یغ
 مشفقین یأیت منجادیکن تولکه دهاتی دان توناریق کفد منربما ۲۰ مثال ۲ بگیمان برایکوة: -
 (۱) ستغه درفد یغدمکین ایت برکنان ارق ، یأیت منکل اداله ای جادی سوات مینوم
 اورغ ۲ عوب دان تله جادی عادت کیبیا سنن دان تله سبانی جادی طبیعه کفد مړیک ، مک بولا کو
 حکمة الهی بهوا برکنند فکن ایت مپات اکن حکوم دغن برانسور ۲ ، تیدقله دحرام کن درفد
 مولا ۲ لاگي بهکن قرآن تنکل منجواب فو تپان ارق دان جودی اداله ماشارنکن دمکین: -
 (قُلْ فِيهِمْ اِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْ فَعِلَ لِلنَّاسِ وَاِثْمَهَا اَكْبَرُ مِنْ نَفْسِهِمْ) - اړتښ کتا کفله
 واهی محمد: فد کدوا ۲ ایت اد معندوغي مضرة یغ بسر دان بیراف منفعة دان فائده کفد مانسي
 تنافي مضرة دري کدوا ایت اداله تولبه بسر درفد منفعتن (ددالم آیات ابن تیدق دافه فهم اکن

نتوتن « لارغن » کچو الي اوله اورغ بغ مغرتي رهسيا ممفراونداغ اكن انداغ ۲ « تشوبع » بابت حال بغ باقى مضرتن سيگياله دجاوهكن ، سببن اف جوا فربواتن ايت تيدقوله ددافتي جاهة سمات ۲ دان جوا تيدقوله سمات ۲ بابتك مك بعد اعتبار كن نتغ حلال اتو حرام اباله دغن ممدغ كغد سكي مصلحة اتو مفسدة مان بغ لبه باقى .

ستله داشارة اوله ابات ايت « سيگياش دجاوهكن كران مضرتن اد لبه باقى » دداتغن فول لارغن بهوا مانسي تونكه برسجهيغ فد كتيك مابوق (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ - اَرْتِيْثِ واهي مريك ۲ بغ برايمان جاعغله كامو همفير كغد سمجهيغ والحوال كامو مابوق) . كدين بهارو دجلسكنن دغن تفت ملارغ مينوم ارق ايت سباكي لارغن عام بعد تنفكن فد ابات (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ، إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ - اَرْتِيْثِ هي مريك ۲ بغ برايمان سغكوهن ارق ، جودي ، بوهالا ۲ دان بريهاكي دغن اوندي ايت اداله نجيس بغ كجي بابت درفد فربواتن شيطان مك هندقله كامو جاوهي اكندي ، مدهمدهن كامو براهله كمنائن ، سغكوهن شيطان ايت اداله هندق مناوور كن انتارا كامو بنيه ۲ فستروان دان فرسغكيان دغن جانل ارق دان جودي ، دان مپكت كامو درفد مقيعتكن توهن دان درفد عبادة سمجهيغ مك تيدقكه كامو بوهنتي ؟)

(۲) فد فرمولان كمبغ اگام اسلام اداله حكومن اورغ بشبرزنا ايت نياد ملبهي ستاكده كوروغ ددالم رومه دان دكجي دغن فركتان ۲ سهاج بكيان فرمان (وَاللَّاتِي يَا تُيْنِ الْفَاحِشَةِ مِنْ نِسَائِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ - اَرْتِيْثِ سبباف درفد فرمفوان ۲ كامو مك ملاكو كن فكر جان زنا مك هندقله كامو معاد اكن امفة سقسي درفد كامو (الاكي جوا) مك جك مريكيت ميقسيكن هندقله كامو تاهن مريك يعني فرمفوان ۲ كامو ، ددالم رومه (كوروغ اكندي) ستله ايت كمدين الله سبحانه وتعالى فيندا دغن حكومن رجم كانس بغ مجمن دان سسه كانس بغ دارا . دان ثابت رجم ايت اباله دغن سنة نبويه منكل سسه دغن فرمان (الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ - اَرْتِيْثِ فرمفوان دان الاكي بغ برزنا ايت هندقله كامو سسه تيف ۲ سئورغ درفد كدوان سراتوس كالي سسه) . (۳) فد فرمولان بهوا سمجهيغ ايت اداله دفور كندي دوار كمة فاكي دان دوار كمة فغ

سمات ۲ کران بربلس کسین کشف مأنسی دان وربنکن کران مربك بهارو سهاج ماس کداتن
اگام اسلام دان مربك بلوم لاگي فهم بتول اكن فائده کباگوسن سمبهيغ ايت دان بلوم مراس
بکيمان لذاتن برمناجه کحضرة الله سبحانه وتعالى ددالم سمبهيغ ايت مك افکل سوده سباني
فراسان هاتي مربك دغن سمبهيغ ايت دنمبه اوله الله سبحانه وتعالى سباق قدر يغ معلوم يغ
دکند قکي اوله حکمتن يغ تيغکي درجتن .

(۴) تکل اورغ ۲ اسلام فدومولائتن اداله سديکيه بيلاعن دان ضعيف ککواسانن ،
تيدق بواوفاي هندق مناگتي اورغ ۲ مشرکين دان ملاون مربك برفرغ مك باگي مصلحه مربك
الله سبحانه وتعالى مپوره بوصفة سوك ممعاف دان بولبه کورغ سوت صبر اتس سکل بلاء بنچان
سترو ۲ يغ مشرکين ايت دان بوجاوه ۲ درفد مربك سوت جاعن مربك برفرغ . فرمان الله سبحانه وتعالى
(أَتَّبِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ - ارنين
تورنيله اف ۲ بقتله دوحیکن کشف اغمکو درفد توهن اغمکو يغ تيدق اد سبنر ۲ توهن ملينکن دي
دان برفاليغله منجاوهي دري اورغ ۲ مشرکين) فرمانن (خذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَعْرِضْ
عَنِ الْجَاهِلِينَ - ارنين اميبلله صفة برمعا ف ۲ دان سورله دغن حال ۲ يغ کبجیکن دان
برفاليغله منجاوهي دري اورغ ۲ مشرکين يغ دغو دان بيل) فرمانن (وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ
فَاصْطَفِ الْبَصِيرَ الْجَمِيلَ - ارنين بهواسان قيامه ايت اكن داتغ . مك هندقله ممعاف سبباگي

معافن يغ بأيك) . مك افکل فرديرين اورغ ۲ اسلام سوده قواة دان بايق مأنسي منورة اگام الله
بغبنر دابدينکنن مربك ملاون هعك كالو توجادي ففراعن سكاليفون بأيت منولق اتو ممفرتاهنکن
ديري دان سفاي مربك مراس نعمة کمتاعن . فرمانن (أُوذِّنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَنْ يَتَّخِذُوا
وَأَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ - ارنين دابدينکنن باگي مربك ۲ يغ کنا سورغ دان لئکر ايت دغن
سبب مربك دانباي دان دظالمکن ، دان سغکوھن الله سبحانه وتعالى ايت امة برکواس اتس منولغ
مربك) . کمدين منکل مربك سوده مغرتي فائده ففراعن دان مراس نعمتن لالو دفرتنه دان
دفروضکن کاتس مربك سبباگي سوات کواجيفن فرمانن (وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُوا
نَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ وَاقْتُلُواهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ
حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ - ارنين هندقله کامو فرعيکن سمات ۲ کران منيغکيکن
اگام الله اکن مربك ۲ يغ مپورغ دان ملئکر کامو تنافي جاعنله کامو منچروبه دغن ممولاکن کران بهواسان

الله سبحانه وتعالى تيدق سوک مریک ۲ یغ منچروبه ۶ بونهله مریک دمان ۲ کامو دافه دان هالوله مریک کلوار نگوي درفد سکیرا ۲ مریک تله مقلوارکن کامو - درفد مکه - دان بهوا شربک ابت تریله بسر دان برة درفد فوبونهن (فرمانن لاگي) وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ - ارنین هندقله کامو فرغ اکن مریک هعکک تیدق اد شربک لاگي -

هافوس درفد مکه - دان جادي برعباده ایت سمات ۲ کفد الله سبحانه وتعالى سهاج) .
(۵) تیکل نبی صلعم بهارو بوفینده کمذینه المنوره ۶ کتیهکین حکمة درفد الله سبحانه وتعالى تیدقله دگمفرکن اهل ۲ کتایی دغن سوات حال بهارو یغ برنتنغ دان بولاون دغن اف یغتهله مریک تریما درفد نبی ۲ بنی اسرائیل دان جادي کیماسان یغ سجاتی دان عادت رسم مریک سفوت برقبلة معهادف بیت المقدس مک الله سبحانه وتعالى فوضوکن گائس نبی صلعم معهادف بیت المقدس جوا یأبت سفای دافه مناریق مریک دان جادي کتواغن: بهوان نبی صلعم ابت بوکنله سئورغ رسول یغ گنجیل درفد رسول ۲ دان منتنغ مریکئیت بهکن نبی صلعم سئورغ یغ مبنو اف یغتهله مریکئیت اجرکن دان بهرو سروان مریکئیت جوا لاگي منتجوق جالان یغ بنر یغ مریکئیت تله منجالین هعکک افکل تنف ایمان ددالم هائی ۲ مریک دان مریک برسدا مریما اف جوا یغداجر دان دنجوق اوله نبی صلعم ۶ فد وقت ابت مریک تیدقله ترهارو افیل دفالیعکن قبلة درفد بیت المقدس کبیت الله الحرام فرمان الله سبحانه وتعالى (وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ فَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّعَ إِيمَانَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَوِّفٌ رَحِيمٌ - ارنین سکدارغ کامی تیدق منجادیکن باگي اعکو قبلة یغ اعکو معهادف

دهولو - - کعبه فد ماس بلوم بوفینده - ماینکن سفای کامی کتموي دغن ظاهر کلکوانن سیاف مریک یغ سبنر معیکوت رسول درفد مریک یغ برفالبع تاده کران شک ۶ فد سئکائین نبی صلعم تیدق برکنتوان دالم اجران اگام، بهوا سئگوون برفالبع کفد بیت المقدس ایت ساعه برة راس فراسان ماینکن مریک ۲ یغداغه فرتنجوق هدایة الله سبحانه وتعالى ۶ دان الله سبحانه وتعالى تیدقله منسسیاکن صحیح کامو معهادف بیت المقدس کران بهواسن الله سبحانه وتعالى ساعه بربلس کسین گائس اورغ ۲ مو من مک تیدقله منسسیاکن فملا عملن) .

ددالم حکوم ۲ اداله بند یغن ۲ ساومقام یغترسبوة ابت امة باقی کران شریعة اسلام سهاج دیناکن دانس اساس مصالحه ۲ مانسی ۶ مک دانس اساس ابنله ددانی باقی حکوم ۲ فد مولان دغن اجمال

کمدین بهاروله داتغ تفصیل ۶ این بوله دافه دغن پات منگل دبنديشکن انتارا تشریع مکي دغن
تشریع مدني ۶ مک آیات ۲ یغ دتورنکن دمکه المکرمه سدیکه ساعه مبتاکن تفصیل حکوم ۲
برسلاهن آیات مدنیة اداله کباپشکن منرعشکن حکوم ۲ دغن تفصیل ۶ تراونام حکوم ۲ یغ برکابتن
سسام مانسي ۶ دغن سبب ایت مان ۲ آیات یغ مبتاکن حکوم ۲ فروع کباپشکن دتورنکن کمدین
درفد هجرة (مدنیة) دان تیدق ددافتی درفد آیات ۲ مکیه کچوالی کالو توجوانن مملیهارا کسمفرنان
عقائد سفرت محرامکن سمبلین یغ بوکن کران الله بهکن کران برهالا ۲۰

سیلو ۲ رنچان قرآن فد « تنمتو تن دان فیلیهن »

سان ددالم مبتاکن حکوم ۲ یغ لیم اداله قرآن یغملیا تیدقله سوسنن رنچانن مشیکوتی ساتو جالن سهاج ۶ سفرت یغدفربوآه ددالم کتاب ۲ فقه ۶ تیدقله دی مفعبارتنکن تیف ۲ حکوم واجب ایت دغن کلمه « واجب » تیف ۲ حکوم حرام ایت دغن کلمه « حرام » بگیتو جوا سنة ۶ مکروه دان هاروس ۶ یأیت سوات چارا عبارة یغ لکس جمو ۶ تیدق مناریق فوهاتین ۶ دان ماجل کسنن کفد یغ مندغر دان ملیهتن ۶ بهکن ددالمحال این سیلو ۲۰ رنچان قرآن اد برباگی ۲ دان بولاینن ۲ انس سکیرا ۲۱ دکندقکی بلاغن سفای دی منچافی درجه معجزه یغ ملههکن دان تیدق فول فواس مندغر دان تیدق جلق ملیهتن ۶ دغن حال یغدمکین ترناریق فواسان کفد منریما دان مشیکوه دغن ریزا دان ستیا ۶ مک کیت دافتی بهوا قرآن یغملیا ایت ممباوا حکوم ۲ سنتیاس برسولم ۲ دغن برباگی ۲ چارا ۶ ترکادغ دغن مسوات یغ مپوکاکن (تبشیر) ۶ ترکادغ دغن اوگونن (الانذار) منکل فد کتیک ۲۸ دغن نصیحه اتو فوایغانن ۶ دان فوعگنککات یغ دفاکین ایت فول ترکادغ دغن کلمه یغ بروعی مننجوق انس کربضآن الله سبحانه وتعالی فد مغربوآه ۶ ترکادغ مننجوق انس کد کدائن کدانس یغ مغربواتن اد کالان دسرتاکن دغن جنجی ۲ سعاد بهکیا اتو چلاک ۶ اتو تیدق دسرتاکن دغن دمکین ایت ۰ سغکوھفون دمکین ۶ مک علماء انداغ ۲ اسلام برفندافتن: سکالیفون برباگی ۲ دان بولاینن ۲ چاران ۶ تیدقله ترکاوار درفد حکوم ۲ یغ لیم ایت یأیت اوله کوان اد کالان تنتوه فربوآه اتو تگه مغربوآه ۶ اتو مینرکن سهاج مک بنر سهاج ایت ایداله هاروس ۶ دان تنتوه فربوآه جک بوسوت لفظن دغن مسوات یغ مشواتنکن تنتوتن ایت دان ممستیکن اتوفون فوعگنککات یغ سفرت ایت سهاج دفاکی منوره فویهاس عرب مننجوق انس ترمستی ۶ مک یأیت واجب کمالو تیدق هان سنة سهاج ۰ دمکین جوا فوعگنککات یغ مننجوق تگه فربوآه ۶ اد کالان برسوت دغن مسوات جنجی سقسا انس سکیرا ۲۱ مشواتنکن تگهن ایت اتو تیدق برسوت دغن مسوات اف تنافی انس سکیرا ۲۱ منوره فویهاس سهاج تنتو دفاکی مننجوق انس تگهن ۶ یأیت حرام ۶ کالو تیدق مک مکروه سهاج ۰

ربغکسن علماء ۲ انداغ ۲ اسلام ددالمحال ماستنباط حکوم ۲ یغ لیم درفد آیات ۲ قرآن یغ برباگی ۲ دان بولاینن ۲ چارا سوسننن ایت اداله برفندو دغن مسوات حال یغ اد ترسولم دچله ۲ آیات ۲ ایت سعاد دغن جنجی بهکیا اتو چلاک دان دغن مشیکوه عروف اتو قاعده اورغ ۲ عرب مشکوناکن فوعگنککات یغ سفرت ایت منوره فویهاس ۰ سغکوھن لاگی اکندپتاکن بهوا ممبیزاکن انتارا حکوم ۲ یغ لیم ایت دان منتوکن ساتو ۲۸ دغن نام ۲ یغ معلوم سکارغ این اداله سمات ۲ اصطلاح علماء ۲ انداغ ۲ سهاج ۶ ترجمادین ایت دالم قرون هجرة یغمدوا فداس تیحبول مذهب ۲ دان ددفتر کندی ددالم کتاب ۰۲

تنتوۃ بواۋا

بھوا نتوتن ایت اد کمالان دغن:—

(i) لفظ ۲ یغ شہاج معنات مپورہ سفوت فرمانن الله سبحانه وتعالی (اِنَّ اللّٰهَ یَاۤمُرُکُمْ اَنْ تُوَدُّوْا الْاَمَانَاتِ اِلٰی اَهْلِهَا — ارنین بھواسان الله سبحانه وتعالی مپورہ کامو ۶ بھوا کامو ممولکن سیکل امانۃ ۲ کفد توانن ۲ .

(ii) لفظ ۲ مپورہ ۶ سماد دغن سبب باغونن لفظ ایت فرواتن مپورہ اتو فون دغن سبب دفا کیکن دغن تمہاھن الہ فپورہ یعنی (لَامَ الْاَمْرِ ، سفوت) اَقِمْوْا الصَّلَاةَ وَآتُوْا الزَّکَاةَ — ارنین کامو دیو یکنلہ سمبہیغ دان کامو کلوار کئلہ زکاة) ۶ دان (ثُمَّ لِيَقْضُوْا تَفْسَهُمْ وَلِيُوَفُّوْا نُدُوْرَهُمْ — ارنین کمدین ہندقلہ مربک مقہیلکن کوتر ۲ بدان مربک دان ہندقلہ مربک مہمفرنا کن نذر ۲ مربک) .

(iii) ممبریتا کن بھوا فرواتن ایت ادالہ دتفکن ۶ سماد دغن لفظ فرض ۶ کتاب اتو لاین سفوت فرمانن الله سبحانه وتعالی (قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَیْهِمْ فِیْ اَزْوَاجِهِمْ — ارنین شہگوھن گنامی کتہوی اف ۲ بعتلہ کامی فوضر کن کانس مربکئیت — اورغ ۲ موہن — سیکل حکوم ۲ بھر کنان دغن استری ۲ ن) دان فرمان (کُتِبَ عَلَیْکُمُ الصَّیَّامُ — ارنین دنتو کن کانس کامو فواس) ۰ لاگی فرمانن (اِنَّ الصَّلَاةَ کَانَتْ عَلٰی الْمُؤْمِنِیْنَ کِتَابًا مَّوْقُوْتًا — ارنین شہگوھن بھوا سمبہیغ ایت ادالہ فرض یغ تنتو ماسن توتشگوغ کانس اورغ ۲ موہن) .

(iv) ممبریتا کن سسوات فرواتن ایت بأیک ۶ کبجیکن ۶ انوفون مہمفیکن کفداتن سفوت فرمانن الله سبحانه وتعالی (یَسْأَلُوْکَ عَنِ الْیَتَامٰی قُلْ اِصْلَاحٌ لَّہُمْ خَیْرٌ — ارنین مربک برتات کفد اشکو در بحال اتق ۲ یتیم ۶ اشکو پتا کئلہ بھوا ممبراگرسکن گادان مربکئیت ادالہ بأیک) دان فرمان (وَلٰکِنَّ الْبِرَّ مَنْ اَتَّقٰی — ارنین تفاقو کبجیکن ایت مربک یغ تقوی) لاگی فرمان (اَنْ تَمْلُوْا الْبِرَّ حَتّٰی تُنْفِقُوْا مِمَّا تُحِبُّوْنَ — ارنین کامو تیدق اکن مندافۃ کبجیکن شہک کامو بر صدقہ ایت دغن ہرت ۲ یغ کامو گور) .

(v) فرواتن ایت جادی جواب باگی شرط سفوت فرمان الله سبحانه وتعالی (فَإِنْ أَحْصَرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ) -- ارئین مک جک کامو دگالغ درفد مپمفروا کن حج دان عمره مک افد ۲ یغ ترموده دافه دجادیکن هدیه فرمانن لاگی (وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ) -- ارئین دان جک یغبرهو تغ سوسه دان سمفیه کادان مک دتغکو هکن هتکک سنغ دان موده) .

تنتوة تنگه بواة

مک یایت اد کالان دغن: --

(i) لفظ ۲ یغ بومعنی تغه تنگه اتو حرام سفوت فرمان الله (إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الذِّينِ قَاتَلُواكُمْ فِي الدِّينِ) -- ارئین هان الله سبحانه وتعالی تنگه کامو درفد اورغ ۲ کافر یغ مراعی کامو دان فرمانن (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ) -- ارئین دحرامکن کاتس کامو سموا ایو ۲ کامو) .

(ii) باغونن لفظ نگاهن اتو سورمه منبغکلیکن سفوت فرمان الله سبحانه وتعالی (وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ) -- ارئین جاغن کامو بونه پاوا یغ الله سبحانه وتعالی حرامکن بونه ملینکن دغن حق کبیران) دان فرمانن (وَذَرُوا ظَاهِرَ الْإِثْمِ وَبَاطِنَهُ) -- ارئین کامو تیغکلیکنله برنورغ ۲ ممبواة ساله دان برسیمبوی)

(iii) ممبوتاکن بهوا فرواتن ایت جاهه اتو یدق اد کبجیکن سفوت فرمان الله سبحانه وتعالی (لَا تَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَمْخَلُونَ بِمَا أَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ) -- ارئین جاغن کامو برسغک، مویک ۲ یغ بخیل دغن هرت ۲ فون یغتلله دکر نیا کن الله سمات ۲ دغن کلبین دان کموراهنن ایت یایت کبجیکن بهکن ایت کجاهتن کفد مویک) دان فرمانن (وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا) -- ارئین بو کفله دکتا کن کبجیکن بهوا کامو مماسوقکی روه ۲ دري فینتو بلا کث) .

(iv) ممبوة فرواتن برسوت جنجی جاهه اتو تردافت دوسا سفوت فرمان الله سبحانه وتعالی (وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا) -- ارئین بارغسیاف ممبونه اورغ

موهن دغن سغهاج مك بالسني نراك جهنم ككل ددالمن (دان فرمانن) فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا
 سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ — ارتين بارغسياف منوگر كندي « وصية » كدين
 درفد تله ددغون مك سغكوهن ادا له دوسا ايت انس مريك ۲ بڃ منوگر كندي) .
 (v) منفيكن فرواتن اتو منفيكن حلال سفوت فرمان الله سبحانه وتعالى (فَإِنِ انْتَهَوْا
 فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ الظَّالِمِينَ — ارتين مك جلك مريك بوهنتي درفد مپشوتوكن توهن مك
 تيدقله بوله دچروبهكن مليكن كانس اورغ ۲ بڃ ملاكوكن كظالمين) دان فرمانن (لَا يَحِلُّ
 لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا النِّسَاءَ كُرْهًا — ارتين تيدق حلال باگي كامو بهوا كامو ممفسكا ي اكن فرمفوان ۲
 دغن فقسا) .

فيليهن

اداله بعد كندقكي دغن فيليهن دسيني بهوا بوله كيت فرواة مسوات حال ايت دان بوله كيت
 تيدق كندكي ، بايت دكتهويكن اد كالان دغن : —

(i) لفظ حلال سفوت فرمان الله سبحانه وتعالى (أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ —
 ارتين دحلالكن باگي كامو بناتغ ۲ كرو ، لمبو ، كميغ دان سباگين) دان فرمانن لاگي (الْيَوْمَ
 أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ — ارتين فدهاري اين دحلالكن باگي كامو سكل بند ۲ بڃ باگوس دان سد ۲) .

(ii) منفيكن دوسا ۲ ، كسلاهن ۲ اتو كسوسهن سفوت فرمان الله سبحانه وتعالى
 (فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ — ارتين بارغسياف چمس اكن كبولوان حال
 ي تيدق مندرهكا دان تيدق فهاون مك تيدقله بدوسا كانس — مماكن بقتوسبوة —) دان فرمانن
 (لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ — تباد جادي كسلاهن كانس كامو دان
 كانس مريكيت — همب سها دان كنانق ۲ فلاين — ماسوق دغن تباد اذن لاين درفد وقت ۲

بڃ نيك ايت) لاگي فرمانن (لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ
 حَرَجٌ وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ الْآيَةُ — ارتين تباد دغدغ كسوسهن كانس
 اورغ بونا دان تيدق دغدغ كسوسهن كانس اورغ بڃ تيدق دغدغ كسوسهن كانس
 اورغ بڃ ساكيدان تيدق جوا كسوسهن كانس كامو سنديري بهوا كامو بروماكن مينوم درومه اتق ۲ كامو ۱۰)

اداکه ددافتي نسخ ددالم قرآن ??

—o—

اصل معنی نسخ فد بهاس عرب اد کالان مشبهلکن سسوات دان مشهافوسکندی ، دانس
معنی این برکات عرب « نَسَخَتِ الشَّمْسُ الظَّلَّ » ارنین مشهبلغ اوله متهماري ایت اکن بایغ ۶۲ دان
اد کالان مینده سفرت کتاش « نَسَخَتِ الْفَحْلَ » افیل دیندهکنن لبه ۲ ایت دري سوات سارغ
کسارغ بغلاین .

دسیسی فویمهاس علماء اصول فقه اداله معنایش معشکت سسوات حکوم شرع دغن دلیل شرعی
جوا یغ دانتن کمدین ، دانس معنی این تیدقله دنماکن « نسخ » معشکه حکوم « اباحه اصلیه » —
هاروس یغ دري اصل کجادین — یعنی سسوات بغاد ددالم دنیا این دري سموا حال دان فوکارا
اداله فد اصلن هاروس منوره فرمان الله سبحانه وتعالی (هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا — ارنین بایت توهن یغ منجادیکن اف ۲ بغاد دبوئی این سموا کران کامو) ، دان
تیدقله براوبه درفد حکوم اصل این ملینکن افیل دانتغ درفد شرع سسوات حکوم یغ ملاینین ، کران
اباحه اصلیه ایت بوکنله درفد حکوم شرع ، دان تیدق جوا دنماکن « نسخ » تراشکه حکوم دغن
سبب ماتی اتو گیلا ، کران تراشکه ایت بوکن دغن سبب دلیل شرعی بهکن دغن سبب دانتغ
سسوات حال یغ منافیکن أهلیه . دمکین لاگی تیدق دنماکن « نسخ » مپتاکن حکوم دغن دلیل یغ
برسام ۲ دانتغ دان دلیل ایت منجوقکن توکلوار سته ۲ فوکارا فد حالن دی ترماسوق جوا ددالم
کندو دغن دلیل یغ دهولو دغن جالان معقید کندی دغن شرط ، فرهشکان (الغایه) اتو کچوالین .
اداله نسخ دغن معنی بغتوسبوه اد ددالم قرآن یعمایا ، فرمان الله سبحانه وتعالی (مَا نَنْسَخْ
مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا — ارنین سان اف ۲ جوا درفد آیه یغ کیت
هافوسکن حکوم سماد برسرت لفظن سکمالی اتو تیدق ، اتو کیت لمبتکن نورنن (سفای دگنتی
لاین) نسجای کیت دانتکن دغن تولبه بایک دان منفعة اتوفون دغن ساومفام جوا) دان فرمانن :
وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ، وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنْزِلُ، قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ — ارنین دان افیل کیت گنتیکن ساتو آیه دنمفة ساتو آیه ، سغگوهن الله سبحانه
وتعالی لبه معتموئی دغن اف بغدنورنکنن . برکات ربکثیت — اورغ کافر — بهواسان اشکو
« هی محمد » سغگوهن فندوستا . بهکن کبارنکنن ربکثیت تیدق معتموئی حقیقه قرآن دان فائده نسخ .

دروايتکن اوله امام مسلم ددالم ڪتاب صحيح درفد ابی العلا بن الشخير برڪات
(ڪان رسول الله ينسخ حديثه بعضه بعضاً كما ينسخ القرآن بعضه بعضاً - ارنين اداله
رسول الله صلعم منسوخکن حديثن ستهه اکن ستهه سبگيمان دنسوخکن قرآن ستهه اکن ستهه)
بعني نسخ حديث دغن حديث دان نسخ آيات قرآن دغن آياتن ۲ جوا .

ستهه درفد آيات ۲ يغل منسو خکن

(i) فرمان الله سبحانه وتعالى (كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ
خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ ، حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ - ارنين دفروضوکن
کأنس کماو افيل همفير ساله سئورغ درفد کماو ماتي ، جک اي اد منيغکل هرت ، اکن وصيه
باگي ايوو ۲ باف دان قوابتن ۲ بعدکه دغن عادل يابت فرض بغ حق كأنس اورغ ۲ بغ تقوی)
مک آية ابن تفة منجوقکن اداله بروصيه ممبري بهاگين ۲ کفد ايوو باف دان سو دارا مارا بغ همفير
ايت سوات حق بغ واجب ترغکوغ اتس اورغ ۲ موغن ، کمدبن حکوم ابن دنسوخکن دغن آيات
الميراث (فساک) يابت فرمانن (يَوْصِيْكُمْ اللهُ مِنْ أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِي كَرِهَ مِثْلُ حُظِّ الْأُنثِيَيْنِ -
ارنين الله سبحانه وتعالى مپوره کماو دغن وصيه درفدان ، فد بهاگين اتق ۲ فينق کماو دغن فراتوران
بغ تنف يابت باگي بغ لاگين ۲ سو مقام بهاگين دوا فرموان) هغکک اخير آيات الميراث . يابت
تککل الله سبحانه وتعالى تله مبتاکن ددالم آيات ۲ ابن سياف دي ترحق مندافة فساک دان فغککتن ۲
سوت قدر بهاگين ماصيغ ۲ دان مننتوکن تيف ۲ بغ ترحق ايت اکن حقن دغن قاعده بغ چو کف
سمفرنا دان لغکف ، مغندوغي فول ددالم حکمة ۲ بغ مليا سمفرناله حکوم ۲ وصيه بغ فد آية
(کتب عليكم آلاية) کران سوده حاصل مقصود دغن فراتوران بغ لبه بابک دان عادل . اد جوا
علماء ۲ بغ برکات: اداله بغ منسخکن آية وصيه ايت حديث نبی صلعم (لَا وَصِيَّةَ لَوَارِثٍ -
ارنين تيدق لولس وصيه کفد وارث) .

(ii) فرمان الله سبحانه وتعالى (وَالَّذِينَ يَتُوفَوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً
لِأَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ أَخْرَاجٍ - ارنين ربک ۲ بغ سمفرنا اجان درفد کا دان
منيغکل استري ۲ مک هندقله ربک بروصيه باگي استرين ۲ ايت ممبري نفقه ۲ فکابن ۲ منجادبکندي
سنغ هغکک چو کف حول ستاهن کما داتن تيدق بوله دکلووارکن درفد رومه کديمانن) آيات
ابن منجوقکن بهوا فرموان ۲ بغ ماتي سوامي ايت واجب برعده لمان ستاهن دان واجب بروصيه دغن

نفسه ۲ سورت نعمة كذا يامنن سلما ماس ددالم عده يغب ستهان ايت مك عده يغب ستهان ايت دنسخن
دغن فرمان الله سبحانه وتعالى (وَالَّذِينَ يَتُوفُونَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَرْوَاجًا يَتَرَبُّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا — ارتين بومول مويك ۲ يغب سمفي اجان درفد كامو دان مويك منيغكيل

استري ۲ مك هندقله استري ۲ ايت مناهن دبرين سلما امفه بولن سفوله هاري) مك آية اين سغكوهون
تردهولو فد سوسنن بچان تنافي تو كمدين فد ترتيب تورنن کران سوسنن ۲ آیات ۲ قرآن ددالم
مصحف بو كشن منوره اتس ترتيب تورنن بهكن يأت ساتو سورهن خاص درفد رسول الله صاعم ۶
ددالمحال اين اجماع علماء مسلمين درفد صحابة ۲ سمفي ماس اين مهاكو كن يغبمكن ايت ۰
ادفون حكوم وصية كغد استري ۲ ايت دنسخن دغن آیات الميراث يغبسوبة دالم (i) کران
الله سبحانه وتعالى تله منتوكن ددالم آیات ۲ ايت بهاگينش ۲ يأت سفرامفه اتو سفرلافن ۰

(iii) فرمان الله سبحانه وتعالى (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ
يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةً — ارتين واهي اورغ ۲ موئن افكل كامو هندق مهادف رسول الله
صلعم مك هندقله كامو مندهولو كن سبلوم كامو مهادف فميرين صدقة) سغكوهن بمباوا فميرين ۲
افكل هندق مهادف رسول الله اداله واجب فد فرمولائن بگيمان يغبفمكن درفد آية اين
اگنتافي كمدين دنسوخن دغن فرمان (أَشْفَقْتُمْ أَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَاتٍ
الآية — ارتين اداكه كامو تاكوة مندهولو كن سبلوم مهادف فميرين ۲ کران كامو كتيادان ۰۰۰)
سغكوهن اد لاگي آیات ۲ يغب دنسخن بگيمان منسوخن كن نسخ ايت بولا كو فد آیات ۲ قرآن
اوله کران ايت اتفاق علماء ۲ اسلام معتان بولا كو نسخ فد آیات قرآن كچوالي ابو مسلم الاصفهاني
سهاج مپلاهي دي معتان تيدق بولا كو نسخ فد سبارغ آیات قرآن دغن دليل كانن فرمان الله
سبحانه وتعالى (لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَافِهِ — نياد دداتقي اگندي اوله
باطل تيدق دهولو درفد ان دان تيدق جوا كمدين درفد ان) فد حالن ايت ساعه جاوه درفد اف
يغبجاد يكن دليل دان سندران اوله ابو مسلم ايت کران نسخ ايت بو كشن برمعني بطل بهكن
كدوا ۲ آیات ۲ يغب دنسخن دان يغب دنسوخن ايت حق يغب بتول بنر درفد الله سبحانه وتعالى هپاله
آية يغب دنسوخن ايت دبرهنتيكن برجالن قوا تاسكواس حكومن کران سده تمت نيغفوهن مپوره
برعمل دغندي ۶ دان واجب فول برعمل دغن حكوم ۲ يغب درفد آية يغب دنسخن فد بوله دجاد يكن
سجه اتو مثابتكن حكوم يأت سمات ۲ کران مصلحة منورت يغب كندقي اوله الله سبحانه وتعالى
(يَمْحُو اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ — ارتين الله سبحانه وتعالى مهادفوسكن اف يغب كندقي دان

منتفکندی (مشکککندي) .

بأيت اوله کران بهواسان شریعة اسلام اداله ددبریکن دأتس مصلحة ۲ مانسي جادي اساس باتو کتافهکنن دان مصلحة ۲ ایت بر او به ۲ دان بر لاین ۲ دغن سبب بر او به ۲ حال دان بر لاین ۲ زمان . مک فد سوات حال دتفکن ساتو ۲ حکوم دغن اعتبار مصلحة ۲ بغ تونتو ، افبیل بر تو کر کادان مصلحة ایت مناسبه دفیندا حکوم ایت کفد بغ لبه مصلحةکافي دان لبه مسوای دغن مصلحة بغ بر ککلن بأیت سمات ۲ رحمة درفد توهن رب العالمین .

مک مان ۲ آیات یغتهله دنسختن حکوم تیهکلمله دي ککل باگی بچان کران عبادت باگی معتهدی تاریخ تشریع دان باگی مقیشتکن کادان حال بغلالو سفای اورغ ۲ اسلام ایت تیدق لوف اکن نعمة ۲ الله سبحانه وتعالی دان کاسپهنن دان الله سبحانه وتعالی ایت تله موحیکن انداغ ۲ شریعتن منورت انس بعد کهندکي اوله حکمتن دان مصلحة سمادفد فرمولان دان ککل برفنچاغن .

سان کمدين درفد سلیدبقن بغ هالوس ددافاتی بهوا تیاد بر لا کو نسخ فد حکوم ۲ کلي ددالم بچارا عقائد اتو اساس ۲ اجران بعد باوا اوله شریعة ۲ سماویة « شریعة ۲ یغدهسمفیکن اوله رسول ۲ صلوات الله علیهم درفد الله سبحانه وتعالی » سفوت بر ایمان دغن الله ، ملائکة ۲ ، کتاب ۲ ، رسول ۲ دان هاری کمدين . تیاد جوا بر لا کو فد سکل توجوان ۲ « المقاصد » عام یغمان سموا شریعة ۲ مپرو دان مپوره عملیها دان معاوالن . بأیت ضروریات ، حاجیات دان تحسینیات ، سان نسخ ایت هپاله بر لا کو فد حکوم ۲ جزئیات سهاج اوله کران ایت ساعة سدیکية ددافاتی نسخ فد تشریع مکي کران کباپیکن بعدتورنکن دمکة المکرمة اداله درفد حکوم ۲ کلي دان اساس اجران اصولية بهکن بغ باقی بر لا کو نسخ بأیت فد تشریع مدني کران باقی دتورنکن آیات ۲ فد مسالة جزئیات .

ادفون فد فرخبران ۲ سفوت آیات بغ مپتاکن حال احوال اومة ۲ دهولو کمالا ، حال احوال لاگی اکندانغ اتو بر گنأن دغن فرکارا ۲ بغ غائب ، کات جمهور علماء اسلام تیدق بوله بر لا کو نسخ کران ملازمکن دوستا فرخبران الله سبحانه وتعالی بأیت سوات حال یغتهله فونس مستحیلن .

کمدين درفد تله پات آیات ۲ یغمان بوله بر لا کو نسخ مک علماء ۲ ادا بر سلیمیه انتارا ، ربک ددالمحال منتفکن براف باقی آیات ۲ بغ بر لا کو نسخ ، ستقه مربک مقبرهاان سباقی دوا فوله آیات منکل اد جوا درفد مربک بغ منمبه دان مشکورعکن درفد بیلاغن ایت ولو بگیمان فون بغ برون نسخ ایت ساعة سدیکية ددافاتی دالم قوآن کران ایان مپلاهی اصل . مک تیدقله بوله کیت لاری کفدنا هپاله افبیل تورعذور ملولسکن کدوا ۲ دلیل ایت (الجمع بین الدلیلین) — جالن ۲ ملولسکن ایت باقی — دان کران بهواسان تیدقله بوله کیت برکات تراکمة سوات حکوم یغتهله تحقیق ثابتن ملینکن دغن دلیل بغ معلوم دان تحقیق جوا ثابتن ، اوله کران این کات علماء

تیدق بوله دنسختن قرآن دغن خبر واحد کران یقدمکین ملازمکن نواعمکه یقین دغن ظن .
 سغکوهن افبیل کیت تاتف دغن تلیتی کیت دافاتی اداله کبایقکن یغد کتاکن نسخ ابت فد
 یغیر کنان دغن شرع ممبطلکن حکوم ۲ یغیر لا کو زمان جاهایه دان فد کادان یغ مریک ملا کو منوره
 حکوم اباحه اصلیه ۶ حالن فول بواف باقی درفد آیات ۲ ابت بوله دلوالسکن کدوا ۲ دلیل ابت دغن
 قاعدهن ۲ یغ معلوم سفوت دلیل یغکدوا منتخصیصکن عموم دلیل یغفوتام ۶ مقیدکن اطلاقن ۶
 اتو مبتاکن اجمالن ۶ مک دغن سبب ابت العلامة المفسر ابن العربی تله بمبواغ بواف باقی آیات ۲
 یغمله دلتقکن ددالم دفتر ناسخ دان منسوخ ۶ تمباهن لاگی اداله یغ ظاهر درفد فرکتان علماء
 متقدمین بهوا مریک ملوغکون فد منتتو معنی نسخ ۶ لاین درفد معنی یغترسبوه فد فرمولاهن نادې ۶
 مریک منماکن نسخ جوا تخصیص عموم ۶ تقید اطلاق ۶ مبتاکن اجمال دان سباگیکن درفد حال ۲
 یغ بواه دهمکن حکومن دغن منچتتو مکن انتارا دوا دلیل ابت .

فرواتی دان امامی فد اف ۲ یغمله دروا یکن درفد سیدنا عهده الله بن عباس رضي الله عنهما: —
 (i) انتارا آیه (مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ
 حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤَتْ بِهِ مِنْهَا) — ارئین بارعسیاف اداله ای بر کهندق درفد عمالنن ابت کانتو غن
 أخوة کامی تمبهکن فد کانتو غن (فهلا) دان بارعسیاف اداله این بر کهندق درفد عمالنن فائده دنیا کامی
 قدر یغترانتوق کفدان (دان آیه (مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ
 — ارئین بارعسیاف اداله ای بر کهندق درفد عمالنن فائده ۲ یغ سگرا ددنیا این کامی سگواکن
 کونیان ددالم اف ۲ یغ کامی کهندقکی ۶ کفد مریک یغ کامی کهندقکی) کات ابن عباس
 رضي الله عنهما اداله آیه یغکدوا ابت منسختن آیه یغفوتام ۶ حالن اداله یغ سبتر بوکشن نسخ
 بهکن یابت تقید انس اطلاق آیه یغفوتام کران فرمان الله (نُوْءِ بِهِ مِنْهَا) — کامی کونیان قدر
 یغترانتو) ابت اطلاق تیدق ترنتو کفد سیاف ۲ تنافی معنن ترقید دغن کهندق دان مشینه الله
 یغمان ایتوله توجوان فرمانن فد آیه یغ کدوا (لِمَنْ نُرِيدُ — کفد مریک یغ کامی کهندقکی) .
 کالو تیدق ۶ کدوا ۲ آیات ابت اداله درفد بهاگیکن آیات ۲ فرخبران (آیات الاخبار)
 تله معلوم تیدق بوله بر لا کو نسخ .

(ii) انتارا آیه (لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا)

— ارئین جاعنله کامو ماسوق کدالم رومه ۲ یغ بوکن رومه کامو هعک کامو لبه دهولو ممنا

کبیران دان ممبری سلام کانس اهل ۲ رومه ایت (دان آیه) (لَاجَنَاحَ عَلَیْکُمْ أَن تَدْخُلُوا
 بُیُوتًا غَیْرَ مَسْکُونَةٍ - ارنین تیدق اد کسلاهن کانس کامو بهوا کامو ماسوق کدالم رومه ۲
 یغ تباد ددیامی « کوسغ ») کات ابن عباس رضي الله عنهما اداله آیه یغفرنام ایت دنسخکن دغن
 آیه یغکدوا، تنافی فد حقیقه بوکن نسخ هپاله منتخصیصکن عموم رومه ۲ یغددالم آیه فوتام بهکن
 درفد آیه فوتام ایت سندبری دافه دهمکن تخصیص عموم ایت یأیت فد فرمانن (حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا
 وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا - ههک کامو لبه دهولو منتأ کبیران دان ممبری سلام کانس اهل رومه
 ایت) یغمان منجوقکن رومه ۲ ایت اد ددیامی اوله اهلین ۲، کالو تیدق، تأیر فائده منتأ کبیران
 دان ممبری سلام .

(iii) ایتارا آیه (یَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ - ارنین موبک
 بوتان کفد اشکو دربحال رمفاسن فراغ « غنیمه » پتاکنله بهوا رمفاسن فراغ ایت باگی الله دان
 رسولن) دان آیه (وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ - ارنین
 کتهوی اولهمو سان مسوات یغ کامو رمفس دالم ففراغن مک باگی الله دان رسول سفریلمان)
 کات ابن عباس رضي الله عنهما اداله آیه یغفرنام دنسخکن دغن آیه یغکدوا، سبنون، ایت بوکن
 درفد بهاگین نسخ بهکن یأیت درفد بهاگین مپتاکن نفتح اِبْهَام کران آیه یغفرنام ایت منجوقکن
 بهوا کات فوتس فد ممهاگیکن رمفاسن ایت حق الله دان رسول سهاج مک دانغ آیه یغکدوا مپتاکن
 چارا فربهاگین ایت .

انیل دکتهوی درفد کتواغن ۲ یغترسهوت دانس ابن بهوا علماء ۲ متقدمین تیدق مئکوناکن
 کلمه نسخ ایت فد معنی یغ سمنیه یغمان ایتله کتتافن علماء ۲ متأخرین تراوتام ۲ علماء اصول
 فقه مک سیکیان جاعفله افکیل کیت دافت مسوات یغ وارد درفد موبک دالم باب نسخ این، کیت
 روجوعکن کفد اصطلاح علماء اصول فقه بهکن سیکیاله لبه دهولو کیت برچومه مپاید بقی دغن
 هالوس سفای کیت تولفس درفد کسلاهن دغن تیدق دسدرکن .

سان اداله یغ بوله منسخکن قرآن ایت هپاله نص درفد قرآن جوا دان سنة نبویه، تنافی علماء ۲
 نفتح هاروس نسخ قرآن دغن سنة ایت اد خلاف، تمفت هوراینن یغ لواس دالم کتاب ۲ اصول فقه .
 ادفون اجماع مک برستوجو دان سکات علماء ۲ مئتاکن بهوا تیدق بوله ای منسخکن دان
 تیدق هاروس جوا دنسخکن کران اجماع ایت تیدق ترجادی فد زمان نبی صلعم . سان اداله ایان
 جادی حجه اتو دلیل درفد جمله دلیل ۲ شرع یأیت کمیدن درفد، مک کمیدن درفد حیاة نبی

صلعم تباد هاروس نسخ، لبه جزاوه لاگي قیاس، تیدق هاروس سام سکالی ای منسخن کران
سانو درفد شرط ۲ صح قیاس ایت جاغن ای برنتغ دان پرلاون دغن نص.

بارغد کتھوی اداله نسخ ایت توبهاگی کغد تیگک ماچم: --

(i) بارغیغدنسخن حکوم سهاج تیدق لفظن، ابن بکیمان تله دپتاکن مثالن ۲.

(ii) بارغیغدنسخن لفظن سهاج تنافی حکوم ککل، سفوت آیه الرجم (الشیخ

وَالشَّيْخَةُ إِذَا زَنِيًا فَارْجُمُوهُمَا الْبَتَّةَ نَكَالًا مِنْ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ -- لاگي ۲ توادان

فومفوان توادفیل کدوا ۲ ایت بوزنا مک هندقله کامو رجمکن کدوا ۲۸ سکالی، فعاجران درفد

الله سبحانه ونعالی، دان الله تعالی ایت ساعه کراس دان یجقسان (مشکوھن دروايتکن درفد

سیدنا عمر بن الخطاب ای برکات بهوا آیه الرجم ایت دهولون ترماسوق دالم کغدوغن آیات ۲ یغدباچ.

(iii) بارغیغدنسخن لفظ دن حکوم سکالی مثالن بکیمان یغدروايتکن درفد سیدتنا

عائشه رضي الله عنهما، ای برکات اداله ساتو درفد آیات یغدتورنکن کغد نبی صلعم (عشر

رَضَعَاتٍ مُحَرَّمَاتٍ - ارتین سفوله کالی سوسو مشحواکن) .

سباگیلاگی نسخ ایت ترکادغ اداله ای درفد ریغن کغد برات سفوت نسخ فواس عاشوراء

دغن واجب فواس رمضان . دان نسخ واجب مشکوروغکن فومفوان بوزنا کدالم رومه دان للاکین

دهیناکن دغن فرکتان ۲ یغ کچی دان سباگین کغد درجم یغ محصن دان دسه یغبلوم محصن

دان ترکادغ درفد برات کغد ریغن سفوت فد مسئله عده فومفوان یغماتی سوامی دان مسئله

ندهولون کن صدقه سبلوم مهادف نبی صلعم، ولو بکیمان فون اداله یغ منسخن ایت ادلبه

کچیکن کغد مکلف . ادفون فد حال یغترنام کران اد ممباوا مکلف کغد باقی دافت فهلا سبدا

نبی صلعم (أَجْرُكَ بِقَدْرِ نَصَبِكَ - ارتین بالسن ائکو منورت قدر کفنانن ائکو) دان فرمان

الله سبحانه ونعالی (ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ الْآيَةُ - ارتین یغدمکین ایت

» دنکه ناماهو کلاوار برفوغ بوسام ۲ نبی صلعم « بایت دغن سبب موبک تیدق ترکفا دهگما دان

تیدق فقه ۰۰۰) . دان فد حال یغ کدوا کران بایت برفینده درفد برة دان سوسه کغد ریغن

دان موده والله أعلم بالصواب .

تمت فتکمل فونام مغیریقی فتکمل کدوا

فومولانن

السنة « حدیث نبوی »

کندوځن تاریخ التشریع الاسلامي

موکدا	ایسین	موکدا	ایسین
41	فائده سبب ۲ تورن آیات	5	فندهولوان ۶ معنی تاریخ دان تشریع
42	فرمولان دان کسودهن قرآن تورن	8	باگي کسلا متن نادافیتباد کفند انداغ ۲
45	تورن قرآن اتس توجه حروف	12	انداغ ۲ الهی دان انداغ ۲ ریکمان سندپوي
46	قرآن ایت دتولیس دان دحفظکن	13	فریذآن انثارا انداغ ۲ نگري دان اگام
48	آیات مکيه دان مدنيه	16	انداغ ۲ الهی معندوغي کلی دان جزئي
49	تندا ۲ مثل انثارا مکيه دان مدنيه	16	فنداغن فرنام معنی کلی دان جزئي
51	اساس ۲ فواونداغن اسلام دالم قرآن	17	فونچا امیلان باگي حکوم ۲ اصلیه دان فرعية
51	تیدق مپوسهکن	19	فنداغن بشکدوا
52	منسدبکيه تشکوځن	21	فنداغن بشکتیک
54	برانسور ۲	24	انداغ ۲ اسلام ممباوا بهکيا دنيا آخوة
59	سیلو ۲ رنچان قرآن	29	فرایدران انداغ ۲ اسلام
60	تونتوت بوات	30	فربعال انداغ ۲ اسلام فدماس نبی صلعم
61	تونتوت نگه بواة	32	ممتول کفر چیان
62	فیلبین	34	مقاداکن فراتوران هیدوف
63	اداکه ددافاتی نسخ دالم قرآن	36	الکتاب (قرآن)
64	ستغه درفد آیات ۲ یعدمسوخکن	37	بتاف قرآن ایت تورن ؟
69	اداله نسخ ایت تورن باگي کفند نیک	39	تورن آیات ایت بروکتیک دان حکمتن
		40	حکمة

بلاغن موکدا	باريس	مساله	بتول
8	2	لَلَامَم	لَلَامَم
13	17	پنهاله اي توجوانن	پنهاله توجوانن
21	1	نحیاتیات	نحیاتیات
22	13	دان سزوت نبی صاعم	دان سزوت سبدا نبی صاعم
24	7	دان بوسدی	دان بوسدیا
28	15	نیاد ممبیراکن	نیاد ممبیاراکن
30	19	فی الخطاء	فی الخطاء
32	11	بغ دهولون کاللا	بغ دهولو کاللا
33	19	دکونیاکن توهن اذان	دکونیاکن توهن اذن
33	21	منجادیکن	منجایکن
34	12	بریک ۲۱	بریک ۲
37	9	بسورة الفاتحة	بسورة الفاتحة
40	1	أَقْلُ	أَقْلُ
40	12	أُمِّي	أُمِّي
41	14	برونچیه ۲	براونچیت ۲
42	11	جنّاح	جنّاح
43	22	بغ اخیر - حاج دتورنکن	بغ اخیر دتورنکن
45	6	(5) ارشاد (6) اعتبار	(6) ارشاد (7) اعتبار
46	3	عَلَيْهِ السَّلَام	عَلَيْهِ السَّلَام
48	16	اینله قول مشهورن	اینله قول مشهورن
49	3	للمطففين	المطففين
49	8	مدینه	مدینه
49	10	مدینه	مدینه
53	7	تَسْؤُكُمْ وَإِنْ نَسَأْلُوا	تَسْؤُكُمْ وَإِنْ تَسْأَلُوا
54	21	فرص: کن	دفروضو: کن
53	26	جرما من مسأل	جرما من مسأل
55	7	سُكَّارِي	سُكَّارِي
55	9	وَالْمَيْسِرُ	وَالْمَيْسِرُ